Helyi Esélyegyenlőségi Program
Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzata



FERENCVÁROS

2021-2025

Tartalomjegyzék

Tartalom

Bevezetés 4
Ferencvárosi Helyi Esélyegyenlőségi Program 5
A program célcsoportjai 5
A program célterületei 5
Általános célok, etikai elvek 5
A program jogszabályi háttere 7
Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások, adathiányok 11
A kerület bemutatása 12
Ferencváros rövid története 12
Ferencváros városrészei 13
Népesség, demográfia 13
Egészségügyi és szociális szolgáltatások 16
Egészségügyi ellátások 16
Egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés 18
Prevenciós és szűrőprogramokhoz való hozzáférés 22
Egyéb egészségügyhöz kapcsolódó szolgáltatások 23
Egészségügyi fejlesztések 25
Szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés 25
Drogprevenció 33
Sport programokhoz való hozzáférés 34
Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása 38
Egészséges környezet és fenntartható Ferencváros 41
Hátrányos helyzetű csoportok helyzetének átfogó elemzése 44
Mélyszegénységben élők esélyegyenlősége 44
A kerület lakosságának jövedelmi és vagyoni helyzete 44
Foglalkoztatottság 45
Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció 57
Összefoglaló 67
A roma nemzetiség helyzete Budapest IX. kerületében 68
Oktatás 69
A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal 72
Gyermekek helyzete, esélyegyenlősége 74
Gyermekek napközbeni ellátása 77
Veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek 86
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény 90
Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók 91
Gyermek jogán járó helyi juttatások 92
Gyermekorvosi ellátás jellemzői 95
Gyermekjóléti alapellátás 96
Gyermekvédelem 98
Összefoglaló 102
Nők helyzete, esélyegyenlősége 103
A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége 103

A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások 105
A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak 105
Nőket érő családon belüli erőszakhoz kapcsolódó intézkedések Ferencvárosban 107
A nők szerepe a helyi közéletben 107
Összefoglaló 108
Az időskorúak helyzete, esélyegyenlősége 108
Közszolgáltatásokhoz, időseket célzó programokhoz való hozzáférés 109
Idősek munkaerő-piaci helyzete 112
Összefoglaló 112
Fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége 113
Fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei 115
Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei 115
Ferencvárosi támogatások, ellátások, programok 116
Fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség 118
Összefoglaló 119
Szexuális és nemi kisebbségek helyzete, esélyegyenlősége 120
Magyarul nem beszélők helyzete, esélyegyenlősége 120
Funkcionális analfabéták helyzete, esélyegyenlősége 121
Célcsoportok hátrányait csökkentő intézkedések 121
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve 123
A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága 123
Kötelezettségek és felelősség 123
Érvényesülés, módosítás 124
A program elfogadásának módja 124
Diagramok forrásai: 125
Mellékletek 126
1-es melléklet 126
2-es melléklet 132
3-as melléklet 138

Bevezetés

Az esélyegyenlőség olyan általános jog, amely biztosítja, hogy hátrányos helyzetben lévő emberek az élet minden területén másokkal egyenlő módon élhessenek jogaikkal, megteremtve minden ember számára a társadalmi esélyegyenlőséget.

Az esélyegyenlőség megteremtésével mindenki számára hozzáférhetővé válik a fizikai és kulturális környezet, a közlekedés, az oktatás, a lakhatás, az egészségügyi szolgáltatások, a munkalehetőségek, a sport és a pihenés. Az esélyteremtés nem egyenlő a diszkrimináció tilalmával. Ez utóbbi önmagában nem oldja meg a társadalmi problémákat. A jó esélyegyenlőségi politika betartja a diszkrimináció tilalmát, ezen túl pedig erőfeszítéseket tesz a hátránnyal érintett célcsoportok esélyegyenlőségének javítására. Az esélyegyenlőség megteremtése komplex kormányzati felelősség, e mellett az önkormányzatok számára is fontos vállalt feladat.

Budapest Főváros IX. kerület Ferencváros Önkormányzatának célja, hogy Ferencváros olyan településsé váljon, ahol senki nem tapasztalja a hátrányos megkülönböztetés közvetlen vagy közvetett formáját, ahol érvényesül az egyenlő bánásmód elve, valamint átlátható módon biztosított a kiegyensúlyozott hozzáférés az Önkormányzat és intézményei által nyújtott szolgáltatásokhoz.

Ferencváros Önkormányzata az esélyegyenlőség megteremtése melletti elkötelezettség szellemében alkotta meg a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok helyzetének javítását célzó Esélyegyenlőségi Programját.

Cél az emberközpontú és a problémákat valóban megoldó, cselekvő önkormányzati működés, amely nem kendőzi el a hiányosságokat, feltárja a kerület veszélyeztetett célcsoportjainak helyzetét, a szakmai szervezetekkel valódi együttműködést alakít ki, és konkrét intézkedéseket vállal, melyek teljesülését és hatékonyságát rendszeresen felülvizsgálja. Önmagán és partnereinél is.

Közös érdek, hogy a kerület társadalma fejlődhessen, a társadalmi kirekesztés csökkenő tendenciát mutasson, az itt élők életkörülményei javuljanak. Mindenkinek joga van az emberhez méltó életkörülményekhez, és ahhoz, hogy ennek hiányában szakszerű segítséget kérhessen és kapjon.

Reagálva a kerületben jellemző társadalmi viszonyokra és a XXI. század kihívásaira Ferencváros Esélyegyenlőségi programja a korábbi kerületi esélyegyenlőségi programban meghatározott célcsoportok mellett kitér a szexuális és nemi kisebbségek, a magyarul nem beszélők (külföldi betelepültek, menekültek, munkavállalók, egyetemisták) helyzetére, illetve minden kerületi embert érintő célterületként beemeli programjába az egészséges környezethez való hozzáférést.

A program célcsoportjai

- Mélyszegénységben élők
- Hátrányos (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH), valamint a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek
- Romák
- Nők
- Időskorúak (elsősorban az ellátásra szorulók, illetve egyedül élők)
- Fogyatékkal élők

Az klasszikus célcsoportok mellett Ferencváros Önkormányzata megvizsgálja azon társadalmi csoportok helyi szintű jelenlétét és helyzetét is, melyeket a vonatkozó jogszabályok nem nevesítenek, ám a helyi népességben jelen vannak, és helyzetükből adódóan szintén hátrányos helyzetűnek tekinthetők:

- Szexuális és nemi kisebbségek
- Magyarul nem beszélők (külföldi betelepültek, menekültek, munkavállalók, egyetemisták)
- Funkcionális analfabéták
- Minden kerületi ember, aki támogatásra szorul az esélyegyenlőség érvényesítésében

A program célterületei

- Foglalkoztatás
- Oktatás
- Lakhatás
- Egészségügy
- Szociális biztonság
- Egészséges környezet (zöld, vegyszermentes Ferencváros)

Általános célok, etikai elvek

Az esélyegyenlőség a szolgáltatásokhoz és a forrásokhoz való egyenlő hozzáférésének biztosításán túl, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok esetében támogató programok és intézkedések megtételére van szükség.

A célok megvalósítása, illetve a problémák kezelése során a kerület Helyi Esélyegyenlőségi Programjának alapelvei a következők:

A megkülönböztetés tilalma, egyenlő bánásmód

Az önkormányzat megelőzi és megakadályozza a szociális szolgáltatásokat igénybe vevők hátrányos megkülönböztetését, kiemelt segítséget kínál a veszélyeztetett csoportoknak faji hovatartozásától, nemzeti vagy etnikai származásától, bőrszínétől, vallásától függetlenül.

Az emberi méltóság tiszteletben tartása

Az önkormányzat tiszteletben tartja a szolgáltatást igénybe vevők emberi értékeit, egyediségét, méltóságát.

Társadalmi szolidaritás

Az Önkormányzat épít az emberek önsegítő aktivitására, partner az emberek egymásra figyelő tenni akarásában. Törekszik egyrészt a lakók közötti, másrészt a ferencvárosiak és az intézmények/civil szervezetek közötti együttműködés lehetőségeinek megteremtésére, erősítésére. Felkarolja az állampolgári és szakmai civil kezdeményezéseket, erősíti az önkéntességet.

Az egészséges környezethez való jog

Az emberi jogok védelme és a környezetvédelem között szoros összefüggés van. A környezeti károkozás, történjen haszonszerzésből, felelőtlenségből, információhiányból vagy szükségből, drasztikus hatással van a környezetre, ami pedig, az emberi élet fennmaradásának nélkülözhetetlen feltétele. A globális környezeti problémák (a klímaváltozás, a vízhiány, a vízminőség, a levegőminőség, a hulladékprobléma, az egészséges élelmiszerekhez való hozzáférés, a biológiai sokszínűség és a zöld területek rohamos csökkenése) lokálisan is akut kihívást jelentenek, melyekre reagálni kell helyi szinten is.

Méltányosság és rugalmas bánásmód

Az önkormányzat pozitív, méltányos és rugalmas intézkedéseket dolgoz ki, törekszik a megújulásra, a minél gyorsabb, kényelmesebb, korszerűbb megoldások felkutatására, bevezetésére.



Kép: Ferencváros Önkormányzat nyílt plakát pályázatának egyik kiállított alkotása, 2020.

A helyi esélyegyenlőségi program intézkedési terve konkrét vállalásokat tesz

- az egyenlő bánásmód és a társadalmi felzárkózás érvényesülésére,
- az oktatásban a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre,
- a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítására, a családon belüli erőszak áldozatainak kiszolgáltatottságának csökkentésére,
- a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci esélyeit, illetve foglalkoztatási esélyeiket javító intézkedésekre,
- a civil szakmai szervezetekkel való együttműködésre,
- az önkéntesség erősítésére,
- az egészséges környezethez való hozzáférés biztosítására minden kerületi számára.

A program jogszabályi háttere

Az esélyegyenlőség elvének alapját az ENSZ Nemzetközi Munkaügyi Szervezetének (ILO) 100. egyezménye jelentette, melynek eszmeisége bekerült az EU joganyagaiba (Római Szerződés, Amszterdami Szerződés, Alapszerződés, irányelvek stb.) is.

Magyarországon a jogi szempontú áttörést – bár az elv már az 1967-es szabályozásban megjelent – az 1992. évi Munka Törvénykönyvének 5. §-a jelentette. E joganyag fókuszába elsősorban a munkaviszonnyal kapcsolatos hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó tilalmak kerültek.

Az Európai Unióhoz való csatlakozást megelőzően, 2003-ban került sor az Esélyegyenlőségi Kormányhivatal létrehozására, majd megszületett a témát érintő legjelentősebb hazai jogszabály, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség biztosításáról szóló törvény.

Az intézményrendszer kialakítására 2005-ben, az Egyenlő Bánásmód Hatóság (EBH) és az Esélyegyenlőségi Hálózat felállításával került sor.
A 2021. január 1-jén megszűnt az Egyenlő Bánásmód Hatóság. Az egyes törvényeknek az egyenlő bánásmód követelménye hatékonyabb érvényesítését biztosító módosításáról szóló 2020. évi CXXVII. törvény rendelkezései alapján feladatait az alapvető jogok biztosa vette át. Az EBH rendszeresen síkra szállt a sérülékeny csoportok védelmében, megszüntetését mégsem előzte meg semmiféle egyeztetés. Ez a változás veszélyezteti az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülését, hiszen az ombudsman eddig nem hozott semmilyen intézkedést a veszélyeztetett csoportokat érintő emblematikus ügyekben, mint az iskolai szegregációs kártérítés, a transznemű és interszex emberek nemének elismerését ellehetetlenítő törvénymódosítás.

Az Európa Tanács nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről és azok megelőzéséről szóló, Strasbourgban, 2011. május 11-én kelt egyezményét (Isztambuli Egyezmény) Magyarország 2014. március 14-én írta alá, azonban ratifikációját a Kormány eddig nem

kezdeményezte. 2017-ben az Európai Unió is aláírta az Egyezményt, de a Magyarország Egyezményhez való csatlakozását legutóbb 2020-ban utasította el a magyar Országgyűlés.

Az esélyegyenlőség szabályozása Magyarországon jelenleg három szinten történik. A *2011. évi CCCCXV. Alaptörvény* általános érvénnyel határozza meg a hátrányos megkülönböztetés tilalmát; az *egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény* a jogrendszer egésze számára ad iránymutatást az egyenlő bánásmódra vonatkozó követelmény értelmezéséhez; és *több ágazati jogszabály* (Munka Törvénykönyve, közoktatási és felsőoktatási törvény, egészségügyi törvény, stb.) határoz meg az adott területre érvényes szabályokat.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31 §-ában foglaltak szerint a települési önkormányzatoknak ötévente helyi esélyegyenlőségi programot kell elfogadniuk, amelyet a 31. § (4) bekezdése értelmében kétévente át kell tekinteni és szükség esetén felül kell vizsgálni. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

A helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet szerint a települési önkormányzat által készített helyi esélyegyenlőségi program két fő részből: helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll.

1. A helyzetelemzésben a fővárosi és megyei kormányhivatalok, a település, a többcélú kistérségi társulás, a megye, illetve szükség szerint a Központi Statisztikai Hivatal, valamint a helyi szinten rendelkezésre álló statisztikai mutatók hátrányos helyzetű társadalmi csoportokra vonatkozó aktuális anonimizált adatai alapján meg kell határozni a településen élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élők teljes lakossághoz viszonyított képzettségi, lakhatási, foglalkoztatási, egészségi, szociális és területi mutatóit, ezek alapján pedig be kell azonosítani az adott település esélyegyenlőtlenségi problémáit.

2. Az intézkedési tervben meg kell határozni, hogy a helyzetelemzésben feltárt esélyegyenlőségi problémák felszámolása érdekében milyen beavatkozásokra, intézkedésekre van szükség, valamint rendelkezni kell az egyes intézkedések végrehajtásának feltételeiről, ütemezéséről a szükséges uniós források és hazai költségvetési források megjelölésével.

A helyi esélyegyenlőségi programot a társadalmi felzárkózásért felelős miniszter által meghatározott részletes szabályok, azaz a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet szerint meghatározott 62 mutató adatai alapján az előírt célcsoportokra és esélyegyenlőségi területekre vonatkozóan kell elkészíteni.

A kerületi esélyegyenlőségi program az alábbi Európai Uniós és nemzeti szintű stratégiákhoz és ágazati politikai dokumentumokban meghatározott elvekhez kapcsolódik:

- „Legyen jobb a gyermekeknek!" Nemzeti Stratégia 2007-2032
- Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia - Mélyszegénység, gyermekszegénység, romák (2011- 2020)
- Nemzeti Ifjúsági Stratégia
- Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia
- „Egészséges Magyarországért 2014-2020" Egészségügyi Ágazati Stratégia
- Országos Fogyatékosságügyi Program (2015-2025)
- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény
- A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 2000. évi LX. törvény a foglalkoztatásból és a foglalkozásból eredő hátrányos megkülönböztetésről
- 2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról
- Az Európai Parlament és a Tanács 2006/54/EK irányelve (2006. július 5.) a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról
- 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról
- 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 327/2012. (XI. 16.) Korm. rendelet a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációjáról, valamint a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtható költségvetési támogatásokról
- 15/2015. (IV. 7.) OGY határozata az Országos Fogyatékosságügyi Programról (2015–2025.)

Kapcsolódás a helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokhoz:

- Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzatának Gazdasági Programja 2019-2024
- Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció
- Integrált Településfejlesztési Koncepció
- Integrált Városfejlesztési Stratégia 2009
- Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzata Képviselő-testületének 47/2020. (XII.17.) önkormányzati rendelete a pénzbeli és természetbeni támogatásról

- Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzata Képviselő-testületének 14/2020. (IV. 7.) számú önkormányzati rendelete a Krízis Alap létrehozásáról és felhasználásának részletes szabályairól
- Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzata Képviselő-testületének 30/2020. (X. 13.) önkormányzati rendelete a lakások és helyiségek bérletére és elidegenítésére vonatkozó szabályokról

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások, adathiányok

Ferencváros Helyi Esélyegyenlőségi Programja helyzetelemzésének alapját elsősorban az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (továbbiakban TEIR) és a KSH adatbázisából kinyerhető statisztikai adatok, valamint a helyi nyilvántartások szolgáltatták. Felhasználásra kerületek a helyzetelemzéshez a Homo Oecologicus Alapítvány 2020. évi kutatás anyagai, valamint az önkormányzat, illetve a célcsoportokra fókuszáló referensek adatbázisai.

A problémák beazonosításához segítséget nyújtottak továbbá a szakmai ágazati beszámolók, a szakmai civil szervezetek, valamint a helyi szakemberek tapasztalatai és a Ferencvárosi Roma Nemzetiségi Önkormányzat javaslatai. Azon adatok vonatkozásában, amelyek esetében nem állt rendelkezésre éves bontású nyilvántartás, ott a 2011. évi népszámlálás adatait vettük alapul.

Az adatgyűjtésnél mindezeken túlmenően az alábbi adatbázisok nyújtottak segítséget:

- KSH – népszámlálási adatok
- KSH-TeIR – KSH területi adatok rendszere
- KSH-TeIR – Szociális Ágazat adatai (MÁK)
- KSH-TeIR – Önkormányzati adatok
- Önkormányzaton belüli saját adatgyűjtés
- Civil szervezetek és egyéb szervek adatszolgáltatásai

Sajnálatos módon 2019. és 2020. évre vonatkozó adatok több területen hiányosnak mutatkoztak az említett rendszerekben. Továbbá számos olyan mutatóra vonatkozóan nem sikerült releváns adatot nyerni, mint az eladósodottság, a fogyatékos személyek és idősek foglalkoztatása, iskolai végzettségek, a nők munkaerő-piacon elfoglalt szerepe, felnőttképzésben résztvevők számaránya, stb. A programba újonnan bekerülő csoportok (szexuális és nemi kisebbségek, magyarul nem beszélők és funkcionális analfabéták) esetében statisztikai és kutatási adatok a kerületre vonatkozóan egyelőre nem állnak rendelkezésre. Esetükben további kutatások szükségesek.

A nemzetiségi hovatartozásra vonatkozó adatok szenzitív adatnak minősülnek, ezért azok nem tarthatók nyilván, így e tekintetben általában a népszámlálási adatokból indulhattunk ki. A tanulók nemzetiségével kapcsolatosan olyan adatgyűjtés nem történik, ami az érintett tanulók vagy törvényes képviselőik saját bevallásán alapulna, kizárólag olyan adatokra lehet támaszkodni, amelyek nem az érintettektől származnak. Ennek azonban semmilyen jogi akadálya nincs, mi több, éppen az a jogszerű eljárás, ha a becsült, percepción alapuló etnikai adatokat a költségvetési szervek döntéseik meghozatala során figyelembe veszik. Az intézmények és fenntartóik nincsenek elzárva attól, hogy akár maguk becsüljék meg intézményi vagy osztály szinten is például a roma tanulók arányát, amennyiben az az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítéséhez szükséges. Erre vonatkozóan már kimunkált gyakorlat és módszertan áll rendelkezésre. Jelenleg zajlik a kerületben egy óvodakutatás, ahol kifejezetten etnikai adatokat gyűjt a kutatást végző szervezet. A kutatás eredményei várhatóan 2021 második negyedévében válnak elérhetővé.

A kerület bemutatása

Ferencváros a Főváros pesti oldalán elhelyezkedő, a Duna bal partján, a Belvárostól délre fekvő kerülete. Északkeleten az Üllői út túloldalán elhelyezkedő Józsefváros és Kőbánya, délkeleten a Határ útnál Pesterzsébet és Kispest határolja, délnyugaton a Ráckevei – Soroksári – Duna-ág választja el a Csepeltől, a Dunán át pedig a XI. kerülettel szomszédos.

Ferencváros rövid története

Ferencváros Budapest pesti oldalának egyik központi kerülete. Régészeti és írott források szerint egyes területei már a 13. századtól lakottak voltak. A török megszállás alatt a terület elnéptelenedett, a lakosság elmenekült. Ezt követően a 17. század második felében kezdődött meg Pest déli külterületeinek fejlődése. 1770-től kezdődött meg igazán a házak, háztömbök, utcák kiépítése, ezzel pedig az új városkép kialakulása.

A városrész nevét 1792-ben I. Ferenc trónra lépésének alkalmából kapta, a IX. kerület megnevezés pedig az 1879. évi Pest, Buda és Óbuda egyesítésével kialakult Budapest kerületek sorszámozásához kapcsolódik.

Pest és Buda egyesítését követően gyors ütemben (a korszakban is jellemző felsőházi birtokosok korrupciója mellett) épültek a vasútvonalak, a vasúti híd, a teherpályaudvar és a rendező pályaudvar. A 19. század Belső-Ferencvárosában már pezsgő élet folyt (Vendéglő a Két Nyúlhoz - bontás alatt álló műemlék épület a Lónyay u. 26. szám alatt, Két bakkecske – Mai Pinceszínház épületében), a külső részekre pedig feldolgozó üzemek, katonai intézmények települtek.

A századfordulóra a terület három fő részre tagozódott:

- Belső Ferencváros a polgári negyed
- Középső Ferencváros, a munkás negyed,
- Külső Ferencváros, a gyárnegyed

Az I. világháborút követően felgyorsult a népességnövekedés, ennek következtében kialakultak a nyomornegyedek is: például Mária Valéria telep, Zita telep, ún. Kiserdő telep (a Vágóhíd utcában). A korabeli kerületi és fővárosi vezetés nem tudta megoldani a gombamód szaporodó nyomorkunyhókban élők lakhatását, ezért a telepeket nem dózerolták le, hanem házszámot kaptak ezek a szemétből összetákolt, földpadlós házikók, amelyek lakói nagyrészt a háború miatt elszegényedett, korábban polgári bérlakásaikat elvesztő családok lettek. Évtizedes tárgyalások után ezeken a nyomortelepeken épült a József Attila lakótelep, a MÁV/Aszódi Lakótelep és a Vágóhíd utca 31-33. szám alatt ma is létező, mára felújított, komfortosított, önkormányzati bérlők által lakott kislakásos lakótelep. A telep bejáratának épületét egy 2018-ig itt működő alapítványi iskola (Novus) újította fel és fejlesztette tovább egy Európai Uniós beruházás keretében, majd 2020-ban az épület Konnektor néven civil, művészeti inkubátor házként, kulturális, szabadidős és szociális szervezeteknek helyet adó térként újult meg.

A MÁV/Aszódi lakótelep is őrzi tulajdonviszonyaiban a múltat, a MÁV tulajdont képző részeken a házak közötti utak nem bírják a modern terhelést. Nem megoldás, hogy a vegyes tulajdonosi

helyzetre hivatkozva hárítson el minden lakossági panaszt az önkormányzat, ezért az új városvezetés 2020-ban tárgyalásokat kezdeményezett a MÁV-val a helyzet közös megoldására.

Ferencváros városrészei

A IX. kerület ma négy fő területre oszlik, hivatalos városrészei a következők:

József Attila-lakótelep:	Üllői út az Ecseri úttól a Határ útig – M5-ös autópálya bevezető szakasza – Epreserdő utca – Ecseri út az Üllői útig
Belső-Ferencváros:	Kálvin tér – Üllői út – Ferenc körút – Boráros tér – Duna folyam – Fővám tér – Vámház körút
Középső-Ferencváros:	Boráros tér – Ferenc körút – Üllői út – Keleti pályaudvar-Kelenföldi pályaudvar közötti vasútvonal – Duna folyam
Külső-Ferencváros:	Keleti pályaudvar-Kelenföldi pályaudvar közötti vasútvonal – Üllői út – Ecseri út – Epreserdő utca – M5-ös autópálya bevezető szakasza – Határ út – Ráckevei (Soroksári) – Duna-ág – Duna folyam

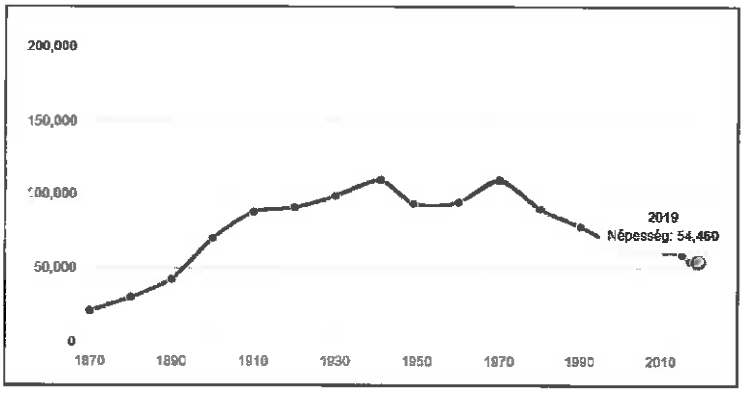
Népesség, demográfia

Ferencváros lakossága az 1730-as években a felgyorsult beépítésnek köszönhetően körülbelül 190 lakos volt, ez a szám 1760-ra már nagyjából 430 fő volt, és 1900-a évek elejére kb. 60.000 főre nőtt.

Budapest IX. kerületének népessége 1941-ben volt a legmagasabb. Ekkor a lakónépesség száma a 109.817 fő volt. Némi csökkenést követően 1970-re megközelítette az 1941-es szintet, azóta azonban folyamatosan csökken.

A kerület utolsó becsült állandó népessége 2019 évben 54.460 főt tett ki. A népességfogyás az elmúlt években lassul.

Népesség éves %-os változása	
1960-1970	+1.49 %
1970-1980	-1.96 %
1980-1990	-1.38 %
1990-2001	-1.97 %
2001-2011	-0.23 %
2011-2015	-1 %
2015-2017	-3.57 %
2017-2018	-0.73 %
2018-2019	-0.21 %



Forrás: http://nepesseg.com/budapest/budapest-09-kerulet

A népességszám 2015-ben volt a legalacsonyabb, mindössze 59.056 fő. (Az eredményt torzíthatja, hogy a TEIR rendszerből nyert statisztika a népszámlálás végleges adataiból továbbvezetett statisztikát tartalmaz.)

Az állandó népesség a bejelentett, IX. kerületi állandó lakcímmel rendelkezőket jelenti. A lakónépesség pedig az adott területen ténylegesen élő, jelenlévő népesség. Ez utóbbi szám tükrözi



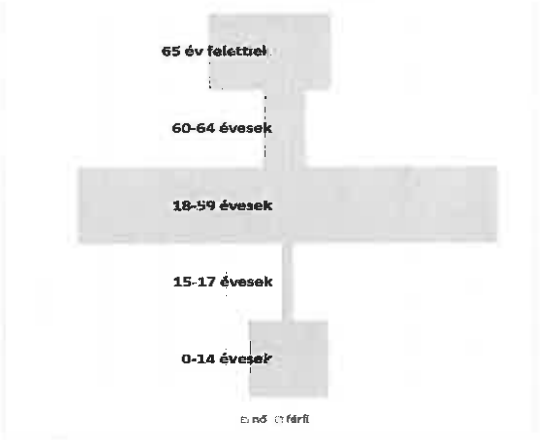
legpontosabban, hogy az egyes területeken ténylegesen mekkora a lakosság, ezért a legtöbb népességre vonatkozó demográfiai mutatószámnál ezt használják vetítési alapként.

Forrás: TeIR

A népesség demográfiai vizsgálata során fontos szempont a nemek közötti megoszlás. Világviszonylatban ez az arány nagyjából 50-50% annak ellenére, hogy a fiúk aránya születéskor magasabb (minden 100 lányszületésre 107 fiúszületés esik). A születéskori többlet azonban folyamatosan csökken, és kb. a 40 éves kor környékén kiegyenlítődik. Ezt követően nőtöbblet alakul ki, mely az elöregedő társadalmakban jelentős arányt érhet el.

Ferencváros esetében is megfigyelhetők a fent említett tendenciák, azaz az állandó népességen belül összességében nincs szignifikáns különbség a nemek arányában. A 2018. évi adatok szerint a nők száma 28.489 fő (52,3%), a férfiaké 25.971 fő (47,7%), volt.

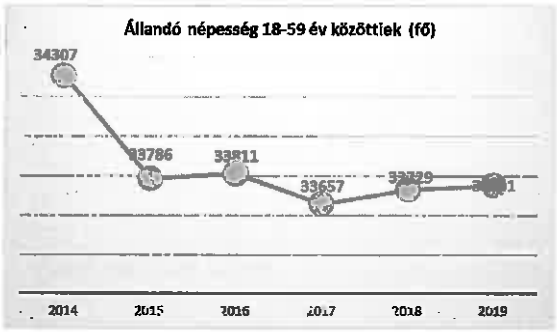
A népesség kor szerinti összetétele összefügg a népesség gazdasági aktivitásával, valamint a jövedelmi viszonyok alakulásával. A kerület korfája a 2018. évi különböző korcsoportok és ezen belül a nemek közötti megoszlást mutatja.



Forrás: TeIR

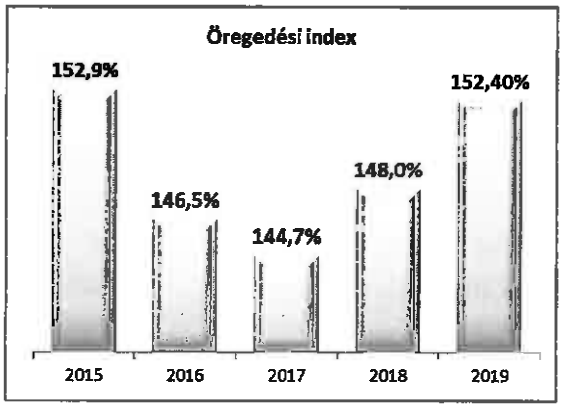
Mint az a fenti korfa is ábrázolja Ferencvárosban a 65 év feletti korcsoporthoz tartozó nők több mint másfélszer annyian vannak, mint az ugyanezen korcsoporthoz tartozó férfiak. Látható, hogy a

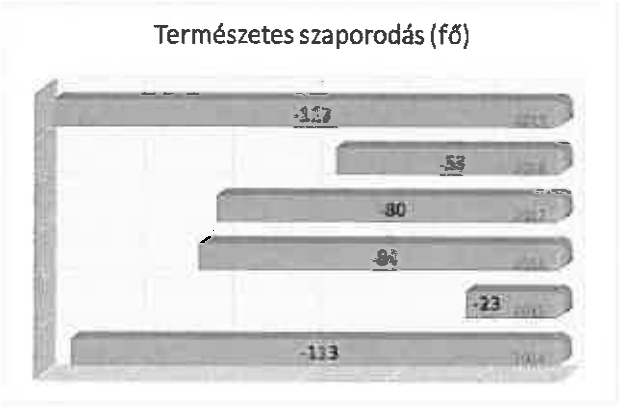
kerületben lakók nagyobbik hányada (62%) aktív korú, azaz 18-59 év közötti. Az ehhez a korosztályhoz tartozók arányában 2017 óta az alábbiak szerinti növekvő tendencia figyelhető meg.



Forrás: KSH

A világ és hazai viszonylatban is jellemző tendenciák – mely szerint a népesség öregszik - jelen vannak Ferencváros demográfiai mutatóiban is, amelyek a budapesti értékekkel megközelítőleg azonosak.



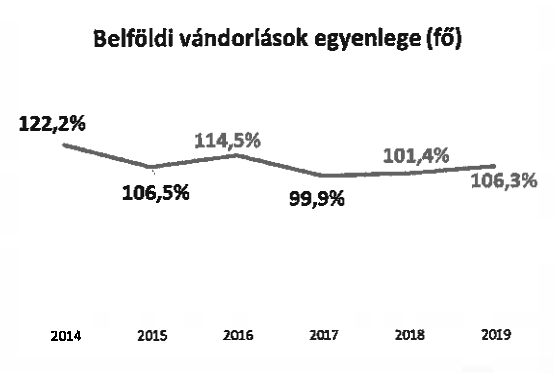


Forrás: TeIR

Az öregedési index a 14 éves és ennél fiatalabb népességre jutó idősek, 65 évesek és annál idősebbek arányát mutatja. Ferencvárosban ez a szám 2019.01.01-i adatok alapján: 148,95%. A halálozások száma a vizsgált időszak valamennyi évében magasabb volt, mint a születéseké, 2019-ben pedig jelentősen meghaladta a születésszámot.

Egy adott település népességszámának alakulásában a belföldi vándorlás is fontos szerepet játszik. Belföldi vándorláson az emberek olyan állandó lakóhely-változtatását érthetjük, amely nem jár országhatár átlépésével (KSH 2012). A belföldi vándorlás statisztikájának alapja a lakcím bejelentési rendszer, amely nyilvántartja a lakóhely vagy tartózkodási hely létesítését, illetve megváltoztatását.

Ferencváros esetében a 2014-2019 közötti időszak szinte valamennyi évében az idevándorlók száma meghaladta az elköltözők számát.



Forrás: Eurostat

Év	Állandó jellegű odavándorlás	Elvándorlás
2014	1312	1074
2015	1245	1169
2016	1505	1314
2017	1413	1415
2018	1481	1460
2019	1577	1484

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Forrás: TeIR

A fenti adatok alapján a kerület lakónépességének az utóbbi években tapasztalható növekedését elsősorban a be- és kiköltözők számának változása befolyásolta.

Egészségügyi és szociális szolgáltatások

Az egészségügyi, illetve a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés esélyegyenlőtlenségének helyi szintű feltárása alapvető feladata valamennyi önkormányzatnak. Az egyenlő hozzáférés első kérdése az, hogy a hátrányos helyzetű célcsoporthoz tartozó egyének a többségi társadalomhoz tartozókkal azonos mértékben férnek-e hozzá a szolgáltatásokhoz.

A szociális és egészségügyi szolgáltatások a jóléti rendszerek meghatározó területei. Működésüket és szolgáltatási rendszerüket jogszabályok foglalják keretbe.

Egészségügyi ellátások

Az egészségügyi ellátások célja, hogy segítsék az egészség fejlesztését, helyreállítását, megakadályozzák az egészségromlást, valamint hogy könnyítsék a megváltozott egészségi állapotú emberek munkába, illetve a közösségbe való beilleszkedését. Az egészségügyi ellátások közé tartoznak a megelőző ellátások is, amelyek a betegségek megelőzését, illetőleg azok korai felismerését szolgáló ellátásokat foglalják magukba.



Forrás:
http://aporszocped.atw.hu/downloads/Archivum/Az%20egeszsegugyi%20ellatas%20rendszere%20Magyarorszagoneloadas.ppt

Alapellátás

A hazai egészségügyi ellátórendszer első számú védelmi vonala az alapellátási rendszer. Az egészségügyi törvény értelmében a beteg lakóhelyén, illetve annak közelében biztosítani kell számára, hogy hosszú távú, személyes kapcsolaton alapuló, a páciens nemétől, korától és betegségétől függetlenül folyamatos egészségügyi ellátásban részesüljön. Az egészségügyi alapellátás fontosabb intézményei: a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás, a fogorvosi alapellátás, az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás, a védőnői ellátás, az iskola-egészségügyi ellátás.

Járóbeteg-szakellátás

A beteg folyamatos ellátását végző orvos beutalása vagy a páciens jelentkezése alapján, szakorvos által végzett egyszeri, vagy alkalomszerű egészségügyi ellátás, valamint fekvőbeteg-ellátást nem igénylő krónikus betegség esetén a folyamatos szakorvosi gondozás.

Az általános járóbeteg-szakellátást a beteg egészségi állapotának veszélyeztetése nélkül, rendszeres tömegközlekedés igénybevételével megközelíthetően (lakóhelyének közelében) kell biztosítani. Az egyes betegségek gyakorisága alapján meghatározott lakosságszámra, területi egységenként biztosítják a járóbeteg-szakellátás különféle formáit.
A biztosított az orvosi beutaló nélkül igénybe vehető szakellátásokat – sürgős szükség kivételével - a választása szerinti, az adott járóbeteg-szakellátás tekintetében érvényes finanszírozási szerződéssel rendelkező egészségügyi szolgáltatónál veheti igénybe, azonban a biztosított tekintetében területi ellátási kötelezettséggel nem rendelkező egészségügyi szolgáltató meghatározott esetben megtagadhatja a biztosított ellátását.

Fekvőbeteg-szakellátás

A beteg lakóhelye közelében levő fekvőbeteg-gyógyintézeti keretek között végzett egészségügyi ellátás. Igénybevétele a külön jogszabályban leírtak szerint a beteg ellátását végző orvos, a kezelőorvos beutalása, valamint a beteg jelentkezése alapján történik.

Az egyes fekvőbeteg intézményekben a szakellátási formákat intézményenként, területi egységenként másként alakítják ki. A fekvőbeteg szakellátás különféle formáit a kórházak, klinikák, országos intézetek, szanatóriumok és egyéb intézmények látják el. Ezeket az egyes betegségek gyakorisága alapján, meghatározott lakosságszámra, területi egységenként, általában városokban biztosítják.

Az általános fekvőbeteg-szakellátást az egészségbiztosító által támogatott szolgáltató orvosának, vagy az orvos saját magának/közeli hozzátartozójának kiállított orvosi beutalása alapján lehet igénybe venni.

Egyéb egészségügyi ellátások

A törvényben meghatározott egyéb egészségügyi ellátások körébe tartozik az ügyeleti ellátás, a mentés, a betegszállítás, az ápolás, egyes különleges ellátási igényt kielégítő egészségügyi

szolgáltatások, a haldokló beteg gondozása, a rehabilitáció, az orvostechnikai eszközellátás, a gyógyszerellátás, a pszichoterápia és klinikai szakpszichológia, a nem-konvencionális gyógyító és életminőség-javító eljárások, egyéb gyógyászati ellátások, egészségügyi ellátás keretében végzett szakértői tevékenység.

Egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az esélyegyenlőség elvének az élet valamennyi területén érvényesülnie kell, így az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés kapcsán is.

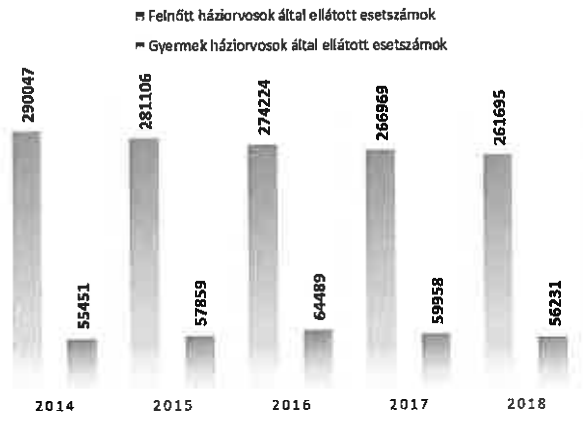
Az egészségügyi alapellátás körébe a jogszabály szerint a következő kötelezően ellátandó önkormányzatok által ellátandó feladatok tartoznak az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény (Eatv.) szerint: – Háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás – Fogorvosi alapellátás – Védőnői ellátás – Iskola-egészségügyi ellátás – Az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás A kerületben 30 felnőtt háziorvosi körzet, 10 gyermekorvosi körzet, 13 felnőtt fogorvosi körzet, 6 gyermek fogorvosi körzet, 16 területi védőnői körzet és 12 iskola egészségügyi körzet került meghatározásra.

Ferencváros lakossága számára az egészségügyi alapellátásokhoz, valamint a szakellátásokhoz való hozzáférés kerületi szinten biztosított az alábbi szolgáltatási formákban:

Háziorvosi és házi gyermekorvosi ellátás

Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzat Képviselő-testületének 13/2017. (IV. 25.) önkormányzati rendelete a kerület közigazgatási területén lévő egészségügyi alapellátásban 30 háziorvosi és 10 házi gyermekorvosi körzetet határoz meg.

A kerületben 8 felnőtt és 3 gyermek háziorvosi rendelő található, városrészenként arányos elosztásban, tartósan betöltetlen praxis nincs.



Forrás: Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Humánszolgáltatási Iroda

Védőnői szolgálat

A fent említett önkormányzati rendeletben 16 területi védőnői körzet került meghatározásra. A védőnői szolgálat három gyermekorvosi rendelőben nyújt ellátást, a Vaskapu u. 23-29., a Lónyay u. 46. és a Csengettyű u. 23. sz. alatti gyermekorvosi rendelőkben.

A hazai szabályozás szerint a védőnő szakmai tevékenységét önállóan végzi együttműködve a háziorvossal, házi gyermekorvossal valamint a család- és gyermekjóléti szolgálattal és központtal, amelynek célja a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése.

A területi védőnői ellátást az egészségügyi főiskolai karon védőnői oklevelet szerzett, vagy azzal egyenértékűnek elismert oklevéllel rendelkező védőnő nyújthat.

A védőnők feladataival részletesen az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény és a 49/2004 ESzCsM rendelet foglakozik, amely szerint a legfontosabb védőnői feladatok a következők:

- a család- és nővédelem, ezen belül a tanácsadás, a családgondozás
- a 25-65 év közötti nők részére jogszabályban meghatározott feltételek szerinti szűrővizsgálatok végzése (pl. méhnyak-szűrés);
- a várandós, gyermekágyas és szoptató anyák gondozása;
- gyermekek gondozása az újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig;
- védőnői feladatok végzése az óvodában és az oktatási intézményben;
- az otthonukban gondozott tanköteles korú gyermek gondozása;
- együttműködés a szociális, köznevelési, család- és ifjúságügyi, civil és egyházi a kulturális és a további érintett ágazatokkal;
- a gyermekvédelmi jelzőrendszerben való részvétel.

A kerületben 2019-ben 29 védőnő látta el a gyermekek gondozására vonatkozó segítségnyújtási, valamint nővédelmi és családgondozási feladatokat. Az egy védőnőre jutó gyermek szám változását mutatja az alábbi ábra:



Forrás: HUSZI

Mint az a fenti grafikonon jól látható az elmúlt években csökkent a védőnők által ellátottak, az ez irányú szolgáltatást igénybe vevők száma.

A fogorvosi alapellátás

Egészségbiztosítás keretében a fogorvosi ellátásnak alap- és szakellátási szegmense létezik. A fogorvosi alapellátás feladata a fog- és szájbetegek gyógyító-megelőző alapellátása, míg a fogorvosi szakellátás bizonyos többletkompetenciákkal rendelkezik. A fogorvos asszisztens segítségével biztosítja az egészségügyi ellátást a hozzá forduló beteg számára. A beteget rendelési időben látja el, és szükség esetén szakorvosi intézetbe utalja tovább. A munkaidőn túli fogorvosi feladatok ellátása ügyelettel biztosított.

Felnőtt fogorvosi ellátás

Az ellátás keretében a lakosság részére a fog- és szájbetegek alapellátás körébe tartozó vizsgálat, kezelés és gondozás, a fogászati szűrővizsgálatok végzése, a góckutatás, a terhesek fogászati gondozása, és a sürgősségi ellátás történik. A kerületben 13 felnőtt fogorvosi körzet került meghatározásra. A fogorvosi körzetek működtetését határozott időtartamra kötött feladat-ellátási szerződés alapján a felnőtt fogorvosok egészségügyi szolgáltatóként látják el.

Gyermek fogorvosi ellátás

A 0-18 év közötti lakosság a fog- és szájbetegek alapellátás körébe tartozó vizsgálata, kezelése és gondozása, a fogászati szűrővizsgálatok végzése, a góckutatás, a terhesek fogászati gondozása, és a sürgősségi ellátás és a fogszabályozás történik az ellátás keretében. A kerületben négy gyermekfogászati körzet került meghatározásra. A rendelők a Bakáts tér 12., a Mester u. 19. és a Csengettyű u. 23. sz. alatt találhatóak. Külön iskolafogászati rendelés a Csengettyű u. 23., és fogszabályzó rendelés a Börzsöny u. 19. sz. alatti rendelőben vehető igénybe.

Háziorvosi ügyelet

A kerület lakói számára a felnőtt ügyeleti ellátást a FESZ KN Kft.-vel kötött közreműködői szerződés keretében az Inter-Ambulance Zrt. biztosítja, 24 órás folyamatos munkarendben.

Az Inter-Ambulance Zrt. által biztosított gyermekügyeleti ellátás pedig hétköznaponként 20.00-08.00 óra között, hétvégén és munkaszüneti napokon 24 órás ügyeleti időtartam alatt vehető igénybe.

Az alapellátáshoz kapcsolódó gyermek- és felnőtt fogorvosi ügyeleti ellátást pedig a Semmelweis Egyetem Fogászati és Szájsebészeti Oktató Intézet biztosítja.

Iskola-egészségügyi ellátás

Az iskola egészségügyi ellátás célja: közreműködés az óvodában, alap és középfokú tanintézményekben és kollégiumokban nevelt és oktatott gyermekek egészséges szomatikus, mentális és szociális fejlődésnek biztosításában egészségi állapotának védelmében és egészségének fejlesztésében. A krónikus beteg vagy fogyatékkal élő gyermek intézményi integrációjának elősegítése.

A kerületben az iskola-egészségügyi ellátásban az iskolaorvos és védőnő vesz részt a gyermek fogorvos és a fogászati asszisztens közreműködésével. Tevékenységüket a gyermek, a tanuló

háziorvosával (házi gyermekorvosával), illetőleg területi védőnőjével egyeztetve és vele együttműködve végzik. Feladataik közé tartozik a tanulók egészségi állapotának vizsgálata, követése, alkalmassági vizsgálatok elvégzése, 16 évesek kötelező szűrővizsgálata, közegészségügyi és járványügyi feladatok, illetve részvétel a nevelési/oktatási intézmény egészségnevelő tevékenységében.

Járóbeteg szakellátás

A járóbeteg-szakellátást 1993 óta önként vállalt feladatként az Önkormányzat működteti. A feladat ellátására 2008. évben az Önkormányzat önálló szervezetet hozott létre, a Ferencvárosi Egészségügyi Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft.-t.

Az egészségügyi alapellátási feladatok egy részét (gyermekfogászati, védőnői ellátás, iskola egészségügyi ellátás, felnőtt ügyeleti ellátás) és a járóbeteg-ellátási feladatokat így saját tulajdonú gazdasági társaságán keresztül látja el. A járóbeteg ellátás központja a IX. Mester u. 45. szám alatti Szakorvosi Rendelő. A kerületben további három helyszínen is biztosított a szakorvosi ellátás: a Börzsöny u. 19., Ifjúmunkás u. 25., Czuczor u. 1. telephelyeken.

Szakrendelések

A kerület járóbeteg szakellátása által igénybe vehető beavatkozások gyakorlatilag a teljes szakmai palettát lefedik. A Ferencvárosi Egészségügyi Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft. 37 szervezeti egységben nyújt egészségügyi ellátást a lakosság számára. A járóbeteg szakellátásban ellátott esetek száma 2014. évtől folyamatos csökkenést mutat, a csökkenés egyik indoka, hogy több területen munkaerőhiány miatt kapacitás csökkenés vált indokolttá.

Belgyógyászat	Reumatológia Czuczor
Angiológia	Osteoporozis
Diabetológia	Fizikoterápia
Diabetológia Ifjúmunkás	Fizikoterápia Ifjúmunkás
Sebészet	Fizikoterápia Czuczor
Proktológia	Gyógytorna
Traumatológia	Gyógytorna Ifjúmunkás
Nőgyógyászat	Pszichiátria
Terhesgondozás	Pszichiátria Ifjúmunkás
Klimax Ambulancia	Gasztroenterológia
Fül-orr-gégészet	Gasztroenterológiai ultrahang
Fül-orr-gégészet Börzsöny	Kardiológia
Gyermek fül-orr-gégészet	Echokardiográfia
Szemészet	Klinikai laboratórium
Szemészet Börzsöny	Ultrahang diagnosztika
Bőrgyógyászat	Röntgendiagnosztika
Neurológia	Audiológia
Neurológia Ifjúmunkás	Cytológia, cytopatológia
Neurológia rehabilitáció	Klinikai szakpszichológia
Ortopédia	Mammográfia
Urológia	Mammográfiás szűrés és diagnosztika
Andrológia	Gyermeknőgyógyászat
Reumatológia	Fogászati röntgen
Reumatológia Ifjúmunkás	Fogszabályozás



Forrás: Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Humánszolgáltatási Iroda

Prevenciós és szűrőprogramokhoz való hozzáférés

A betegségmegelőzés, egészségmegőrzés fontossága napjainkban különös jelentőséggel bír. Tény, hogy sokkal könnyebb megelőzni a bajt, mint a vészhelyzetet kezelni és az egészségügyi kockázatokkal foglalkozni. Korosztálytól függetlenül kiemelt jelentőséggel bír az egészség védelme és a prevenció, amely az egyéni felelősségen túl kötelezettségeket ró az állami szervekre. Így az egészségügyi ellátórendszer szereplőire és önkormányzatokra egyaránt.

Ferencváros Önkormányzatának tevékenységében is fontos szerepet kap az egészségmegőrzés, egészségfejlesztés, tájékoztató és szűrőprogramok szervezése. A legfőbb cél, hogy a kerület lakosságának egészségben eltöltött évei növekedjenek és csökkenjen a megbetegedések száma. A betegségek korai felismerésének biztosításával, az egészséges életmód szemléletének kialakításával, a megelőzési lehetőségek és azok területeinek népszerűsítésével e célok megvalósításához közelebb kerülhet Ferencváros.

Az elmúlt években is számos olyan szolgáltatás nyújtására került sor kerületi szinten, amelyek az egészség megőrzését szolgálják. Ezekből néhány:

- kullancs terjesztette agyvelőgyulladás, járványos agyhártyagyulladás, rotavírus okozta hasmenés és bárányhimlő megbetegedési veszély elhárítása céljából védőoltások térítésmentes biztosítása 3 éves korig,
- helyes fogmosási szokások, szájápolási előadások óvodások részére,
- egészséges életmódról előadás óvodásoknak,
- HPV okozta méhnyakrák és a nemi szemölcsök kialakulása ellen HPV elleni védőoltás biztosítása 13-18 év közötti gyermekek részére,
- mammographia lakossági szűrővizsgálat,
- egészségnapok szervezése a kerületi óvodákban,
- egészségkultúra fejlesztése keretében szakorvosi felvilágosító előadások szervezése a dohányzás, az alkohol fogyasztás veszélyeire felhívás, valamint szexuális felvilágosítás, életvezetési témákban kerületi szakközépiskolák tanulóinak,
- egészségügyi szűrővizsgálatok és felvilágosító előadások /onkológia, szív-és érrendszeri, szemészeti, mozgásszervi, nőgyógyászati, urológiai/ megbetegedések korai felismerésére,
- anonim HIV szűrés évente,
- kerületi lakossági rendezvények - egészségügyi felvilágosítás, sportolási lehetőségek, mozgásformák, különböző gyógymódok bemutatása,
- rehabilitációs úszás biztosítása fogyatékkal élők fizikális állapotának javítása érdekében
- heti rendszerességgel vízitorna, gyógytorna hetente, havi rendszerességgel egészségügyi előadások, jóga, egészségügyi szűrővizsgálatok idősek részére.

2020 májusában az önkormányzat ingyenes koronavírus-szűrést szervezett a Ferencvárosi Egészségügyi Szolgáltató szakorvosi rendelőjében. A veszélyhelyzet 2. és 3. hullámában az Önkormányzat minden hónapban szervezett a lakosság részére ingyenes COVID-19 tesztelést. 2021 Áprilisáig óta összesen 4015 főt teszteltünk le, Április 17-én és 18-án pedig a ferencvárosi

iskolák pedagógusainak, alkalmazottainak, valamint 6 és 18 év közötti diákjainak szervez az Önkormányzat tesztelést három helyszínen.

2020 szeptemberében lakossági szűrőprogram keretében a Semmelweis Egyetem Egészségfejlesztési Központja ingyenes egészségi állapot felmérést végzett a IX. kerület lakosságának. Az igénybe vehető szolgáltatások:

- kardiovaszkuláris rizikóbecslés (vérnyomás, vércukor, koleszterinszint-mérés) és értékelés, dohányzással és alkoholfogyasztással kapcsolatos tanácsadás,
- testösszetétel-elemzés és értékelés, valamint hozzá tartozó táplálkozási tanácsadás,
- szájüreg szűrés és prevenciós tanácsadás.

Az év utolsó hónapjaiban az alábbi prevenciós és szűrőprogramok voltak elérhetők:

"Egészségügyi prevenciós, lakossági szűrővizsgálatok 2020."

A szűrővizsgálatok helyszíne a Mester u. 45. FESZ Szakorvosi Rendelő

Szakma	Szűrővizsgálatok időpontja nap / óra		Szűrést végző orvos	Előjegyzés kiadása
Bőrgyógyászat	2020. október 15. csütörtök	14-18h	Dr. Kulcsár Anna	betegirányítóban naponta 11-15h Tel: 455-4581
	2020. október 22. csütörtök	14-18h	Dr. Kulcsár Anna	
	2020. október 29. csütörtök	14-18h	Dr. Kulcsár Anna (Üllői út 25)	
Szemészet	2020. október 5. hétfő	14-18h	Dr. Szimogyejka Andrea	betegirányítóban naponta 11-15h Tel: 455-4581
	2020. október 12. hétfő	14-18h	Dr. Szimogyejka Andrea	
	2020. október 14. szerda	14-18h	Dr. Makai Klára	
	2020. október 28. szerda	14-18h	Dr. Makai Klára	
Urológia	2020. október 6. kedd	14-18h	Dr. Guller Imre	urológián Hétfő-kedd-szerda-csütörtök délelőtt Tel: 455-4509
	2020. október 20. kedd	14-18h	Dr. Guller Imre	
	2020. november 3. kedd	14-18h	Dr. Guller Imre	
	2020. november 17. kedd	14-18h	Dr. Guller Imre	
Kardiológia	2020. október 6. kedd	8-12h	Dr. Kohn Tibor	betegirányítóban naponta 11-15h Tel: 455-4581
	2020. október 13. kedd	8-12h	Dr. Kósa Éva	
	2020. október 20. kedd	8-12h	Dr. Kohn Tibor	
	2020. október 27. kedd	8-12h	Dr. Kósa Éva	
Reumatológia	2020. október 16. péntek	14-18h	Dr. Szekeres László	betegirányítóban naponta 11-15h Tel: 455-4581
	2020. november 20. péntek	14-18h	Dr. Szekeres László	
	2020. november 27. péntek	14-18h	Dr. Szekeres László	
Nőgyógyászat	2020. november 3. kedd	14-18h	Dr. Székely István	betegirányítóban naponta 11-15h Tel: 455-4581
	2020. november 10. kedd	14-18h	Dr. Székely István	
	2020. november 17. kedd	14-18h	Dr. Székely István	
	2020. november 24. kedd	14-18h	Dr. Székely István	

Forrás: https://www.feszrendelo.hu

Egyéb egészségügyhöz kapcsolódó szolgáltatások

Gyógyszer ellátás:

Az egészségügyi ellátás alapvetően fontos része a gyógyszerellátás. A lakosság gyógykezeléséhez kapcsolódó gyógyszerek kiszolgáltatását, a gyógyszerek helyes alkalmazására vonatkozó tájékoztatást, valamint az ezzel kapcsolatos, a betegségek megelőzését, a betegek felvilágosító, tanácsadó szolgáltatását is a gyógyszertárak végzik. A gyógyszertári ellátás nem önkormányzati, nem állami feladat akkor, ha van közforgalmú gyógyszertár az adott településen. A gyógyszertárak létesítési, működési engedély és személyes gyógyszertár működtetési jog birtokában működhetnek. A gyógyszertár egy kiskereskedelmi vállalkozás, amely a nagykereskedőktől megvásárolt gyógyszereket, illetve gyógyhatású készítményeket közvetlenül a lakosság számára értékesíti, ez egy vállalkozási tevékenység ami piaci alapon működik.
Ferencváros területén a gyógyszerellátást 24 gyógyszertár biztosítja.

Közgyógyellátás (1993. évi III. törvény):

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás, mely alanyi és normatív jogcímen adható.

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy – külön jogszabályban meghatározottak szerint – térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott

a) járóbeteg-ellátás keretében rendelhető egyes, a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló jogszabályban meghatározott gyógyszerekre – ideértve a különleges táplálkozási igényt kielégítő tápszereket is – gyógyszerkerete erejéig,

b) egyes, a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló jogszabályban meghatározott gyógyászati segédeszközökre, ideértve a protetikai és fogszabályozó eszközöket is, valamint azok javítására és kölcsönzésére, továbbá

c) az orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátásokra.

Az elmúlt évek statisztikája szerint ezer alatt van Ferencváros lakói által igénybevett közgyógyellátásban részesülők száma. A vizsgált időszak valamennyi évében az ellátást igénybevevők száma csökkenést mutat.



Forrás: TEIR

Egészségügyi fejlesztések

Integrált Alapellátási és Járóbeteg-szakellátási Központ létrehozása

A Kormány Egészséges Budapest Program keretében történő fejlesztésének köszönhetően Ferencváros Önkormányzata a 1041/2020. (II. 17.) Korm. határozatban rögzítetteknek megfelelően 2020-2024 közötti időszakban biztosított forrásokból Integrált Alapellátási és Járóbeteg-szakellátási Központot hozhat létre. A fejlesztés következtében ötemeletes épülettel bővül a kerület szakrendelője, továbbá 9 felnőtt háziorvosi körzet integrálása történik a szakrendelőbe.

További célok:

- 24 órás központi háziorvosi ügyelet működtetése;
- járóbeteg-szakellátás szakrendeléseinek korszerűbb műszerezettsége, elhelyezkedésük javítása;
- egynapos sebészeti ellátások körének bővítése, 24 órás egynapos sebészet;
- járóbeteg-szakellátásban elérhető vizsgálatok várakozási idejének minimalizálása;
- kapcsolódás a népegészségügyi programokhoz.

A tervezett fejlesztés következtében a kerület egyes alapellátásai és szakellátásai meg tudnak felelni a technológiák fejlődése és a kulturális változások miatt egyre növekvő elvárásoknak.

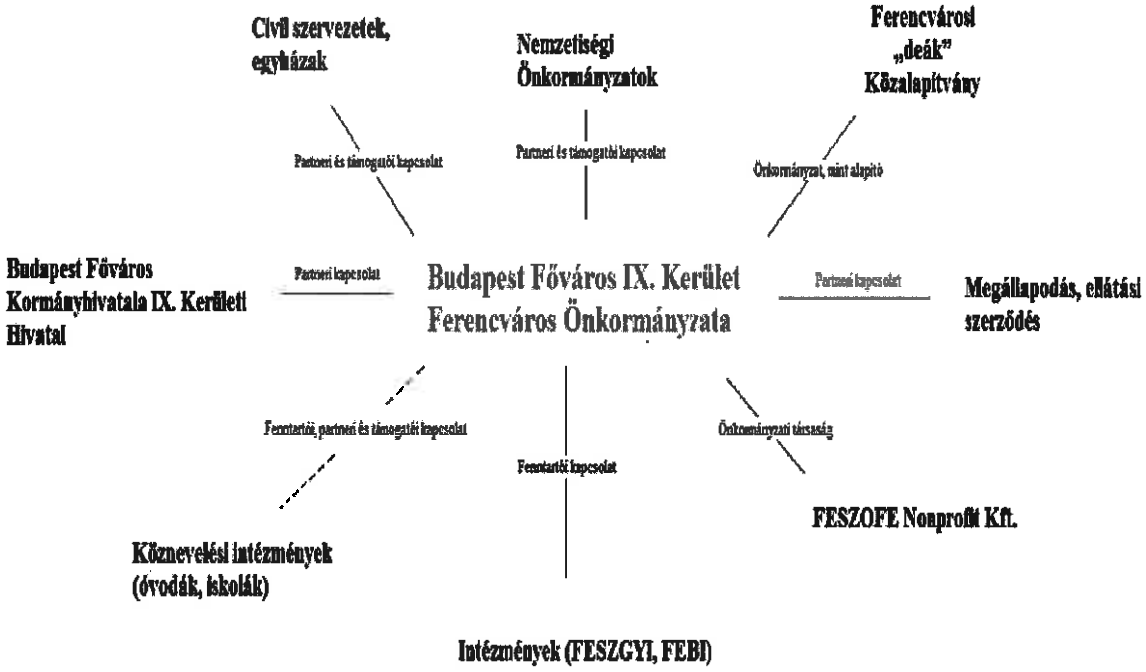
Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzatának 2019-2024 közötti időszakra kidolgozott Gazdasági Programjában megfogalmazott további tervezett fejlesztések:

- az egészségügyi alapellátásban használt ingatlanok további ütemezett felújítása, korszerűsítése,
- az alap- és járóbeteg-szakellátás önkormányzati támogatási szintjének megtartása, emelése.
- Az alapellátó orvosok eszköz-műszer beszerzésének további pályázati támogatása.
- A fogászati ellátásban panoráma röntgenek beszerzése,
- eszköz- és műszerbeszerzés támogatása a járóbeteg-szakellátásban,
- a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő (NEAK) által nem finanszírozott lakossági prevenciós egészségügyi szűrések és felvilágosító előadások szervezése,
- a területi védőnői utánpótlás megoldása,

a háziorvosok, a házi gyermekorvosok és a fogorvosok utánpótlásának megoldása.

Szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Budapest Főváros IX. kerületében élők számára szociális ellátások biztosítása több szervezet együttműködésével egy komplex ellátórendszeren keresztül történik. A rendszer működése biztosítja a lakosság számára a szociális biztonságot.



Kép forrása: Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzatának Gazdasági Programja 2019-2024.

Ferencváros területén a szociális igazgatásról szóló 1993. évi III. törvényben meghatározott és az önkormányzat által kötelezően ellátandó szociális alapszolgáltatásokat elsősorban a Ferencvárosi Szociális és Gyermekjóléti Intézmények Igazgatósága (FESZGYI) révén biztosított. Az intézmény a szociálisan rászorulók részére személyes gondoskodás keretébe tartozó szociális alapszolgáltatásokat, átmeneti elhelyezést nyújtó szakosított ellátást, illetve gyermekjóléti alapellátásokat nyújt.

Idősellátás a Ferencvárosban

Budapest IX. kerületében élő időskorúak részére a jogszabályokban meghatározott szociális alapfeladatokat az alapellátás és szakosított ellátás keretében a Ferencvárosi Szociális és Gyermekjóléti Intézmények Igazgatósága (FESZGYI) Szociális Szolgáltató Központja biztosítja. A központ feladatait három Gondozási Központ, öt Idősek Nappali Ellátási helyszíne, egy Szenvedélybetegek Nappali Intézménye, valamint egy Időskorúak Gondozóháza működtetésével látja el. Ez utóbbi azoknak az időskorúaknak, valamint a 18. életévüket betöltött beteg személyeknek nyújt ellátást, akik önmagukról ideiglenesen nem képesek gondoskodni.

A FESZGYI két szervezeti egységén, a Családtámogató és Gyermekjóléti Központon, illetve a Szociális Szolgáltató Központon keresztül nyújtja a szociális és gyermekjóléti alapellátásait, illetve szakosított szociális ellátásként az időskorúak átmeneti otthonát.

Családtámogató és Gyermekjóléti Központ

Az intézmény segítséget nyújt a Ferencváros területén élő szociális és mentálhigiénés problémákkal küzdő, hátrányos helyzetben élő, veszélyeztetett, illetve krízishelyzetbe került gyermekek, felnőttek, családok életvezetési képességeinek megőrzése, valamint az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetésének elősegítése érdekében.

A Családtámogató és Gyermekjóléti Központ irányítása alá tartozó szakmai egységek:

- Család- és Gyermekjóléti Központ
- Díjhátralék-kezelő és Lakhatást Segítő Központ
- Gyermekek Átmeneti Otthona

Szociális alapszolgáltatások és szakosított ellátások

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások

Az alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulók részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában. Ezek a következők:

- település gondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás
- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- közösségi ellátások,
- támogató szolgáltatás,
- utcai szociális munka,
- nappali ellátás.

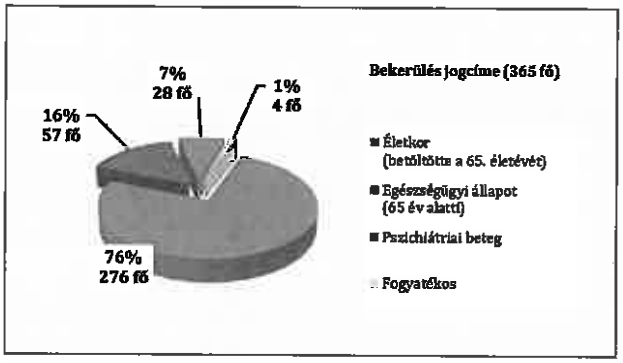
Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások

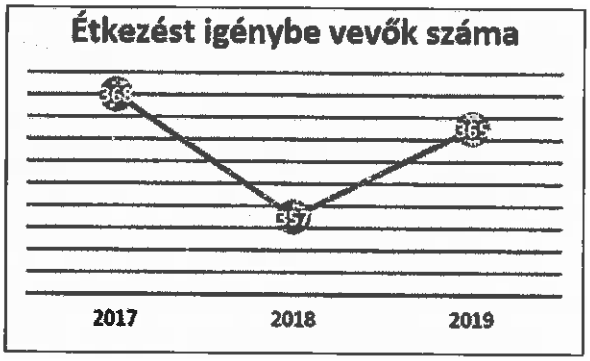
Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.)

- az ápolást, gondozást nyújtó intézmény,
- a rehabilitációs intézmény,
- a lakóotthon,
- az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény,
- a támogatott lakhatás,
- az egyéb speciális szociális intézmény.

Szociális étkeztetés

Ferencváros Önkormányzata a szociálisan rászorult személyek étkeztetését, a Ferencvárosi Szociális és Gyermekjóléti Intézmények igazgatósága (FESZGYI), a Szociális Szolgáltató Központhoz tartozó intézményeiben nyújtja, a Szt. 62.§-ban foglaltak alapján. Az intézmény 6 helyszínen, valamint 3 telephelyről szállítással biztosítja a napi egyszeri meleg étkeztetésben részesíti azt a szociálisan rászorult személyt, aki kora vagy egészségi állapota, fogyatékossága, pszichiátriai-, illetve szenvedélybetegsége, hajléktalansága miatt önmaga és eltartottjai részére más módon nem képes étkezést biztosítani. Az ellátás formái: helyben étkezés, elvitel lehetővé tételével, illetve étkezés házhozszállítással.





Forrás: *FESZGYI Szociális Szolgáltató Központ szakmai egységeinek éves beszámolói 2019.*

Étkeztetést igénybe vevők létszáma - 2019. évi összesen				
Intézmény	Helyben	Elvitellel	Kiszállítással	összesen
Árvácska Idősek Klubja	12	18		30
Borostyán Idősek Klubja	27			27
Írisz Klub	2			2
Napsugár Idősek Klubja	8			8
Nefelejcs Gondozási Központ		12	50	62
Platán Idősek Klubja	40			40
Szerető kezek Idősek Klubja	20			20
Szivárvány Gondozási Központ		10	76	86
Tavirózsa Gondozási Központ		30	60	90
összesen	109	70	186	365

Forrás: *FESZGYI Szociális Szolgáltató Központ szakmai egységeinek éves beszámolói 2019.*

A szociális étkeztetést igénybe vevők száma –mint azt a fenti ábra is mutatja – az elmúlt években alig változott. A szolgáltatásban részesülők nagyobbik hányada részére az étel kiszállításra kerül. Ez azok számára biztosított, akiknek egészségi vagy mentális állapota nem teszi lehetővé a személyes elvitelt.

A pandémiás veszélyhelyzet alatt az önkormányzat Segítő Központja önkéntesek és átirányított hivatali dolgozók segítségével további csoportoknak (idősek, karanténban lévők) biztosított meleg étkezést, illetve bevásárlást.



Idősek nappali ellátása

Az idősek nappali ellátásának tartalma az igénylő részére szociális, egészségi, mentális állapotnak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatások nyújtása, valamint az igényeknek megfelelő közösségi programok szervezése idősek klubja keretében.

Célja az ellátott fizikai-egészségi-mentális állapotának, képességének megtartása, ill. fejlesztése, aktivitás megtartása, az elmagányosodás megelőzése.

Ferencváros közigazgatási területén öt helyszínen érhetők el az idősek klubjának szolgáltatásai:

1. Árvácska Idősek Klubja
2. Borostyán Idősek Klubja
3. Napsugár Idősek Klubja
4. Platán Idősek Klubja
5. Szerető Kezek Idősek Klubja

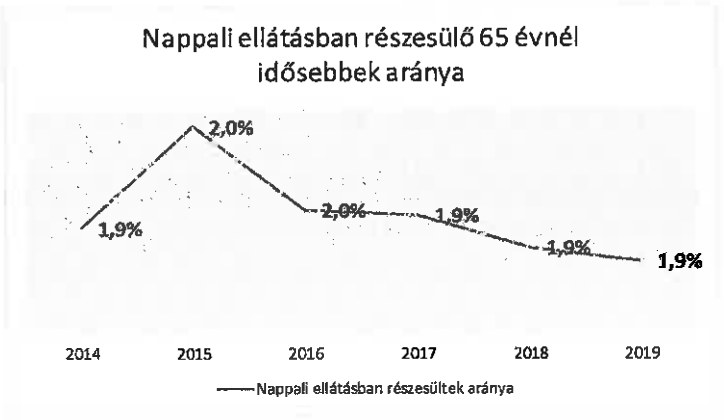
Az idősek nappali ellátásának szolgáltatási elemei a tanácsadás, a készségfejlesztés, a háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtás, az esetkezelés, a felügyelet, valamint a gondozás. Ezen túlmenően az idősek klubja az alábbi szolgáltatásokat szervezi (térítés ellenében):

- napi egyszeri meleg étel biztosítása,
- egyéb szolgáltatások megrendelése (pl. fodrász, pedikűr stb.)
- szabadidős programok szervezése,

A klub szolgáltatást igénybe vevők száma az elmúlt években alig változott, közülük 94% részesült öregségi nyugdíj ellátásban, nagyobbik hányaduk időskorú és nő.



Forrás: FESZGYI Szociális Szolgáltató Központ 2019. évi beszámolója



Forrás: TEIR

Ferencváros 65 év feletti korosztályának elenyészően kevés hányada veszi igénybe az idősek klubjának szolgáltatásait. Arányuk évek óta nem változott, az összes nyugdíjas korú lakosság csupán 1,9%-a él e lehetőséggel.

Az idősek klubjába az elmúlt években - több esetben - az egészségi állapotuk romlása, magas életkorukkal együtt járó erősödő mozgásszervi megbetegedéseik miatt az önálló életvitelre, önálló közlekedésre már nem képes, - adott esetben demencia kórképben szenvedő - időskorúak is jelentkeztek volna, illetve a hozzátartozó nyújtott be kérelmet. Azonban a jelenlegi formában és feltételekkel működő klubok nem alkalmasak ezen megnövekedett felügyeleti igényű ellátottak fogadására. Demenciában szenvedő igénybe vevő esetében - a személyi feltételeken túl - a klub zárhatóvá tételének biztosítása is szükséges ahhoz, hogy a demencia kórképpel együtt járó tájékozódási zavarok miatti esetleges elkóborlást megelőzhessük. Továbbá a demenciában szenvedők más jellegű foglalkoztatást igényelnek, mint az önálló fizikai, szellemi aktivitásukat megőrző kortársaik.

Az Idősek klubjainak korátlaga körülbelül 75 év, ők az idősek közül is az ún. „törékeny időskorúak". Közülük a többség - sokszervi krónikus betegsége, (vagy az említett gyors szellemi hanyatlása miatt) akár váratlan gyorsasággal szorulhat a házi segítségnyújtás igénybevételére. Ez egyúttal klubtagsága lemondását is jelenti, hiszen a 2 szolgáltatás együttesen nem vehető igénybe.

Az ún. „fiatalabb idősek" (a 65-75 év közötti korosztály) – benne a Ratkó korszak kiugróan magas létszámú évfolyamaival – az elmúlt években vált-válik öregségi nyugdíjassá. Ők a potenciális, jövőbeni klubtagok.

Nem elhanyagolható tény, hogy az elmúlt években a nyugdíjba kerültek jelentős hányada tovább dolgozik nyugdíjasként.

Nekik még igen jelentős családi szerep jut is gyermekeik támogatásában - unokáik gondozásában. A gyermekes családok gondozási szükségleteinek kielégítésében ez a nagyszülőktől – elsősorban a nagymamáktól érkező - intergenerációs transzfer nélkülözhetetlen szerepet tölt be. (Épp ez – a születésszám esetleges felívelésének lehetősége, a potenciális demográfiai növekvés volt a deklarált célja a „Nők 40" korábbi nyugdíjazási lehetősége bevezetésének is...)

A fiatalabb nyugdíjas réteg emellett még – jobb fizikai és szellemi állapota, terhelhetősége miatt – részben épp a mai 80 év felettiek (saját szülei) ellátásában, gondozásában is segít. (a demográfiai adatok szerint a 65 év felettiek száma exponenciálisan nő, ezen belül különösen gyorsan nő a 85 év felettiek korábbi aránya)

Nem felejthetjük el azt sem, hogy a 65 éves friss nyugdíjasok anyagi lehetőségei sokkal tágabbak családi életük/társadalmi részvételük minőségi fenntartásában is, hiszen – köszönhetően az elmúlt évek munkabér növekedésének – induló nyugdíjuk jelentősen magasabb szintet ér el, mint a már 20-25 éve nyugdíjba vonultaké.

Végezetül meg kell említenünk, hogy ez a korosztály , a „fiatal - 65 év feletti – nyugdíjasok", már másképp kapcsolódik a világhoz: sokkal tágabb az érdeklődési köre, magasabb színvonalú a technikai tudása, így számos olyan szabadidős tevékenységet tud a maga számára elérhetővé tenni az online térben, ami a korábbi korosztályok számára ismeretlen volt.

Mindez természetesen nagy kihívás a klubok szolgáltatásainak megújításához, fejlesztéséhez, hogy a megváltozott igényeknek a jövőben jobban megfeleljenek.

Házi segítségnyújtás

E szolgáltatást igénybevevők azok a 18. életévüket betöltött személyek, illetve időskorúak közül kerülnek ki, akik egészségügyi állapotuk vagy szociális helyzetük miatt otthonukban önmaguk ellátását, illetve lakáson kívüli ügyeik intézését csak segítséggel képesek megoldani, bentlakásos intézményi elhelyezésre várakoznak, valamint rehabilitációt követően támogatást igényelnek.

Egészségügyi, fogyatékossági állapotuk, valamint koruk miatt veszik leginkább igénybe ezt a szolgáltatási formát. Az ellátás három telephelyről történik, a Nefelejcs Gondozási Központból, a Tavirózsa Gondozási Központból, illetve a Szivárvány Gondozási Központból. A gondozási központok szociális segítést és személyi gondozást biztosítanak a szolgáltatást igénybevevők részére.

Ferencvárosban 2019-ben 251 fő vette igénybe a házi segítségnyújtást, közülük 241 fő részesült öregségi nyugdíj ellátásban. Az igénybe vevők nagyobbik hányada időskorú és nő.

2018. év			2019. év		
	férfi	nő		férfi	nő
6 -13 éves			6 -13 éves		
14 – 17 éves			14 – 17 éves		
18 – 39 éves			18 – 39 éves		
40 – 59 éves	1	2	40 – 59 éves	1	4
60 – 64 éves	4	9	60 – 64 éves	3	6
65 – 69 éves	4	11	65 – 69 éves	4	16
70 – 74 éves	4	16	70 – 74 éves	4	15
75 – 79 éves	2	18	75 – 79 éves	4	30
80 – 89 éves	23	93	80 – 89 éves	19	94
90 – x éves	9	46	90 – x éves	9	42
összesen:	47	195	összesen:	44	207
242			251		

Ábra forrása: FESZGYI Szociális Szolgáltató Központ beszámolója a 2019. évi szakmai munkáról

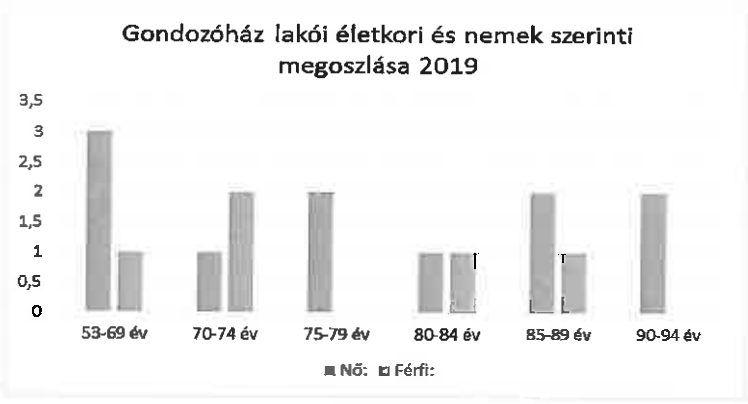
Átmeneti gondozóház

A Szerető Kezek Időskorúak Gondozóházába azon időskorúak, illetve 18. életévüket betöltött betegek–személyek ideiglenes (legfeljebb egy évi) elhelyezésére és teljes körű ellátására van lehetőség, akik önmagukat betegségük miatt, vagy más okból, otthonukban időlegesen nem képesek ellátni. A Gondozóházban 12 fő befogadására van lehetőség 1-2-3 ágyas szobákban történő elhelyezéssel. Helyhiány miatt nem történt elutasítás, viszont fokozott ápolás gondozási igény, szakápolási központban ellátandó igény esetén, valamint középsúlyos – súlyos demencia esetén, a gondozóházban a jelen helyzetben sem a tárgyi, sem a személyi feltételek nem adottak ezen jelentkezők ellátására. Az ellátás 24 órás felügyelet, egészségügyi és mentálhigiénés szolgáltatás, valamint a fizikai és mentális aktivitás megőrzését, fejlesztését célzó programok biztosításával, egyéni gondozási terv alapján történik.

A gondozóház férőhely kihasználtsága az elmúlt években magas volt. A tavalyi évben azonban ez az arány némileg visszaesett.

	gondozóházi férőhelyek száma	gondozóházban ellátottak száma (fő)	kihasználtság
2015	12	11	91,7%
2016	12	12	100,0%
2017	12	11	91,7%
2018	12	12	100,0%
2019	12	9	78,3%

Forrás: TEIR

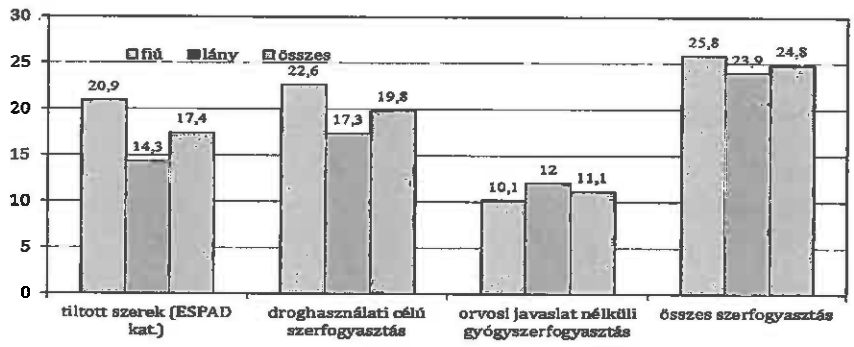


Forrás: FESZGYI Szociális Szolgáltató Központ beszámolója a 2019. évi szakmai munkáról

Az intézmény a gondozóházi ellátást igénybe vevők testi-lelki egyensúlya fenntartásának, érdekében aktivitást segítő fizikai tevékenységeket (séta, sporttevékenység, gyógytorna stb.), szellemi és szórakoztató tevékenységeket (pl. előadások, olvasás, felolvasás, rádióhallgatás, tévénézés, kártya- és társasjátékok, vetélkedők, zenehallgatás), valamint kulturális tevékenységeket (pl. rendezvények, ünnepségek, névnapok, színházlátogatások, kirándulások) is szervez.

Drogprevenció

A Ferencvárosi Drogellenes Stratégiából idézve: „A IX. kerületben megkérdezett diákok 17,4%-a fogyasztott már életében valamilyen tiltott szert. A fiúk között magasabb a tiltott szereket kipróbálók aránya (20,9%), mint a lányoknál (14,3%). Ennél valamivel magasabb, 19,8% azoknak az aránya, akik biztosan droghasználati céllal fogyasztottak valamilyen szert.[1] A biztosan droghasználati célú szerfogyasztás életprevalencia értéke a fiúknál 22,6%, a lányoknál pedig 17,3%. A különbségek nem szignifikánsak. Az orvosi javaslat nélküli gyógyszerfogyasztás[2] életprevalencia értéke 11,1%, és más vizsgálatok eredményeitől eltérően, a lányoknál alig magasabb a prevalencia érték, mint a fiúknál. A két nem közötti különbség nem szignifikáns. Összességében a megkérdezett kilencedik kerületi diákok egynegyede kipróbált már az életében valamilyen tiltott vagy legális egyéb drogot."



Forrás: Ferencvárosi Drogellenes Stratégia 2015-2020

[1] ebben a csoportban szerepelnek az „ESPAD tiltott szereken" kívül a mágikus gomba, GHB, egyéb ópiátok (pl. máktea), egyéb drogok, szerves oldószerek, patron/lufi, mefedron

[2] nyugtatók/altatók és alkohol gyógyszerrel

Prevenciós programokhoz való hozzáférés

Ferencváros a drog- és alkohol problémák kezelése tekintetében a főváros legjobban ellátott kerületei közé tartozik, az ellátási piramis legtöbb szintjén magas szakmai színvonalú szolgáltatások működnek. Ez persze nem jelenti azt, hogy minden rendben van, inkább a drogprevenció általános állapotát mutatja. A különböző szolgáltatásokat és ellátásokat részben a Ferencvárosi Önkormányzat által fenntartott intézmények, részben civil szervezetek biztosítják.

A kerületi köznevelési intézmények tanulói részére drogprevenciós előadásokat és prevenciós rendezvényeket a tanév során folyamatosan biztosítunk, valamint kortárssegítő képzést szervezünk önkormányzati költségvetési támogatásból. Ezen programok sikerességét semmilyen formában nem monitorozta az önkormányzat, a résztvevők száma nem mutatja a programok sikerét, hiszen ezek kötelezőek az adott iskolákban. A képzéseket, tréningeket tartó szervezetek, szakemberek körét bővítettük azzal, hogy nem meghívásos alapon, hanem nyílt beszerzési eljárásban keressük azokat, akik színvonalas és naprakész tréningeket tudnak a kerületi fiataloknak biztosítani.

A drogszemét gyűjtésének koordinációja egész évben történt Ferencváros parkjaiban és közterületein. Ez a szolgáltatást is felül kell vizsgálni és átalakítani. 2019 során nem egész 40 tű begyűjtését végezte el az erre kiképzett 2 kolléga. Jelenleg a rendszeres veszélyes hulladék gyűjtésekkor tudjuk felhasználni ezt a potenciált. Képzésük elavult, a jelenlegi helyzetre kell reagálni, nemcsak a hulladékkal foglalkozó kollégákra, hanem mindenkire érdemes kiterjeszteni.

Főbb partnereink, kiemelt szolgáltatások:

- A H52 Ifjúsági Iroda és Közösségi Tér prevenciós foglalkozásai – függőségek veszélyei, szexuális felvilágosítások;
- KONKÁV Közösségi Tér és Prevenciós Műhely -„Köztes Átmenetek" kiállítás - interaktív drog-prevenciós foglalkozásai;
- Itt és Most Közösségi Tér prevenciós programja – dráma foglalkozások;
- Mester Galéria és Közösségi Tér prevenciós programjai;
- Kék Pont Drogkonzultációs Központ és Drogambulancia Alapítvány prevenciós programjai;
- FESZGYI Írisz Klub Felépülő Szenvedélybetegek Nappali Ellátójának szakma programjai.

A szolgáltatásokhoz való hozzáférés bővíteni kell, sokan nem tudnak ezekről a lehetőségekről (csoportfoglalkozások), ezért ezek nyilvános hirdetése is elindul 2021-től. A programok több szervezet és intézmény összehangolt közös munkájával jönnek és jöhetnek a továbbiakban is létre.

Sport programokhoz való hozzáférés

A sport, a mozgás minden életkorban az egészséges életmód fontos része. A lakosság sportolási és rekreációs lehetőségeinek biztosítása kiemelt feladata a helyi önkormányzatoknak is. A 2004. évi I. törvény nevesíti is a települési önkormányzat ezen kötelezettségeit.

„A települési önkormányzat - figyelemmel a sport hosszú távú fejlesztési koncepciójára

a) meghatározza a helyi sportfejlesztési koncepciót, és gondoskodik annak megvalósításáról,

b) az a) pontban foglalt célkitűzéseivel összhangban együttműködik a helyi sportszervezetekkel, sportszövetségekkel,

c) fenntartja és működteti a tulajdonát képező sportlétesítményeket,

d) támogatja az iskolai testnevelés és sporttevékenység gyakorlása feltételeinek megteremtését.

(2) A települési önkormányzat az (1) bekezdésben foglaltakon kívül támogatja az iskolai sportkörök működéséhez, vagy az ezek feladatait ellátó diáksport-egyesületek feladatainak zavartalan ellátásához szükséges feltételek megteremtését."

Ferencváros önkormányzata minden tekintetben eleget tesz a jogszabályban rögzítetteknek, sőt ezen túlmenően önként vállalt feladatként határozta meg az utánpótlás-nevelés helyi feltételeinek kialakítását, fejlesztését, valamint az iskolán kívüli, önszerveződő diáksport tevékenységek feltételeinek megvalósítás és fejlesztését.

A kerületi sportélet az alábbi rész-szakterületek összességéből válik egésszé:

- intézményi keretek között zajló sport és testnevelés (óvodai mozgásos tevékenységek, iskolai testnevelés, diáksport versenyrendszer),
- kerületi lakossági szabadidős sportolás,
- versenysport és utánpótlás nevelés.

Kerületi lakossági szabadidős sportolás

A szabadidősport lényege az egészség megőrzésében, javításában, a hasznos időeltöltéséből adódó összetett értékben rejlik. Fontos, mert a sportnak, a mozgás élettani előnyén kívül jelentős közösségformáló ereje is van. Napjaink embere mozgásszegény életformát folytat, hiányzik a rendszeres sportolás, szegényes a szabadidő aktív eltöltésének kultúrája. Ennek számos oka közé sorolható a személyes - „nekem erre nincs időm" vagy „nem engedhetem meg magamnak" – hozzáállás, a szabadidő szervezetek gyenge működése, a hiányos sport infrastruktúra.

A lakosság egészséges életmódra való nevelése, az egészségtudatos magatartás, a rekreáció és a sportra, sportolásra való rászoktatás a IX. kerületi Önkormányzat fontos, kiemelt feladata.

A IX. kerületben nagyszámú sporttal, szabadidővel kapcsolatos szolgáltatás érhető el. Sport, testedzési lehetőségek Ferencvárosban:

- Aerobik klubok
- Fitnesz termek
- Jégpályák
- Jóga stúdiók
- Pilates stúdiók
- Tánciskolák
- Teniszpályák
- Testépítés, edzőtermek
- Úszásoktatók
- Uszodák / tanuszodák, fürdő
- Labdarúgó pályák

A kerületi lakossági szabadidős sportolás szervezésében fontos szerepet játszik a Ferencvárosi Művelődési Központ és Intézményei (továbbiakban: FMK). Az FMK-ban több sportot, testmozgást

lehetővé tevő helyiség (tornaterem, tükrös terem, tornaszoba) is megtalálható. Az alábbi mozgásformák nagyon népszerűek a lakosság körében:

- zumba;
- aerobic;
- jóga;
- akrobatikus rock and roll;
- kempo;
- menő manó torna;
- táncműhely.

A programokat az FMK nem csak a Haller utcai épületében szervezi, hanem tagintézményeiben is, így pl. a Dési Művelődési Ház az alábbi programoknak biztosít alkalmanként és rendszeresen is helyszínt:

- menő manó torna, baba-mama torna;
- gyógytorna;
- aerobic;
- aikido;
- gerincjavító torna;
- hip-hop tánc;
- judo;
- mélyizom torna;
- tai-chi;
- József Attila-lakótelepi Öregfiúk Klubjának kártya, asztalitenisz és sakk foglalkozásai.

A szabadidősport egyik, a családok által közkedvelt formája a kerékpározás. Tavaly április óta – a kijárási korlátozások szigorítása ellenére is - növekszik a kerékpáros forgalom a legtöbb fővárosi mérőponton. 2020-ban 15%-kal több kerékpározót mértek, mint 2019-ben, a növekedés pedig még télen is folytatódott. 2021 márciusában a BKK által telepített automata számlálók mérési adatai alapján 22%-al nőtt a kerékpárral közlekedők száma a tavalyi évhez képest. Budapest lakói az újonnan kialakított kerékpársávok és a rakpart hétvégi lezárása növeli a biztonságérzetet az emberekben, ennek köszönhetően egyre nagyobb számban veszik igénybe a közlekedésnek ezt a módját. Az elmúlt időszakban megnőtt a kerékpárosok száma kerületünkben is, így Ferencvárosban is egyre több kisebb utcában került felfestésre kerékpáros nyom a biztonságos közlekedés érdekében. Kifejezetten kerékpáros utak kerületünkben az alábbi helyeken találhatók:

- Rákóczi és Petőfi híd között;
- Ecseri út;
- Gyáli út;
- Üllői út bizonyos részén;
- Nehru park egy részén;
- Vámház körút;
- Könyves K. krt.;
- Epreserdő u.

Emellett megengedett a kerékpározás az alábbi helyszíneken található buszsávokban is:

- IX. kerület, Soroksári út, városközpont felé;
- Kén utca – Koppány utca között;
- Vágóhíd utca – Boráros tér között, a városhatár felé;
- a Beöthy utca és Szabadkai utca között.

Az Üllői út fővárosi terület, a tervek szerint lesz kerékpáros út, egyelőre a Népliget - kézilabda standion közötti szakaszra és a Könyves Kálmán körút – vasút közötti szakaszra vannak tervek. A kerület több részén, főleg az alacsonyabb forgalmú József Attila-lakótelep utcáin lehet biztonságosan kerékpárral közlekedni. A bővülő kerékpárút hálózat mellett kevés helyen lehet a kerékpárt biztonsággal rögzíteni, tárolni.
Az *Inkább bringázz!* kampányt a Magyar Kerékpárosklub szervezi, és fő célja, hogy megmutassa, a hétköznapi, városi távokon milyen előnyökkel jár, ha az autót, vagy a tömegközlekedést biciklire cseréljük. 2021-ben Ferencváros Önkormányzata is segített a kampányban: egy plakátakció keretében több mint 30 helyre kerültek ki a kampányt, illetve az ahhoz kapcsolódó nyereményjátékot népszerűsítő plakátok a kerületben.
Jellemző a jó kapcsolat a kerékpáros szervezetekkel, biciklisekkel: a pandémiás védekezésben rengeteg bicajos vett részt a kerületből önkéntes tevékenységben a Piroska Kommandó koordinálása alatt: heti rendszerességgel hordtak maszkokat és szociális csomagokat a rászorulóknak, és 2020 nyarán a Bakáts térről indultak az úgynevezett örömbiciklizések is, alkalmanként 50-80 résztvevővel. A Budapest Bike Maffia szervezete évek óta komoly szociális tevékenységet végez, az önkormányzattal együttműködésben a Konnektorban találtak otthont, decemberben innen koordinálták hajléktalanokat segítő mega-ételosztó projektjüket.

Kerületi sportlétesítmények

A kerület területén elérhető sportlétesítmények és sportolásra alkalmas termek megtalálhatóak az 1-es mellékletben.

Megállapítható, hogy az Önkormányzat közterületein lévő sportpályák, sporteszközök mennyisége ideális a lakosság tömegsportolási igényeinek kielégítéséhez. Fontos a régi elavult betonos sportpályák felújítása, valamint a régebben felújított műfüves pályák burkolatának felújítása. A kerületben található egy jégpálya, ezt a Ferencvárosi Intézményüzemeltetési Központ üzemelteti továbbá található 2 db tanuszoda és a Vendel utcai Tornacsarnok, melyet a Belső-Pesti Tankerület üzemeltet, de a vonatkozó jogszabályok és a vagyonkezelési szerződés értelmében tanítási időn kívül lakossági sportolási célra elérhető és használható. Kerületünkben csak a SIKETEK Sportcsarnoka (amely a lakosság számára nem elérhető) rendelkezik szabványméretű fedett sportpályával.

Az állam által épített és tervezett nagyméretű sportlétesítményekbe a lakosság tömegsport rendezvények megrendezésére valószínűleg nem lesz lehetőség.

A kerület elfogadott gazdasági programja az alábbi fejlesztési elképzeléseket fogalmazza meg a lakossági szabadidős sportolás területén:

- a kerületi kulturális és sportesemények kínálata vonzó legyen az iskolás korosztálynak,
- a meglévő programok újragondolása, a korosztály igényeinek felmérésével,
- a programok, együttműködések, partnerek programjainak folyamatos felülvizsgálata a monitorozás, visszajelzések alapján,
- a fiatal korosztály saját kezdeményezéseit is támogatni kell, ehhez élő együttműködések kialakítására van szükség,
- Ferencváros Önkormányzata által működtetett létesítmények felszereltségének bővítése, valamint a rendelkezésre álló infrastruktúra korszerűsítése (jellemző a szabvány méretű sportpályák hiánya),
- a nem önkormányzati sportterekkel, sportszervezetekkel való hatékony együttműködés kialakítása,
- az önkormányzat által szervezett lakossági rendezvények számának, színvonalának emelése, a sportprogramok integrálása a többi szabadidős, családi, ifjúsági, idősügyi, esélyegyenlőségi vagy drogprevenciós programba,
- a kerületben létesülő Ferencvárosi Szabadidő- és Sportparkban extrém sportpark és szabadtéri fitneszpark működtetése, továbbá tömeg- és iskolai sportrendezvények rendezése,
- színvonalas tömegsport programok szervezése a kiemelt sportrendezvények idején,
- vízisport lehetőségek biztosítása a Kis-Duna mellett épülő napközis gyermekotthonban,
- a közterületeken lévő szabadidő parkok felszereltségének folyamatos ellenőrzése, karbantartása, bővítése,
- kerékpáros közlekedés lehetőségének javítása, népszerűsítése,
- a kerületben működő fogyatékkal élők sportolási lehetőségeinek támogatása, részükre sportesemények szervezése, lakossági érzékenyítő programok tartása,
- extrém sportok programokba integrálása,
- együttműködési megállapodások megkötése a kerületben aktívan működő szabadidős sportszervezetekkel, sportszolgáltatókkal, valamint a szomszédos kerületi önkormányzatokkal, a kerületi sportélet fellendítése érdekében.

Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

A helyi közösségek a társadalom fontos érték-, és közösségteremtő tényezői. A közös programokkal, a hagyományok ápolásával, és ezáltal az összetartozás erősítésével ezek a csoportok fontos szerepet tölthetnek be az egyenlő esélyek tényleges megteremtésében. Ferencváros Önkormányzata kiemelt figyelmet fordít a közösségépítő rendezvények, programok szervezésére, a kerület kulturális életének fejlesztésére.

Ferencváros területén számos kulturális élményt nyújtó, illetve szervező intézmény található, többek között a Nemzeti Színház, a Művészetek Palotája, a Bálna, az Iparművészeti Múzeum, a Páva utcai Holokauszt Emlékközpont, a Trafó, a Budapest Music Center, a Budapest Park vagy a Ráday – kulturális főutca, a József Attila Emlékhely, a Ludwig Múzeum, a Ráday Gyűjtemény és

Biblia Múzeum, valamint a Goethe Intézet. Ezen túlmenően a kerületi programok elérhetőségét bővítő intézmények közé soroljuk a Ferencvárosi Művelődési Központot, a Dési Huber István Művelődési Házat, a József Attila lakótelepi Közösségi Házat, a Helytörténeti Gyűjteményt, a Mester Galériát, a 2020-ban az Aszódi-Máv lakótelepen nyílt KultúrOsztagot és a Konnektor civil művészeti közösségi házat. A fent említett helyszíneken és szabadtéri helyeken az elmúlt években több száz rendezvény zajlott.



Kiss Virág Eleonóra: Kultúra és oktatás és művészet. 2020. Ferencváros plakátpályázat

Ezen túl, a közösségi élet színtere az utca, a közterület is. A kultúra és a civil életben ezen a területen igazán esélyegyenlőség van. Gazdag, szegény egyaránt ugyanazt a közterületet látja, járja. Emiatt is törekszik az önkormányzat a köztéri programok számának és jellegének bővítésére. 2020-ban a Kultúra napján a kerületi tömegközlekedési eszközök és peronok szolgáltak színpadként, a Karanténkoncerteken az utcák, tetők, a művészeti pályázatokon a terek, hirdetőfelületek. 2020 nyarán a József Attila lakótelepen a Kiserdőben valósult meg szabadtéri színházi előadás. Így azok is találkoznak a produkciókkal, akik másként nem járnak koncertre, színházba.

Két köztéri művészeti pályázat indult el, a plakátpályázat a reklámplakátok közé csempészett kortárs plakátművészetet, a Public art pályázat a helyi közterekre várt interaktív, a helyi közösségre vagy társadalmi jelenségekre reflektáló időszaki munkák nem titkolt célja volt, hogy a művek a kortárs művészet eszközeinek segítségével kíséreljenek meg közérdeklődésre igényt formáló kérdéseket felvetni, a nem művészet-orientált közönségréteget a művek által teremtett szituációk révén elgondolkodtatni, és ha lehet, közelebb hozni a művészethez. Fontos, hogy ezek a művek segítsenek a különböző emberek és közösségek közötti párbeszéd ösztönzésére, véleményformálására és együttgondolkodására.

A kerület plakátfelületeit a lakosság is szabadon használhatja és civil művészeti pályázat is nyert lehetőséget ezekre kiállítás installálására. Ezen lehetőségek további bővítése, népszerűsítése a cél. Az Aszódi/Máv lakótelep területén jóval kevesebb szolgáltatás, kulturális program valósul meg. Az önkormányzati pályázatokon sem erre a területre céloznak a pályázók. Ezért 2020-ban az elbírált kulturális és civil pályázati forrásból 800 ezer Ft-ot kiemelten erre a részre írtunk ki, illetve a public art pályázatkor is helyszínként jelöltük meg. Érkezett is ide pályamunka, melyet 2021 tavaszán láthatnak majd az érdeklődők. A pandémiás helyzet után továbbra is cél ezen terület beemelése a

kerület kulturális vérkeringésébe. (Például aluljáró festések, KultúrOsztag Közösségi Tér programjai, önkormányzati programok, célzott pályázatok.)

A kerület gyönyörű épületei, történelme számos formában megismerhető. A Helytörténeti Múzeum tematikus sétái (1956, épített örökség, stb) népszerűek, ezért cél tovább bővíteni a témákat. 2020-ban elkezdődött több új tematikus séta kidolgozása is, melyek izgalmas új szempontok alapján kínálnak szabadidős programot az érdeklődőknek (például a kerületi galerik, a rendszerváltás utáni alvilági élet szereplői és helyszínei). Ezek a pandémia után tudnak elindulni. Ferencváros Önkormányzata elkötelezett az önkéntesség erősítésére, a civilekkel közös projektekre. Ennek jegyében 2021-ben megszervezzük a különféle funkciójú utcabútorok, trafóházak, aluljárók, társasházi szemetesek közösségi kifestését, dekorációjuk támogatását.

A Közkéz IX. program is elindul 2021-ben. Ez a kerület közösségi tervezési, ill. részvételi költségvetési programja. Lényege a lakosság saját fejlesztési ötleteinek megvalósítása, a közvetlen cselekvés erősítése.

A kerületben számos civil szervezet, közösség működik, a velük való együttműködés a kerületi élet felpezsdítésének fontos alapja.

Lényeges, hogy az önkormányzat által (helyiséggel, pályázati forrással vagy egyéb módon) nyújtott támogatás átlátható módon, működő szervezetekhez, projektekhez kerüljön. Jellemző volt, hogy évek óta támogatott szervezetek nem biztosították minimálisan sem a szolgáltatásaikhoz való hozzáférést (interneten, helységeiknél vagy akár plakátokon, szórólapokon) a lakosság számára. Ebben az önkormányzat a támogatási feltételek pontosabb lefektetésével (és azok ellenőrzésével) tud javítani.

Ferencváros Önkormányzata több módon is segíti a civilszervezeteket:

- Kedvezményes kulturális bérlemények pályáztatásával a piacinál olcsóbban tudnak saját helyiséget fenntartani. Ennél a támogatási formánál a bérleti szerződést egy együttműködési megállapodás egészíti ki. Olyan tevékenységeket, lehetőségetek kínálnak a szervezetek, melyek fontosak, hasznosak, hiánypótlók a kerület számára. Ezen megállapodások egy része kiüresedett az elmúlt években, a betartásuk, ellenőrzésük, frissítésük fontos célja a jelenlegi vezetésnek.
- A művelődési házakban is lehetőség van termeket bérelni külsős szervezőknek. Sok szervezet egyedi kérelmekkel kért díjmérséklést vagy elengedést a terembérleti díjból, erről a lehetőségről azonban nem tájékoztattak az intézmények, illetve sok estben nem voltak ellenőrizve a kedvezményért felajánlottak. 2020-ban ezen a téren is változás történt: átláthatóvá tettük a kedvezményes lehetőségeket és ennek feltételeit, szigorúan megvizsgáljuk az együttműködésekben vállaltakat. Például támogatásunk feltüntetése, lakossági kedvezmény a belépődíjas programokra, városi rendezvényeken ingyen fellépések, stb.
- A Konnektor művészeti civil inkubátorház még speciálisabb modell szerint tud lehetőséget adni a magánszemélyeknek, szervezeteknek: programokért cserébe olcsó állandó helyiségre pályázhatnak a Konnektorban, úgy, hogy a Konnektor Tanács tagjaként az önkormányzat mellett a ház működésébe, a pályázatok elbírálásában is bevonjuk őket. Ezt

a működési modell számos ilyen közösségi ház kezdeményezésnél jellemző, önkormányzatként viszont egy új, pilot modell, több önkormányzat is érdeklődik az átvételére, hiszen a klasszikus művelődési intézményekhez képest kevés anyagi és humán forrásból változatos és színes programkínálatot jelent. Ez jelenleg, amikor az pandémia és az elvonások miatt intézményeket zárnak be önkormányzatok, vonzó modell lehet és óriási is az érdeklődés, hiszen a hasonló helyek zöme (Tűzraktér, MÜSZI, Dürer Kert – Keleti Blokk) mára bezárt Budapesten.

- Pályázatok: hosszú idő óta a civil, kulturális és egyházi pályázati kategóriákra pályázhattak a kerületben a szervezetek, magánszemélyek, egyházi szervezetek. Pozitívum, hogy ezeket Ferencváros meghirdette, szemben több önkormányzati gyakorlattal, ahol elrejtve, csak a bennfentesek számára volt elérhető ilyen forrás. Ugyanakkor ennek a rendszernek is fontos a megújítása és egy olyan, akár évente változó kategória-, és szempontrendszer kidolgozása, ami nem veszi el a lehetőséget a hagyománnyá vált programoktól, de jobban gerjeszti az új, innovatív kezdeményezések bevonzását, illetve az aktuális helyzetekre való önkormányzati reakciókészséget. A 2021-től átalakuló pályázati rendszerben helyi civil szervezetek működési támogatására is lehetőséget teremtünk, hiszen a projekt alapú (EU-s, állami, stb.) pályázatok miatt ez minden működő szervezetnek fontos segítség. A pandémiás év kihívásai csak még indokoltabbá teszik egy ilyen kategória bevezetését. Egy kiemelten előadóművészeket és vendéglátósokat együtt támogató pályázati kategória kidolgozása is cél.
- A szakmai civil szervezetek szolgáltatásait is érdemes igénybe vennie egy önkormányzatnak és így támogatni őket. Ennek érdekében az önkormányzat a felmerülő feladatokra, szolgáltatásokra a meghívásos beszerzések helyett nyílt beszerzési eljárásokat preferál.
- A helyi politikai élet, az önkormányzat átláthatósága sarkalatos és jogos elvárás a XXI. században. Az új városvezetés elkötelezett ezen a területen, ezért már 2019 végétől nyilvánosan közvetíti a testületi üléseket, elérhetővé teszi a szavazások eredményeit, és az Ez a minimum programban javasolt 5 milliós értékhatáron túl a 3 millió feletti szerződéseket visszamenőleg is. A tényleges lépések megelőzték az átláthatósági rendelet elfogadását, de ennek elkészítése is folyamatban van.

Egészséges környezet és fenntartható Ferencváros

A XXI. században az egészséges környezethez való jog egyike az alapvető emberi jogoknak. Ezért esélyegyenlőségi programunkba is beemeljük ezt a területet, mint a városvezetés számára kiemelten fontos ügyet. Az egészséges környezet szempontjából Ferencváros teljes lakossága – egészében, de problémakörönként szegmentálva is - konkrét célcsoportja a Helyi Esélyegyenlőségi Programnak.

Noha az egészséghez, egészséges élethez való jog mindannyiunk számára régóta magától értetődően számít alapjognak, az ezzel szorosan összefüggő egészséges környezetről való gondolkodás viszonylag új aspektusnak számít. A környezet védelme sajnálatosan sokáig nem kapott kellő figyelmet, ennek következményét pedig a jelen és jövő generációk tapasztalják majd meg. Az Esélyegyenlőségi Program döntően két szempontból foglalkozik az egészséges környezet

kérdésével: egyrészt a most is jelentkező problémák kezelésével, másrészt a klímaváltozással összefüggő jövőbeli negatív hatások mérséklésével és az azokra adható válaszok kidolgozásával.

Ferencváros esetén az egészséges környezethez való jog szempontjából a legfontosabb kihívást a légszennyezettség, az aktív zöldfelületek elégtelen mennyisége, valamint az olyan, évtizedes örökölt problémák jelentik, mint az ólomból készült vízvezetékek a lakóházakban és a korábbi iparterületek szennyezett talaja.

A környezeti problémák másik típusát a klímaváltozás hatásával összefüggő, annak eredményeképp megfigyelhető jelenségek adják: az átlaghőmérséklet emelkedése, mely különösen érinti a sűrű beépítettségű területeket; hőhullámok, illetve rövid időn belüli jelentős hőingadozások; szélsőséges időjárási jelenségek, új, Magyarországon nem őshonos kártevők és kórokozók megjelenése.

Mindezen problémák nem egyforma mértékben érintik Ferencváros lakosságát: bizonyos csoportok jobban kitettek a fenti hatásoknak és szintén jelentős különbség van abban is, ki mennyire képes egyéni szinten védekezni e hatások ellen. Éppen ezért a környezeti egészséggel és a klímaváltozás negatív hatásaival kapcsolatban ugyanúgy kell beszélnünk az esélyegyenlőségről, mint tesszük azt a szegénység vagy etnikai helyzet esetén. A levegőszennyezettség és az alacsony zöldfelület különösen érinti a Belső-Ferencvárosban élőket; a hőhullámok és szélsőséges hőingadozások különösen érintik az idősebb, illetve a rossz egészségügyi állapotban lévő állampolgárokat. Az anyagi szegénységben élők kevésbé tudják megfizetni az e hatások kivédéséhez szükséges eszközöket, legyen szó az otthonuk hűtéséről, időjárási kár okozta rendkívüli kiadásokról, vagy a klímaváltozás okozta alapvető élelmiszerek (különösen zöldségek, gyümölcsök) árának rohamos drágulásáról.

Célunk ezért a kerület aktív zöldfelületeinek megőrzése, fejlesztése a parkok, terek, játszóterek, kutyafuttatók, más népszerű közösségi terek bővítése, az egészséges környezethez való hozzáférés javítása, különösen a Belső- és Középső-Ferencvárosi területeken. A 10 millió fa civil szervezet adott be javaslatot arra, hogy hol lenne érdemes feltörni a betont és ültetni az önkormányzattal együttműködve. Az általuk javasolt két helyszín:

- Haller- Mester utca sarka
- Drégely v. Dandár utcában.

A közműveket figyelembe véve fát, cserjéket vagy évelő virágokat ültetnének a beton helyére.

Az önkormányzat folytatja a zöldudvar pályázatokat a társasházak belső udvarainak növényesítésére. Faültetéssel, biodiverz rétek létrehozásával, hatékonyabb csapadékelvezetéssel járulunk hozzá, hogy a kerületben a hőérzet az általános felmelegedés ellenére is elviselhető legyen. Nyári hőhullámok idejére külön akciótervek készítünk, amely segítséget nyújt a hőhatásokra különösen érzékeny állampolgárok számára.

A levegőszennyezettség szintén egy általános nagyvárosi probléma, ugyanakkor helyi, kerületi intézkedésekkel lokálisan tudjuk javítani a helyzetet. Az egyik legnagyobb károsanyag kibocsátó a közlekedés, ráadásul sajnálatosan az autók száma nem lesz kevesebb, jellemző tendencia inkább, hogy egy családban több autó van. Ezért budapesti és kerületi szinten is forgalomkorlátozó, forgalomcsillapító intézkedések szükségesek. A 2020 nyarán lezajlott belső-ferencvárosi forgalomcsillapító hétvégén az átmenő autóforgalom kétharmadával csökkent, az ilyen intézkedés pozitív hatása tehát egyértelmű.

Ferencváros számos társasházában még régi, egészségre is veszélyes ólomvezetékek vannak használatban. A lakóknak nem áll rendelkezésére saját forrás arra, hogy a vízvezetékeket korszerűsítsék, ami pedig az ólomszennyezés miatt fontos. Az energia költségek növekedése halmozottan sújtja a szegényebb rétegeket. Ezért fontos az ingatlanok szigetelése, az épületek vízvezeték-hálózatának, energiahatékonyságának fejlesztése.

Az Önkormányzat rendelkezésre álló eszközökkel és forrásokkal, civilekkel, piaci szereplőkkel és helyi lakókkal együttműködésben elősegíti az egészséges élelmiszer ellátás széleskörű biztosítását. Például szerepet vállal az alternatív helyi gazdasági kísérleti szerveződések működtetésében (termelői piacok, közösségi kertek, szelektív hulladék, komposztálás, adományboltok/pontok, illetve a különféle város-visszazöldítések, mint például a zöld tűzfalak).

Hulladékkezelés: Ferencváros rendszeresen szervez lakossági veszélyes hulladék gyűjtéseket. 2020 során ezeket beszélgetések, cargo bicikli bemutatók és más kapcsolódó programok kísérnek (amennyire a pandémiás helyzet lehetővé tette, teszi).

2021 tavaszára hirdettük meg az Üllői út évek óta lepusztult kiskertjeinek növényesítését. Ez Főkert feladat lenne, de mivel a közeljövőre nem tervezett a fővárosi cég ilyen akciót, saját komposztálónkból származó földdel, a területre ideális virágmagokkal és a lakosság önkéntes munkájában beültetjük a közel 120 kerületi és a 8. kerülettel együttműködve a 40 Józsefvárosi kertet. Ez az akció kifejezi a lakosság és az önkormányzat újfajta, nem csak reprezentatív szövetségét.



Forrás: Az Üllői úti kiskertek beültetése 2021.

Mélyszegénységben élők esélyegyenlősége

A szegénység, mélyszegénység olyan több összetevős jelenség, amely megmutatkozik a nagyon alacsony képzettségben és foglalkoztatottságban, az ebből következő súlyos megélhetési zavarokban, kihat az elemi lakhatási, táplálkozási körülményekre, az érintettek egészségi állapotára, és általában megbélyegzéshez, társadalmi kirekesztődéshez vezet (Toszeczky Renáta meghatározása). Mindezek együttes megjelenése pedig a szegénység és kirekesztődés újratermelődését, generációk közötti átörökítését valószínűsíti.

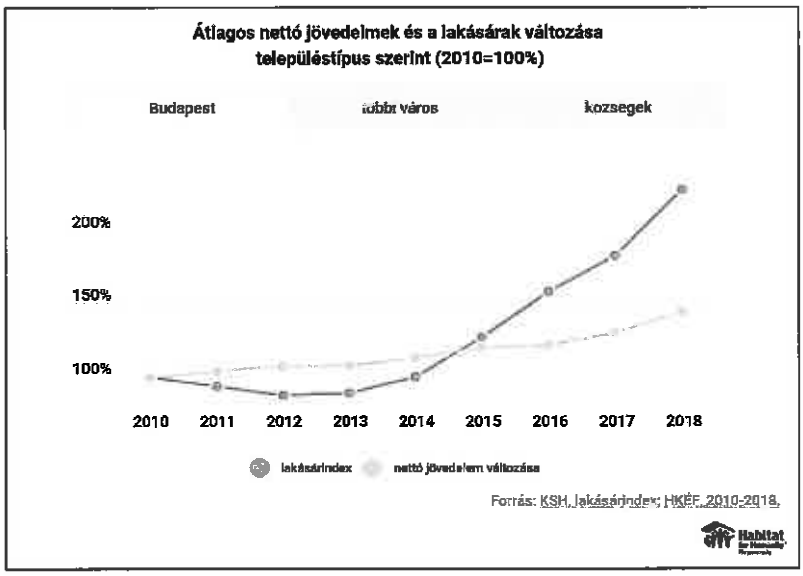
A szegénységet leginkább befolyásoló tényezők közé tartozik hazánkban mindenek előtt az iskolai végzettség által meghatározott gazdasági aktivitás. Ezen túlmenően meghatározó tényező még a gyermekszám, a lakóhely jellege, valamint az etnikai hovatartozás.

A kerület lakosságának jövedelmi és vagyoni helyzete

Magyarországon 2018-ban a háztartások jövedelmi helyzete az előző évekhez viszonyítottan javult. Az egy főre jutó éves bruttó jövedelem 1 millió 815 ezer forint volt, 10,4%-kal magasabb, mint az előző évben. A legkedvezőbb jövedelemszerkezetű régióban a társadalmi jövedelmek részaránya 20,3%, a munkajövedelemé 78,3% volt.

A GKI Gazdaságkutató Zrt. által a NAV és a KSH megfelelő adatsorainak (nettó keresetek, nyugdíjak, vállalkozói jövedelmek, önkormányzati juttatások, stb.) felhasználásával készült egy főre jutó becsült vásárlóerő (teljes jövedelem) Budapest IX. kerületében 2016-ban 3,2 millió forint volt. A magyarországi átlag ugyanezen időszakban 1,2 millió forintot tett ki.

A jövedelmi szegénység tehát valóban csökkent, de ez önmagában nem ad okot az optimizmusra, hiszen a lakhatási szegénység viszont nőtt, melyet az alábbi grafikon szemléltet:



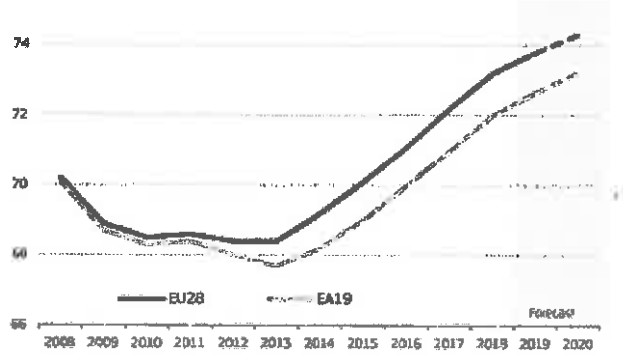
Forrás: Habitat for Humanity

A gyermekes családokat általában nagyobb mértékű szegénység jellemzi, mint a gyermekteleneket.

Magyarországon 2016-ban a 18 év alatti gyermekek közel 31,6%-a volt kitéve a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának. A teljes népesség 25,6%-a élt relatív jövedelmi szegénységben, súlyos anyagi deprivációban, vagy nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban. Összességében a gyermekes háztartások 28%-a tartozik ebbe a kategóriába. 2013 óta a gyermekes családoknál is csökkent a szegénység kockázata. A legnagyobb, 13 százalékpontos csökkenés a három vagy több gyermeket nevelő, két felnőttet magukban foglaló háztartások esetében következett be.

Foglalkoztatottság

Az Európa 2020 stratégia többek között arra irányult, hogy 2020-ra a 20–64 évesek 75%-ának legyen munkája. 2015 és 2019 között folyamatosan nőtt a foglalkoztatás az Európai Uniós országokban.



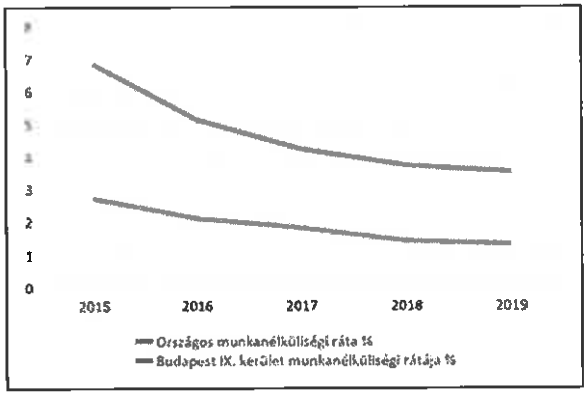
Forrás: Eurostat

A nyilvántartott álláskeresők száma Magyarországon is folyamatos csökkenést mutatott a pandémia előtt (vidéken főként a hosszabb-rövidebb ideig közmunkássá váló munkanélküliek és szakmunkások miatt), Budapesten ebből a szempontból jobb a helyzet. A kerületi adatokból is ez látszik:

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők			
	Nők	Férfiak	Összesen (fő)	Összesen (%)
2015	485	425	910	2,7%
2016	413	313	726	2,1%
2017	343	266	609	1,8%
2018	259	205	464	1,4%
2019	234	194	428	1,3%

Forrás: TeIR

A kerületi munkanélküliségi ráta (a nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú - 15-64 éves - népesség%-ában) 2015 és 2019 között az országos átlag alatt volt.



Év	Országos munkanélküliségi ráta %	Budapest IX. kerület munkanélküliségi rátája %
2015	6,8	2,7
2016	5,1	2,1
2017	4,2	1,8
2018	3,7	1,4
2019	3,5	1,3

Forrás: TeIR

A 2020-as koronavírusnak köszönhetően azonban az év első felétől emelkedett a munkanélküliségi ráta az euróövezetben és hazai viszonylatban egyaránt.

Az Eurostat statisztikája szerint Magyarország munkanélküliségi rátája 2020 májusában 4,8%-on állt, amely az előző havi 4,1%-hoz képest emelkedő értéket mutatott. Ez az egy évvel korábbi adatokhoz képest jelentős növekedés, 2019 májusában ugyanis ez az arány 3,4%-on állt hazánkban.

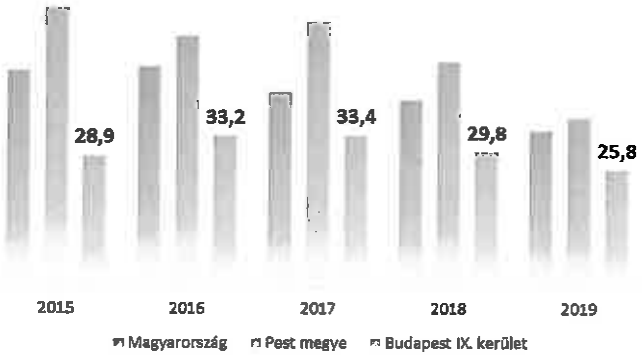
A kerületi munkanélküliség egyik fontos jellemzője, hogy a munkanélküliek között túlnyomó többségben vannak az 50 év felettiek, arányuk 2019-ben közel 40%-ot tett ki. Amennyiben a 45 év felettiekkel is számolunk, ez az arány már megközelíti az álláskeresők felét.

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2014	2015	2016	2017	2018	2019
		1 627	1 089	934	708	553	454
20 év alatti	Fő	19	10,5	9	4,5	3,25	0,75
	%	1,17%	0,96%	0,96%	0,64%	0,59%	0,17%
20-24 év	Fő	118,25	78	58,75	41	30,25	20,25
	%	7,27%	7,17%	6,29%	5,84%	5,47%	4,47%
25-29 év	Fő	171,25	101,75	96,25	72,5	59	49,75
	%	10,53%	9,35%	10,31%	10,32%	10,67%	10,97%
30-34 év	Fő	174,5	111,5	100,25	80,25	62	55
	%	10,73%	10,24%	10,74%	11,42%	11,21%	12,13%
35-39 év	Fő	199,5	123,75	119	81,25	60,25	48,75
	%	12,26%	11,37%	12,75%	11,57%	10,90%	10,75%
40-44 év	Fő	160,5	118	103,75	77,25	69,5	57
	%	9,87%	10,84%	11,11%	11,00%	12,57%	12,57%
45-49 év	Fő	206,75	126	105,5	78,25	49,75	46
	%	12,71%	11,58%	11,30%	11,14%	9,00%	10,14%
50-54 év	Fő	200,5	119	91,75	71,5	60	48,25
	%	12,33%	10,93%	9,83%	10,18%	10,85%	10,64%
55-59 év	Fő	247	137,75	103,75	69,25	52,25	38
	%	15,18%	12,66%	11,11%	9,86%	9,45%	8,38%
59 év feletti	Fő	129,5	162,25	145,5	126,75	106,75	89,75
	%	7,96%	14,91%	15,59%	18,04%	19,30%	19,79%

48,9 %

Forrás: TeIR

A TARTÓSAN MUNKANÉLKÜLIEK ARÁNYA A 15–64 ÉVES MUNKANÉLKÜLIEKEN BELÜL %



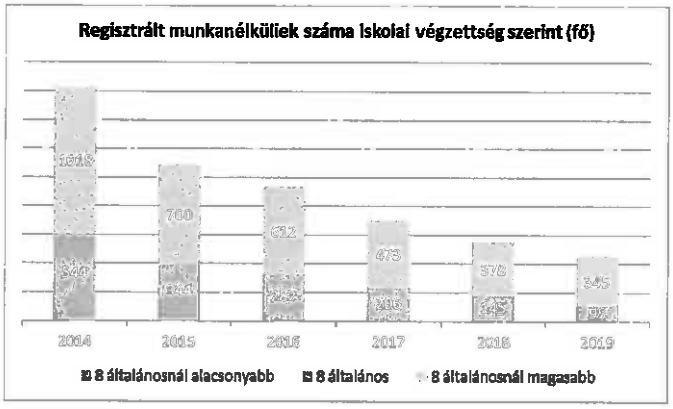
Forrás: TeIR

A ferencvárosi munkanélküliek között egyre több a 45 év feletti és növekszik a tartósan munkanélküliek aránya. 2019-ben a kerületi álláskeresők 25,8%-a nem tudott 180 napnál hosszabb ideje elhelyezkedni és ez a koronavírus járványnak köszönhetően vélhetően tovább fog romlani és csak lassú visszaépülés várható.

Alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

A munkaerő-piaci pozíciót az iskolai végzettség erősen befolyásolja.

Alacsony iskolai végzettségűek közé soroljuk mindazokat, akik még az általános iskolát sem fejezték be, illetve azokat, akik rendelkeznek ugyan általános iskolai végzettséggel, de piacképes szakmai tudással, végzettséggel, szakképzettséggel, munkavégzéshez elengedhetetlen kompetenciákkal azonban nem.

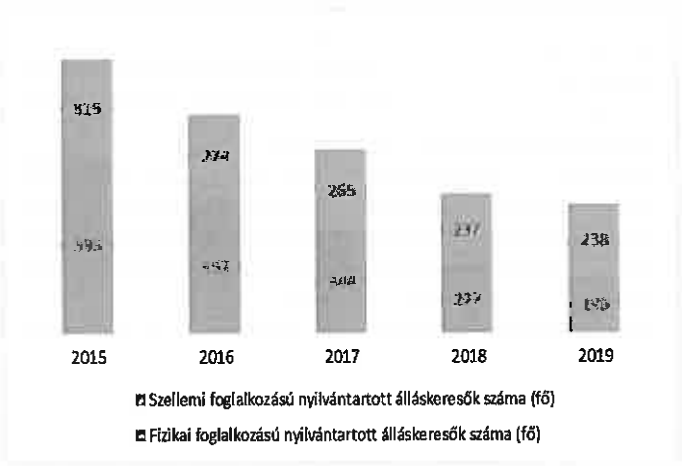


Forrás: TeIR

Az alacsony, legfeljebb alapfokú végzettséggel rendelkezők munkaerő-piaci helyzete az átlagosnál kedvezőtlenebb, annak ellenére, hogy az utóbbi években az ő foglalkoztatási rátájuk nőtt a legjobban a pandémia előtt. E javulás elsődleges oka Ferencvárosban is a közfoglalkoztatásban keresendő, mivel a legfeljebb alapfokú végzettséggel rendelkezők a

közfoglalkoztatottak között a teljes munkavállalási korú népességnél nagyobb arányban vannak jelen.

Budapest IX. kerület nyilvántartott álláskeresőinek foglalkozás jelleg szerinti megoszlása (fő)



Forrás: TeIR

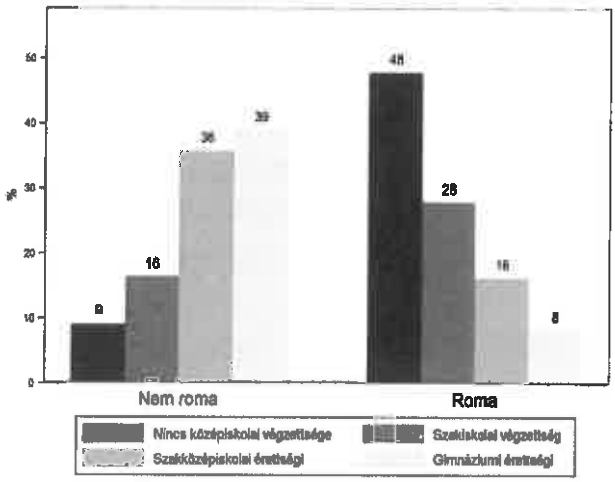
"Kimutatható, hogy – szemben egy széles körben elterjedt véleménnyel – a földrajzi különbségeknek önmagukban nincs számottevő szerepe a középiskolai végzettségbeli különbségekben. Bár a középiskolás korú roma fiatalok sokkal nagyobb hányada él az ország válságrégióiban, illetve hátrányos helyzetű településein, ez nem függ össze középiskolai lemaradásukkal. Az azonos régióban, illetve azonos településen élő roma fiatalok középiskolai végzettségbeli lemaradása a nem roma fiataloktól alig különbözik attól, mint amekkora lemaradást országosan tapasztalhatunk."[3]

A roma fiatalok között jelentősen megnőtt az általános iskolát sikeresen befejezők aránya, de a középiskolai lemorzsolódás továbbra is magas. Az, hogy a roma fiatalok csaknem fele nem szerez középiskolai végzettséget szemben a nem roma fiatalok közötti 10%-os aránnyal – a különbség 40% –, egynegyed részben magyarázható azzal, hogy az általános iskolát alacsonyabb készség- és tudásszinten fejezik be. A különbség fennmaradó része egyéb tényezőknek tulajdonítható, amelyek közül a legfontosabb a roma családokat sújtó szegénység, valamint az a tény, hogy a roma fiataloknak kevesebb olyan ismerőse van, akiknek magasabb az iskolai végzettsége, és akiknek a példája és tanácsai fontosak lehetnek az iskolai és pályaválasztási döntésekben.

[3] *https://mta.hu/tudomany_hirei/a-roma-fiatalok-eselyei-es-az-iskolarendszer-egyenlotlensege-106353*

A középiskolai eredményesség, iskolatípusok szerint a középiskolát megkezdő tanulók százalékában

Az 1991-ben született korosztály középiskolai végzettsége 21 éves korban



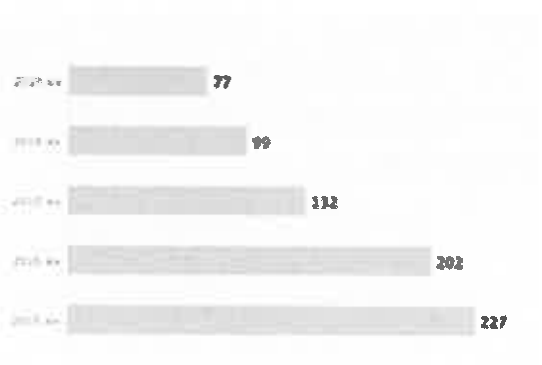
Forrás: Hajdu Tamás, Kertesi Gábor és Kézdi Gábor: Roma fiatalok a középiskolában. Beszámoló a TÁRKI Életpálya-felmérésének 2006 és 2012 közötti hullámaiból. Társadalmi Riport 2014, TÁRKI Budapest

Munkaerő-piaci integrációt segítő szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A kerületben élő munkanélkülieknek munkaerő-piaci integrációt segítő szolgáltatásokat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény 13/A. §, továbbá a munkaerő-piaci szolgáltatásokról, valamint az azokhoz kapcsolódóan nyújtható támogatásokról szóló 30/2000. (IX.15.) GM rendelet alapján a Budapest Főváros Kormányhivatala nyújt a IX. Kerületi Hivatal Foglalkoztatási Osztály közreműködésével.

Ez 2020-ban elsősorban információ nyújtásra terjedt ki a fővárosban elérhető képzésekről, a munkaerő-kereslet és kínálat helyi jellemzőiről, a foglalkoztatást elősegítő támogatások és a munkanélküli ellátásokra vonatkozó lehetőségről. Továbbá a foglalkoztatással összefüggő jogszabályokról szóló ismertetők átadását jelenti a pályakezdők, a megváltozott munkaképességűek, a tartósan álláskeresők és az őket foglalkoztatni szándékozó munkáltatók számára.

A ferencvárosi munkanélküliek közül az említett szolgáltatást igénybe vevők száma az alábbiak szerint alakult az elmúlt években:



Forrás: STATINFO.hu

Az állami szolgáltatás mellett a kerületi FESZGYI (Ferencvárosi Szociális és Gyermekjóléti Intézmények Igazgatósága) nyújt munkaerő-piaci (re)integrációt segítő (vagy álláskeresési) szolgáltatást, illetve a pandémia alatt naponta frissülő adatbázis vált elérhetővé a kerületi honlapon.

Az állás-LES szolgáltatás együttműködési megállapodás keretében 2020 nyarán indult egyrészről a Zuglói Család– és Gyermekjóléti Központ Munkaközvetítő Iroda, másrészről a Ferencvárosi Szociális és Gyermekjóléti Intézmények Igazgatósága részéről. Megelőzte egy 2017-es megállapodás, de az állás-LES szolgáltatás időközben leállt Ferencvárosban, és 2019 szeptemberében a szociális diagnózis készítése működött csak a FESZGYI Család- és Gyermekjóléti Központban.

A diagnózisok készítése során kiderült, hogy erős szükséglet mutatkozik a kerületben álláskeresési szolgáltatásra. A pandémia során kialakult helyzet miatt is egyre többen vesztették el a munkájukat. A FESZGYI szakemberei kidolgozták a szociális diagnózis helyben alkalmazandó módszertanát, tájékoztató anyagokat, eljárás rendet, és az ehhez szükséges adminisztrációs felületeket. 2020 augusztusában megkezdődött az álláskeresési tanácsadás az állás-LES Munkaközvetítő Iroda és a Motiváció Alapítvány által összegyűjtött állásajánlatok alapján. A megváltozott munkaképességű ügyfelek érdekében az iroda a KézenFogva Alapítvánnyal, illetve az NFSZK-val is kapcsolatban áll.

A szolgáltatás kifejezett célcsoportjai:

- aktív korúak, a 25 év alattiak és 55 év felettiek is!
- szakképzettek és szakképzetlenek
- tartósan álláskeresők, pályakezdők, kisgyermekesek, nagycsaládosok is!
- megváltozott munkaképességűek

Az álláskeresési tanácsadás jelenleg közvetítés útján működik, a FESZGYI bármelyik szakmai egysége közvetíthet ügyfeleket. A szolgáltatás az Üllői u. 69. szám alatti Család- és Gyermekjóléti Központban vehető igénybe. Jelenleg egy fő foglalkozik az álláskeresési tanácsadással és szociális diagnózis készítésével, átlagosan 40 ügyféllel áll intenzív kapcsolatban. Segít az önéletrajz elkészítésében a munkavállaló élethelyzete alapján (teljes munkaidős, részmunkaidős, osztott műszak), felkészülni az állásinterjúra, feltérképezni az ügyfél erősségeit. A programnak része az utánkövetés, folyamatosan figyelemmel kísérni a sikeresség mutatóit, és biztosítani és biztatni a klienseket, hogy sikertelenség esetén újból vegyék igénybe a szolgáltatást. Mivel óriási az igény a álláskeresési tanácsadásra és szociális diagnózis készítésére, egyelőre csak közvetítéssel tudunk ügyfeleket fogadni.

Budapest Főváros IX. kerület Ferencváros önkormányzata folyamatosan foglalkoztat közfoglalkoztatás keretében helyi lakosokat a Ferencvárosi Szociális Foglalkoztató és Ellátó Nonprofit Kft. (FESZOFE) keretein belül.

Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma *								
Budapest 09. ker. Budapest megye Budapest járás	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év	2020 01 - 09. hó
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	188	445	365	223	138	84	61	53
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	25	54	173	189	144	85	46	40
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen	2	2	4	5	2	2	1	2
-- Mezőgazdaság	-	-	1	1	0	0	0	0
-- Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	1	0	2	2	0	-	-	-
-- Szociális jellegű program	1	0	1	1	2	1	0	1
-- Egyéb startmunka mintaprogram	-	-	-	-	-	0	-	-
-- Magas hozzáadott értékű program	-	-	-	-	-	-	-	-
Mindösszesen	215	501	542	150	283	170	108	94

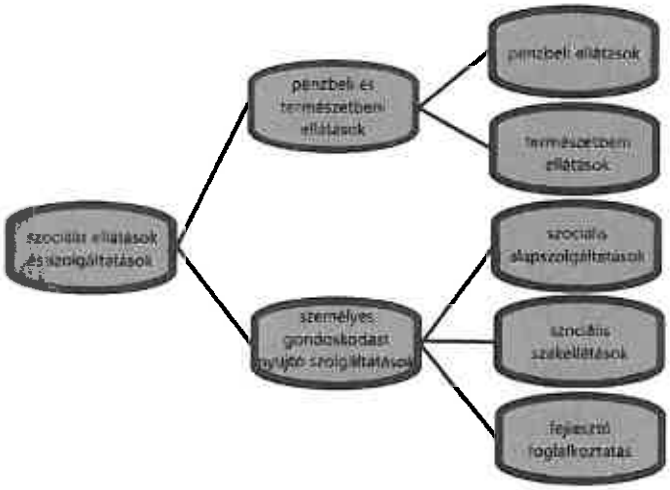
Forrás: http://kozfoglalkoztatas.bm.hu/

A FESZOFE Nonprofit Kft. fő feladata az önkormányzati tulajdonú közterületek, utak, parkok, terek fenntartása, üzemeltetése, továbbá kertészeti feladatok ellátása. A társaság ellátja a hajléktalan emberek közfoglalkoztatását is nem kötelező önkormányzati feladatként, a hajléktalanok integrációját elősegítő országos közfoglalkoztatási programhoz kapcsolódóan.

Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A hazai szociális ellátórendszer működésének alapját a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény jelenti, de számos végrehajtási rendelet, ágazati jogszabály és helyi rendelet is szabályozza. A rendszer szereplői között megtalálható az állam és az önkormányzatok is.

A rendszer részét képezik a pénzben és/vagy természetben nyújtható szociális ellátások, valamint a szociális szolgáltatások.



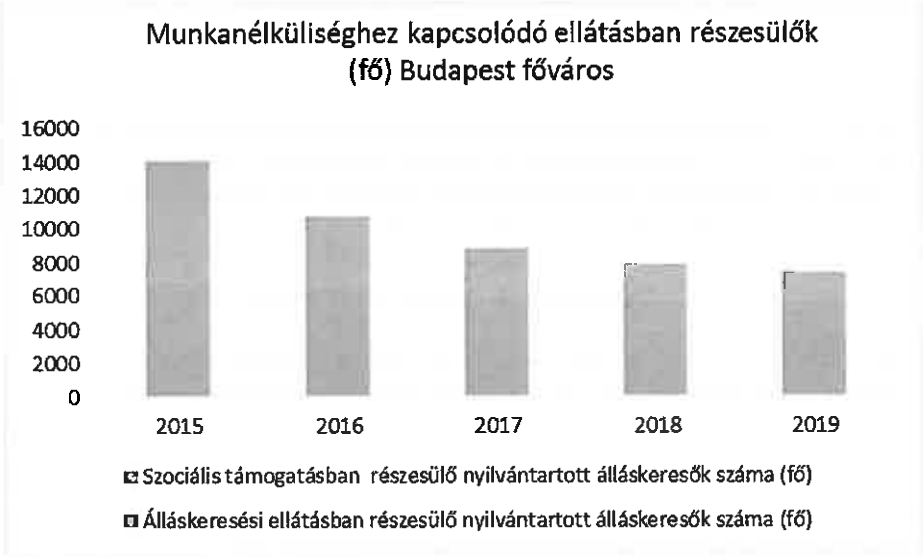
Forrás: https://tamogatoweb.hu/index.php/olvasnivalo1/infograf/382-szocialis-szakellatasok

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások egy részét a területileg illetékes járási hivatalok, más részét a helyi önkormányzatok állapítják meg.

A járási hivatalok által folyósított ellátások a következők lehetnek:

- aktív korúak ellátása, (foglalkoztatást helyettesítő támogatás, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás)
- időskorúak járadéka,
- ápolási díj (alapösszegű, emelt összegű és kiemelt ápolási díj),
- közgyógyellátás (alanyi és normatív formák),
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

Az ellátások egyik formája az aktív korúaké, amely a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. Ezen pénzbeli támogatásban részesülők száma évek óta folyamatosan csökken országos, fővárosi és ferencvárosi szinten egyaránt.





http://statinfo.ksh.hu

Az 1993 óta folyamatosan módosuló szociális törvény általi felhatalmazással 2015-től kezdődően az önkormányzatok szabad kezet kaptak a támogatási formák, jogosultsági feltételek és támogatási összegek meghatározásában. Egyedül a köztemetési szolgáltatás van előírva kötelezően, illetve különösen indokoltnak tartja az ágazati jogszabály – minden részletelőírást mellőzve – a lakásfenntartási, adósságkezelési, gyógyszer- és rendkívüli támogatás nyújtását. A lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény (lakástörvény) kötelezően előírja lakbértámogatás meghatározását. A kötelező támogatások körén kívül további ellátások/támogatások nyújtásáról és a jogosultsági feltételekről az önkormányzatok szabadon dönthetnek.

Szociális rászorultság esetén a települési önkormányzat képviselő-testülete – az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint – települési támogatást állapít meg.

Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzata Képviselő-testületének 47/2020. (XII.17.) önkormányzati rendelete alapján az érintett lakosság számára az alábbi települési támogatások vehetők igénybe:

Lakbértámogatás

A polgármester egy év időtartamra lakbértámogatást állapít meg a Ferencvárosi Önkormányzat tulajdonában álló, elismert nagyságú lakást szociális alapon bérlő kérelmezőnek, akinél a család egy főre jutó jövedelme nem haladja meg a nyugdíjminimum 350%-át (99.750 Ft) és vagyonnal nem rendelkezik.

A lakbértámogatás igénybevételének feltétele, hogy a kérelmező a lakást kizárólag lakás céljára használja, a lakás használatát másnak át nem engedi, és a fizetendő lakbér összege a család összjövedelmének az 5%-át meghaladja.

A lakbértámogatás mértéke, amennyiben a család egy főre jutó jövedelme nem haladja meg a nyugdíjminimum

a) 100%-át (28.500 Ft), a megállapított lakbér 50%-a,

b) 200%-át (57.000 Ft), a megállapított lakbér 40%-a,

c) 350%-át (99.750 Ft), a megállapított lakbér 20%-a,

de annak összege legalább havi 2.000 Ft, legfeljebb havi 10.000 Ft.

A támogatás a családban élők (a háztartásban együtt lakó minden személy) számától függetlenül egy személy részére állapítható meg. A támogatást a Ferencvárosi Önkormányzat a tárgyhónapot követő hónap 15. napjáig a FEV IX. Zrt-hez utalja át.

Lakásfenntartási támogatás

A polgármester egy év időtartamra lakásfenntartási támogatást állapít meg a közüzemi díj és közös költségek viseléséhez, az elismert nagyságú lakásban élő, a lakás használatára jogcímmel rendelkező kérelmezőnek, akinél a család egy főre jutó jövedelme nem haladja meg a nyugdíjminimum 350%-át (99.750 Ft) és vagyonnal nem rendelkezik. A lakásfenntartási támogatás

igénybevételének feltétele, hogy a kérelmező a lakást kizárólag lakás céljára használja, a lakás használatát másnak át nem engedi.

A lakásfenntartási támogatás összege, amennyiben a család egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg a nyugdíjminimum

a) 100%-át (28.500 Ft), havi 10 000 Ft,

b) 200%-át (57.000 Ft), havi 8 000 Ft,

c) 350%-át (99.750 Ft), havi 6 000 Ft.

A támogatás a családban élők (a háztartásban együtt lakó minden személy) számától függetlenül egy személy részére állapítható meg. A támogatást a Ferencvárosi Önkormányzat a tárgyhónapot követő hónap 15. napjáig a kérelmező által megjelölt társasház vagy közműszolgáltató részére utalja át.

Adósságkezelési szolgáltatás

A polgármester az elismert nagyságú lakásban élő, a lakás használatára jogcímmel rendelkező, a lakhatással kapcsolatos kiadásaival összefüggő önhibáján kívül adósságot felhalmozó, és az adósságkezelési tanácsadóval sikeres együttműködést folytató kérelmező, az alábbi feltételek együttes fennállása esetén adósságkezelési szolgáltatásra, ezen belül adósságkezelési tanácsadásra és adósságcsökkentési támogatásra jogosult.

Az adósságkezelési szolgáltatás igénybevételének feltétele, hogy a kérelmező

- lakhatással kapcsolatos költségeiből származó hátraléka meghaladja az 50.000 Ft-ot, vagy közüzemi díjtartozása miatt a szolgáltatást kikapcsolták,
- a háztartásban együtt lakó személyek egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg a nyugdíjminimum 450%-át (128.250 Ft), és senki sem rendelkezik vagyonnal,
- vállalja az adósságcsökkentési támogatás körébe bevont, őt terhelő adósság és a Ferencvárosi Önkormányzat által megállapított adósságcsökkentési támogatás különbözetének a megfizetését,
- vállalja a Ferencvárosi Önkormányzat fenntartásában működő Ferencvárosi Szociális és Gyermekjóléti Intézmények Igazgatósága Családtámogató és Gyermekjóléti Központjával (a továbbiakban: FESZGYI) történő együttműködést és az adósságkezelési tanácsadáson való részvételt,
- vállalja, hogy amennyiben védendő fogyasztói nyilvántartásba kerül és nincs műszaki akadálya, gondoskodik az előrefizetős fogyasztásmérők felszereléséről a hátralékkal érintett áram-, illetve gázszolgáltatás esetében.

Jövedelemkiegészítő támogatás

A polgármester egy év időtartamra jövedelemkiegészítő támogatást állapít meg annak a kérelmezőnek,

- akinél a család egy főre jutó jövedelme nem éri el a nyugdíjminimumot (28.500 Ft) és
- aki aktívkorúak ellátására nem jogosult.

A jövedelemkiegészítő támogatás összege havi 20.000 Ft.

A támogatás a családban élők számától függetlenül egy személy részére állapítható meg.

A tanulók B kategóriás vezetői engedélyének megszerzési költség támogatása

A polgármester megtéríti a tanulók B kategóriás vezetői engedélyének az érettségi vizsga letételéig történő megszerzése költségéből a tanuló nevére kiállított számla összegét, de legfeljebb 50.000 Ft-ot.

Internet-használati díjtámogatás

A polgármester annak a szülőnek, akinél a család egy főre jutó jövedelme nem haladja meg a nyugdíjminimum 350%-át (99.750 Ft) és vagyonnal nem rendelkezik, félévente, a számlák másolata alapján megállapítható, de legfeljebb 10.000 Ft internet-használati díjtámogatást állapít meg a tanítási félévekhez igazodóan szeptemberi vagy februári folyósítással.

Tanulók budapesti iskolába járás költségének támogatása (diákbérlet támogatás)

A polgármester megtéríti annak a szülőnek, akinél a család egy főre jutó jövedelme nem haladja meg a nyugdíjminimum 350%-át (99.750 Ft) és vagyonnal nem rendelkezik, a tanulók budapesti iskolába járási költségét.

A támogatási időszak a kérelem benyújtását követő hónap első napjától június 30-áig tart.

Gyógyszertámogatás

A polgármester egy év időtartamra gyógyszertámogatást állapít meg a közgyógyellátási igazolványra nem jogosult kérelmezőnek, aki

- szociálisan rászorult, azaz a család egy főre jutó jövedelme a nyugdíjminimum 350%-át, azaz a 99.750 Ft-ot, vagy
- a 70. életévét betöltötte és a család egy főre jutó jövedelme a nyugdíjminimum 400-át, azaz a 114.000 Ft-ot, vagy
- a 80. életévét betöltötte és a család egy főre jutó jövedelme a nyugdíjminimum

450%-át, azaz 128.250 Ft-ot nem haladja meg és vagyonnal nem rendelkezik.

A gyógyszertámogatás kizárólag a közgyógyellátásra kiadható, legalább hat hónapon keresztül rendszeresen szedendő, vénykötelés gyógyszerekre vonatkozóan állapítható meg, amennyiben a gyógyszerek havi költsége meghaladja a nyugdíjminimum 20%-át, azaz 5.700 Ft-ot és a közgyógyellátásra kiadható vénykötelés gyógyszerek költsége a 2.000 forintot.

Rendkívüli támogatás

A polgármester rendkívüli támogatást nyújt évente legfeljebb négy alkalommal a létfenntartást veszélyeztető, vagy rendkívüli élethelyzetbe került szociálisan rászorult kérelmezőnek, aki önmaga, illetve családja létfenntartásáról más módon nem tud gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező, nem várt többletkiadásai miatt anyagi segítségre szorul. Szociálisan rászorult az a személy, akinél a vele életvitelszerűen együtt élő család egy főre jutó nettó jövedelme nem haladja meg a nyugdíjminimum 350%-t (99.750 Ft) és az Szt. alapján vagyonnal nem rendelkezik.

65+ támogatás

A polgármester kérelemre évente egyszeri támogatást állapít meg a tárgyévben 65. életévét betöltő, vagy annál idősebb személyeknek, amennyiben a kérelmező családjának jövedelme a nyugdíjminimum 450%-át, azaz a 128.250 Ft-ot nem haladja meg.

A támogatás összege, amennyiben a család egy főre jutó jövedelme nem haladja meg a nyugdíjminimum

- 100%-át, 25.000 Ft,
- 250%-át, 20.000 Ft,
- 450%-át, 15.000 Ft.

A támogatás a családban élők számától függetlenül egy személy részére állapítható meg.

Gyermeknevelési támogatás

A gyermekét egyedül nevelő, a kettő-, vagy többgyermekes, illetve a tartósan beteg gyermeket nevelő szülő vagy törvényes képviselő (a továbbiakban együtt: szülő) gyermeknevelési kiadásainak mérséklésére az alábbi támogatásra jogosult.

A polgármester gyermekenként

- a kérelem benyújtását követő hónap első napjától kezdődően egy év időtartamra havi 3.000 Ft támogatást állapít meg a IX. kerületben legalább egy éve lakó vagy tartózkodási hellyel rendelkező szociálisan rászorult kérelmezőnek, azaz a kérelmezővel életvitelszerűen együtt élő család egy főre jutó nettó jövedelme nem haladja meg a nyugdíjminimum 350%-t (99.750-Ft) és az Szt. alapján vagyonnal nem rendelkezik.
- évente egy alkalommal 12.000 Ft iskolakezdési támogatást állapít meg a tárgyév augusztus 1-étől október 31-éig kérelmet benyújtó, nappali tagozatos közoktatásban tanuló gyermeket nevelő szülőnek.

Születési és életkezdési támogatás

A polgármester kérelemre, a gyermek kétéves koráig egyszeri támogatást állapít meg a IX. kerületben lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező, ott legalább 2 éve életvitelszerűen

tartózkodó, a gyermeket saját háztartásában nevelő szülő részére. Az életvitelszerű tartózkodás tényét a Védőnői Szolgálat igazolja.

A születési és életkezdési támogatás mértéke gyermekenként 40.000 Ft, amiből legalább 30.000 Ft összeget életkezdési támogatás jogcímen az újszülött gyermek részére megnyitott, a fiatalok életkezdési támogatásáról szóló 2005. évi CLXXIV. törvény szerinti Start-számlára kell utalni.

Védőoltások a Ferencvárosban

A polgármester a megbetegedési veszély elhárítása céljából a IX. kerületben lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező, ott legalább 2 éve életvitelszerűen tartózkodó, a gyermeket saját háztartásában nevelő szociálisan rászorult szülő/kérelmező kérelmére megtéríti, amennyiben a kérelmezővel életvitelszerűen együtt élő család egy főre jutó nettó jövedelme nem haladja meg a nyugdíjminimum 350%-t (99.750 Ft) és az Szt. alapján vagyonnal nem rendelkezik:

A legfeljebb 3. életévét betöltő gyermek részére

- a kullancs terjesztette agyvelőgyulladás elleni,
- a Neisseria meningitidis „C" baktérium okozta fertőzés elleni,
- a rotavírus okozta hasmenés elleni,
- bárányhimlő elleni, illetve
- a legfeljebb 20. életévét betöltött személy részére a HPV ellen beadott 9 komponensű védőoltás költségét.

Az önkormányzat által nyújtható, egyéb szociális célt szolgáló támogatások:

- Ferencvárosi mozgáskorlátozottak lakásának akadálymentesítési támogatása,
- Ferencvárosi nyugdíjasok és gyermekgondozási segélyben részesülők ingyenes könyvtárhasználata.

A Ferencvárosban élők, mint az a fentiekből is látható, különböző támogatást vehetnek igénybe.

A Ferencvárosban 2015-ben megalkotott rendelet nehezen áttekinthetővé vált, ezért indokolt volt egy új rendeletet alkotása, mely csökkentette a támogatási formák, kiemelten a jövedelemtől független támogatási formák számát, ugyanakkor összességében nem csökkentette a szociális kifizetések összegét és növeli a valóban rászoruló jogosultak számát.

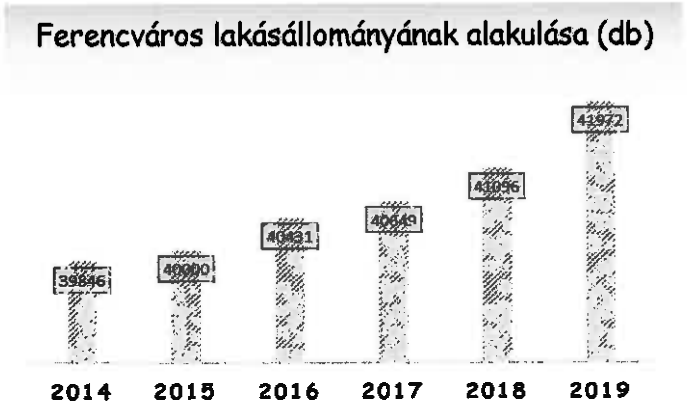
Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

A társadalmi egyenlőtlenség egyik - az egyének, családok, csoportok társadalomban betöltött helyzetét meghatározó - tényezője a lakóhely, a lakásviszonyok alakulása.

A nem megfelelő lakáskörülményekből adódó alacsony társadalmi és gazdasági státusz, valamint az ehhez kapcsolódó előítéletek együttesen és egymással kölcsönhatásban többszörös társadalmi kirekesztettséget okozhatnak. Ennek kapcsán az esélyegyenlőség vizsgálatakor kiemelt jelentőségű egy adott település/kerület lakásállományának alakulása, lakhatási körülményeinek vizsgálata.

Ferencváros az elmúlt évtizedek leginkább fejlődő kerületének számít. A város rehabilitációs programjának köszönhetően a lakásállomány összetételében lényeges javulás következett be. Ezzel párhuzamosan a kerület társadalmi összetételében is változás történt. Részben a fejlesztések következményeként magasabb társadalmi státuszú lakosok költöztek a kerületbe.

Budapest IX. kerületének lakásállománya a KSH adatai szerint az elmúlt öt évben az alábbiak szerint alakult:

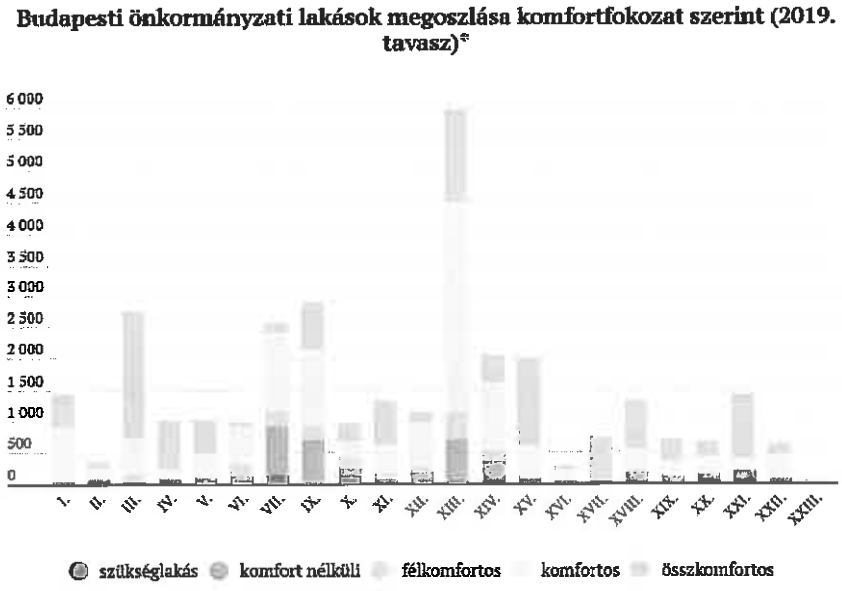


Lakás, bérlakás állomány a Ferencvárosban

Egy város, egy településrész lakáskérdése, a lakások műszaki állapota, komfortfokozata, lakásállományának alakulása szoros összefüggést mutat a társadalmi problémák alakulásával.

A felmérések szerint Budapesten a legmagasabb a lakásállomány átlag kora (meghaladja az 52 évet), míg átlagosan a legfiatalabb otthonok Pest megyében találhatók. Itt a lakások átlagos kora nem éri el a 40 évet. Ez nem azt jelenti, hogy a főváros lakásai a legelavultabbak, mert a megfelelően karbantartott idősebb házak minősége nem feltétlenül rosszabb, mint egy elhanyagolt 30-40 éves ingatlané.

Annak ellenére, hogy az elmúlt években számos ingatlanon végeztek felújítást, továbbra is sok lakóingatlanra fér rá a korszerűsítés.

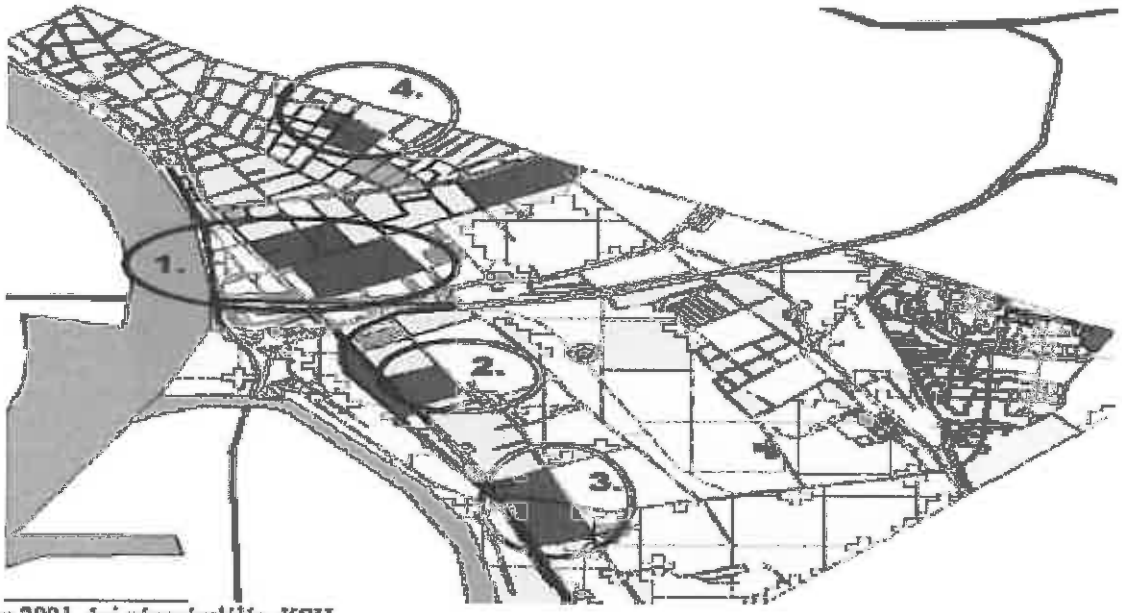


Forrás: https://index.hu/gazdasag/2019/10/07/onkormanyzati_berlakas_budapest_szocialis_berlakas_lakasugynokseg_alberlet/

Telepek, szegregátumok helyzete

A KSH meghatározása szerint azok a területek minősülnek szegregátumoknak, ahol az aktív korú népességen belül, a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők, és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató esetében magasabb, mint 50 százalék. Azok a területek, ahol a lakosok számának legalább 40 százaléka a fent említett mutatók szerint alacsony státuszú, veszélyeztetett területnek minősülnek.

Ezek alapján, Ferencváros területén a 2011-es népszámláláskor a szegregátummal érintett területek száma 4, a szegregációval veszélyeztetett terület száma 1, a szegregátumok területén élők száma pedig megközelítőleg 8000 fő volt.



Forrás: 2001. évi népszámlálás, KSH

Szegregátumok (2011):

1. sz. szegregátum:

Tóth K. u. - Nádasdy u. - Vágóhíd u. - Mester u. - Máriássy u. - Soroksári út - Vágóhíd u. - Soroksári út által lehatárolt tömb

2011-ben ezen a területen 349 ember lakott.

2011 óta az ebben a tömbben található Vaskapu u. 34., 47., 49., valamint a Tóth Kálmán u. 21. szám alatti lakóépületek bérlőit kihelyeztük, majd az összesen 131 db lakás az ingatlanok értékesítését követően bontásra került.

Az 1. számú szegregátum egy része ipari terület, illetve üres telkekből áll.

2. sz. szegregátum:

Földváry u. - Gubacsi út - Hentes u. - Soroksári út tömbje

2011-ben ezen a területen 428 ember lakott.

Az 2. számú szegregátum területén 2011-es népszámlálás óta jelentősebb beavatkozás nem történt, az itt található lakások kétharmada egyszobás. A tömb egy része iparterület, üres telek, illetve két kisebb lakóingatlan található rajta.

3. sz. szegregátum:

Kén u. - Gubacsi út - Timót u. - Soroksári út határolta terület

2011-ben ezen a területen 279 lakás volt.

2011-ben ez a terület a kerület legrosszabb helyzetű szegregátuma volt. A IX. kerület évtizedekig ezen „Dzsumbuj" elnevezésű szegregátumáról volt híres. Az egykori „Dzsumbuj" 300 db, zömében kis alapterületű, alacsony komfortfokozatú lakásából a bérlők kihelyezését 2007-től folyamatosan végeztük, az utolsó épület kiürítésére és bontására 2014-ben került sor.

Ebben a tömbben volt a „kis Dzsumbuj"-ként elhíresült Kén u. 3. szám alatti ingatlan is, melynek 3 épületében összesen 140 db lakás volt. A bérlők kihelyezését követően az épületek 2016 évben lebontásra kerültek.



Kép forrása: https://www.flickr.com/photos/ferencvaros/16212136921/in/photostream/

4. sz. szegregátum:

Viola u. - Tűzoltó u. - Lenhossék u. – Balázs Béla u. - Thaly K. u. – Vendel sétány tömbje

2011-ben ezen a területen 718 ember lakott.

A tömbben hatalmas változások történtek. Egy részében a lakófunkció megszűnt (pl.: itt található többek között a tornacsarnok, oktatási épületek, Kormányhivatal, Semmelweis Egyetem új épülete), a leromlott lakóházak bontásra kerültek. Az építkezéseknek, felújításoknak köszönhetően nagymértékű lakosságcsere történt a területen.

Szegregációval veszélyeztetett terület:

Lenhossék u. - Balázs B. u. - Telepy u. - Haller u. -Gát u. határolta terület

2011-ben a terület lakónépessége 1349 fő volt.

Ezen a területen is jelentős a változás elsősorban a József Attila Terv szociális város rehabilitációs projektnek köszönhetően. Több lakóépület teljes felújításon esett át, nagyobb volumenű új lakásépítések is történtek, a megújulás jelenleg is tart.

Önkormányzati lakások

A ferencvárosi lakásrendelet – más önkormányzatokhoz hasonlóan – három kategóriára osztja az önkormányzati lakásokat: szociális, költségelvű és piaci bérlakás.

Az önkormányzati lakások nagy többsége szociális bérlakás. Ezek jellemzően kis, közepes méretű lakások. Állapotuk változó, sok a komfort nélküli, de akad köztük jó állapotú felújított ingatlan is.

Az ún. szolgálati lakásokhoz – költségelvű lakbér fizetése mellett – kerületi közfeladatot ellátók, például a kerületi rendőrkapitányságon, valamint kerületi illetőségű katasztrófavédelmi szervnél az ellátási kötelezettség teljesítése érdekében dolgozók, védőnők, kerületi köznevelési intézményekben oktatási tevékenységet végző személyek, önkormányzat hivatalában és az önkormányzat költségvetési szerveinél, a, kizárólagos önkormányzati tulajdonban álló gazdasági társaságainál dolgozók juthatnak.

Évente legfeljebb 10 db legfeljebb 2 szobás bérlakás költségelvű lakásbérleti jogára pályakezdő fiatalok is pályázhatnak.

Jelenleg 67 db piaci bérlakással rendelkezik az önkormányzat. A piaci bérlakások többsége 70 m2 feletti és jó állapotú.

A Városfejlesztési, Innovációs és Környezetvédelmi Bizottság 2020. március 10-én megtartott ülésén elfogadta az önkormányzat komfortosítási programját, mely négy ütemben csökkentené minimálisra a kerületi félkomfortos és komfort nélküli lakások arányát. A döntés alapján a 2020. évben megkezdett komfortosítási munkák 2021. évben is folytatódnak.

A Ferencvárosi Önkormányzat tulajdonában álló lakások közül jelenleg 827 db félkomfortos vagy komfort nélküli komfortfokozatú, ezen belül jelenleg üres 170 db.

A program első két üteme a társasházakban található félkomfortos, illetve komfort nélküli, önkormányzati tulajdonban lévő bérlemények korszerűsítését kívánja elérni. A lakásokat a komfortosításon felül beköltözhető, rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotba hozzuk. Cél, hogy a lakásokat bevonjuk a lakásgazdálkodásba, elsősorban a jövőbeni épület-kiürítési feladatok megoldására. A II. ütem keretében 2020. évben összesen 20 db társasházban található üres lakás komfortosítási munkái kezdődtek meg, melyek többsége 2020-ben be is fejeződött, csak néhány lakás esetében húzódott át a munkálatok befejezése 2021-re.

A harmadik ütem a későbbi időpontokban (5-10 év) kiürítendő épületek üres, félkomfortos vagy komfort nélküli lakásainak felmérését, és – azon lakások esetében, ahol a műszaki paraméterek megengedik – komfortosítását tűzte ki célul. Ebben az ütemben a 100%-ban önkormányzati tulajdonú épületekben található üres lakások közül 2020-ban összesen 10 db lakás komfortosítási munkái készültek el.

A negyedik ütemben az önkormányzati tulajdonú – hosszabb távon megmaradó (5-10 év) – épületek bérelt lakásainak komfortosítása a cél, eljárását tekintve a II. ütemnél leírtakhoz hasonló módon. Az érintett lakások száma jelenleg nem meghatározható, de százas nagyságrendű

darabszámról beszélhetünk. Az ütem indulása 2021-22-ben várható – költségvetési források függvényében – és akár több évtizedet is igénybe vehet.

Lakhatást segítő támogatások

Az elmúlt időszakban számos olyan központi rendelkezés lépett életbe, amely a családok otthonteremtését, lakás vásárlását támogatja. A Családok Otthonteremtése Kedvezmény (CSOK), a lakáskorszerűsítési támogatás, a Babaváró hitel, az illetékmentesség, és a lakáshitelek THM csökkentése mind azt a célozza, hogy a gyermeket nevelők kedvezményesen és támogatással tudják megoldani a lakhatásukat.

2019-től nemcsak új ingatlan vásárlására vagy építésére, hanem használt lakás vásárlására is igénybe vehető a kamattámogatott hitel legalább 2 gyermek esetén. Két gyermek vállalása esetén 10, három gyermek vállalása esetén pedig 15 millió forint a maximálisan felvehető kamattámogatott lakáscélú jelzáloghitel és mind a használt, mind az új építésű ingatlan vásárlásánál megszűnt a 35 millió forintos értékhatárt

2021-től nem kell illetéket fizetni a CSOK-kal vásárolt ingatlan után, az újépítésű ingatlanok megvásárlása után kifizetett 5 százalékos általános forgalmi adót (áfa) vissza lehet igényelni, illetve a nyugdíjasok is igénybe vehetik a CSOK-ot.

Gyerekek:	ÚJ lakás / ház vásárlás vagy építés		HASZNÁLT lakás vásárlás vagy bővítés	
	Összeg Ft	Min. alapterület	Összeg Ft	Min. alapterület
1 gyerek	600.000	40nm / 70nm	600.000	40nm lakás
2 gyerek	2.600.000	50nm / 80nm	1.430.000	50nm lakás
3 gyerek	10.000.000	60nm / 90nm	2.200.000	60nm lakás
4 gyerek	10.000.000	60nm / 90nm	2.750.000	70nm lakás

Forrás: https://bank360.hu/csok

Ugyanakkor ma már CSOK-kal is nehezebb lakáshoz jutni, mint pár éve anélkül. Budapesten és a nagyvárosokban 2014-től szinte megduplázódtak az ingatlanárak, amit ezek a támogatások is generálnak. A válság alatt sokan elhalasztották a vásárlást, majd az évekig visszafogott kereslet rázúdult a piacra. A kormány által bevezetett CSOK tovább növelte a keresletet, ezáltal az árakat is. A csökkenő jegybanki alapkamat miatt könnyebb hitelből vásárolni, az elszabadult lakásárak pedig kényszerítik is erre az embereket. Ingatlancégek adatai szerint ma már a lakásvásárlások 30-50%-a befektetési szándékkal történik.

Ha valaki 5 éven belül vásárol, majd ad el ingatlant drágábban, (ami jelenleg szinte biztos), az illetékek mellett személyi jövedelemadót is fizet. Ha elad, de egy éven belül nem talál új lakást, akkor a teljes összeg után 4% vagyonszerzési illetéket kell fizetnie. Az államkassza tehát nyer ezeken a tranzakciókon, ezt azonban nem fordítja például állami lakásépítésekre.

Budapest Főváros IX. kerület Ferencváros Önkormányzatának Képviselő-testülete 2020. október 13-ai ülésén megalkotta az új lakásrendeletet. Az önkormányzat tulajdonát képező lakások bérbeadásának és elidegenítésének feltételeit Budapest Főváros IX. kerület Ferencváros Önkormányzata Képviselő-testületének a lakások és helyiségek bérletére és elidegenítésére

vonatkozó szabályokról szóló 30/2020. (X.13.) számú önkormányzati rendelete szabályozza. Ennek értelmében:

„A polgármester dönt az Egészségügyi, Szociális, Sport, Ifjúsági és Civil Bizottság javaslatára évente legfeljebb 15 db lakás 1 év határozott időre történő bérbeadásáról azon kérelmezők részére, akiknél

a kérelmező vagy a vele együttköltöző személy egészségi állapota indokolja, vagy

a kérelmező vagy a vele együttköltöző személy létfenntartása veszélybe kerülhet, veszélyeztetett vagy ellehetetlenül, vagy

a kérelmezővel élő kiskorú gyermek/gyermekek családban nevelése veszélybe kerülhet, veszélyeztetett vagy ellehetetlenül, vagy

a kérelmezővel élő beteg gyermek megfelelő elhelyezése, ápolása más módon nem biztosítható."

„A Gazdasági és Közbeszerzési Bizottság e rendelet 5. § -ában meghatározottak szerint minősített többséggel – előre meghatározott szempontrendszer alapján – dönt évente legfeljebb 15 db üres lakás pályázat útján történő bérbeadásáról a lakáskérelemmel rendelkező, szociálisan rászorultak részére. A lakáskérelmet az 1. számú melléklet kitöltésével és a szociális rászorultság igazolásával kell benyújtani."

A pályázatot a Gazdasági és Közbeszerzési Bizottság bírálja el.

„Az Egészségügyi, Szociális, Sport, Ifjúsági és Civil Bizottság e rendelet 6. § -ában meghatározottak szerint dönt lakás bérbeadásáról a Lakhatási, Életviteli, Lelki- segítségnyújtási és Egzisztencia - teremtési Közösségi programban (továbbiakban: LÉLEK Program) résztvevők számára."

„Az Egészségügyi, Szociális, Sport, Ifjúsági és Civil Bizottság minősített többséggel dönt évente legfeljebb 2 db, a Gazdasági és Közbeszerzési Bizottság által kijelölt egyszobás lakás határozatlan idejű bérbeadásáról állami gondozottak részére az alábbi feltételek együttes fennállása esetén: a kérelmező

30. életévét nem töltötte be,

ferencvárosi lakóhelyről került a gyermekvédelmi szakellátásba, ahol megszakítás nélkül igazoltan a 18. életéve betöltése előtt legalább 3 évet töltött,

vagy családtagja részére korábban állami gondozott jogcímen lakás bérbeadásra nem került sor."

„A polgármester dönt lakás bérbeadásáról az alábbi esetekben:

e rendelet 7. §-a szerinti ideiglenes elhelyezés

e rendelet 8.§-a szerinti lakásbérleti jogviszony folytatása

e rendelet 9. §-a szerinti lakásban visszamaradt személy elhelyezése

e rendelet 10.§-a szerinti bérleti szerződés cserelakás felajánlásával történő felmondása."

Amennyiben a szociális alapon bérbe adott lakás bérlője 2 havi összegnél nagyobb lakbér- vagy közmű díjtartozással rendelkezik, a bérbeadó erről értesíti a Ferencvárosi Szociális és Gyermekjóléti Intézmények Igazgatóságát (a továbbiakban: FESZGYI), aki a bérlő számára felajánlja

az adósságkezelési eljárást. Amennyiben az adósságkezelési eljárás eredménytelen, bérbeadó a bérleti szerződést a következményekre történő figyelmeztetést tartalmazó eredménytelen írásbeli felszólítás után, a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló törvényben meghatározott határidőben akkor mondhatja fel, ha a bérlőnek 6 havi vagy 300.000 Ft összeget meghaladó bérleti díj hátraléka halmozódik fel.

Ha a bérlővel a bérbeadó a felmondási idő leteltét megelőzően részletfizetési megállapodást köt, a bérbeadó a felmondást visszavonja és a megállapodásban rendelkezni kell arról, hogy ha a bérlő a részletfizetési megállapodásban foglaltak teljesítésével hatvan napot meghaladó késedelembe esik, a lakásbérleti szerződés pénzbeli térítés fizetése vagy cserelakás biztosítása nélkül megszűnik. A késedelembe esést követő 30. és a 45. napig fel kell hívni a bérlő figyelmét a részletfizetési megállapodásban foglalt kötelezettség teljesítésére, és az annak elmulasztásából fakadó jogkövetkezményre.

Szociális bérbeadás és a bérlő által fizetendő bruttó lakbér (továbbiakban: lakbér) a lakás mindenkori bérleti értékének a 2,5 ezreléke. A szociális helyzet alapján bérbe adott lakások lakbérét minden év július 1-jével felül kell vizsgálni.

Költségelven bérbe adott lakás bérbeadása esetén a bérlő által fizetendő bruttó lakbér a lakás mindenkori bérleti értékének 6 ezreléke.

Az üres, 70 m2 feletti önkormányzati bérlakások piaci alapon is bérbe adhatóak, a fizetendő lakbér a lakás mindenkori bérleti értékének 11 ezreléke, mely minden év július 1. napjától az előző évi infláció mértékével emelkedik.

Ferencváros Önkormányzata Képviselő-testületének 47/2020. (XII.17.) önkormányzati rendelete alapján a kerületben az érintett lakosság számára az alábbi lakhatáshoz kapcsolódó települési támogatások vehetők igénybe:

- Lakbértámogatás
- Lakásfenntartási támogatás
- Adósságkezelési szolgáltatás

A lakhatást segítő támogatások egyrészről a Humánszolgáltatási Iroda, másrészről a Ferencvárosi Szociális és Gyermekjóléti Intézmények Igazgatósága Díjhátralék-kezelő és Lakhatást Segítő Központjának közreműködésével történik.

A Díjhátralék-kezelő és Lakhatást Segítő Központ két részleget ölel fel: egyik a Díjhátralék-kezelési Csoport (továbbiakban DHK), feladata az adósságkezelés. Másik csoport a LÉLEK-Pont, Utcai Szociális Munkás Csoport és Nappali Melegedő, feladata a LÉLEK programos lakások lehetséges bérlőinek gondozása, a kerület meghatározott részének utcai (hajléktalan) szociális munkájának végzése valamint hajléktalanok nappali melegedőjének működtetése.

Díjhátralék-kezelési Csoport fő feladata a lakhatással összefüggésben eladósodott, szociálisan rászoruló családok segítése tartozásuk részbeni vagy teljes egészének megfizetésével. A támogatott családok tagjainak jelentős része munkanélküliséggel sújtott, illetve alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik. A hátralékok kezeléséhez szükséges az ügyfelek motivációját és képességeit erősíteni. Ehhez nyújtanak segítséget az adósságkezelési tanácsadók, az esetmenedzserek és a családsegítők. A DHK csoport fő célja és feladata a fizetőképesség

helyreállítása, a jövőbeli kilátások rendezése, a családi gazdálkodás optimálisabb működésének segítése a lehetőségeken belül.

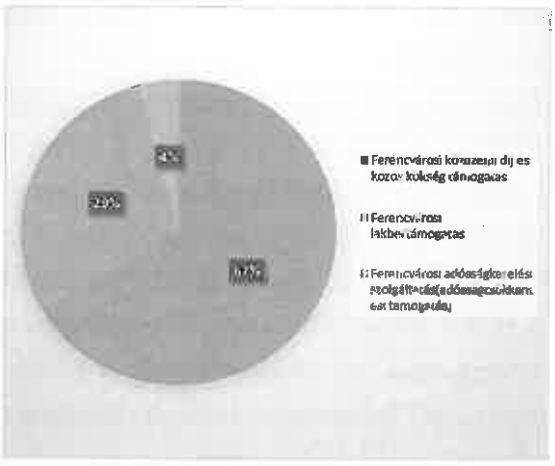
A szakemberek által alkalmazott lakhatáshoz kapcsolódó támogatási formák:

- Adósságkezelési szolgáltatás

  Az adósságkezelési szolgáltatásra jogosult adósságkezelési tanácsadásban és adósságcsökkentési támogatásban részesül.
- Hálózat Alapítvány által nyújtható támogatások
  - Hátralékkiegyenlítő támogatás a lakhatásban, a szolgáltatás igénybevételével fenyegetett, rászoruló hátralékosok tartozásainak rendezése céljából. Távfűtés, víz, csatorna, szemétszállítás díjtartozás esetében.
  - Krízis támogatás a lakhatásban, a szolgáltatás igénybevételében közvetlenül és azonnal fenyegetett hátralékosok tartozásainak rendezése céljából, akiknek a lakásbérleti jogviszonya felmondását kezdeményezték (a lakbér nem fizetése miatt).

Az elmúlt években, Ferencvárosban lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező és életvitelszerűen is Ferencváros közigazgatási területén élő személyek részére a lakhatáshoz kapcsolódó támogatások statisztikája a következő:

	2015		2016		2017		2018		2019	
Támogatás formája	ellátásban részesülők (fő)	kifizetett támogatás összege (Ft)	ellátásban részesülők (fő)	kifizetett támogatás összege (Ft)	ellátásban részesülők (fő)	kifizetett támogatás összege (Ft)	ellátásban részesülők (fő)	kifizetett támogatás összege (Ft)	ellátásban részesülők (fő)	kifizetett támogatás összege (Ft)
Ferencvárosi közüzemi díj és közös költség támogatás	474	5 228 000	712	11 297 500	629	10 589 000	501	8 768 500	435	7 206 500
Ferencvárosi lakbértámogatás	472	10 246 000	355	11 016 770	274	9 534 080	238	8 170 385	191	7 392 455
Ferencvárosi adósságkezelési szolgáltatás(adósságcsökkentési támogatás)	14	137 800	48	4 956 695	49	4 683 005	49	4 018 835	27	3 699 800
összesen:	960	15 611 800	1 115	26 670 965	952	24 806 085	788	20 957 720	653	18 298 755



Forrás: Humánszolgáltatási Iroda

Ezeken túlmenően a lakhatáshoz kapcsolódóan a kerület önkormányzata a mozgáskorlátozottak részére 500.000.- Ft támogatást biztosít a lakás akadálymentesítésére.

Hajléktalan ellátás

A kerületben a hajléktalanellátó intézmények minden egyes intézménytípusa (utcai szolgálat, nappali melegedő, éjjeli menedékhely és átmeneti szállás) megtalálható.

Az Önkormányzat fenntartásában a FESZGYI alapellátás keretében 2005-től utcai szociális munkát végző szolgálatot működtet azon klienseknek, akik a Belső- és a Középső-Ferencváros közterületein, közterein élnek.

Az utcai szociális munkát, mint szolgáltatást, intézményünk a Menhely Alapítvánnyal együttműködve végzi. Az alapítvány feladata az Önkormányzattal kötött ellátási szerződés alapján a Külső-Ferencváros, illetve a József Attila lakótelep területén élő hajléktalanok ellátására korlátozódik.

Az utcai szociális munka szolgáltatásai, tevékenységei:

- információnyújtás, tájékoztatás a hajléktalanok részére igénybe vehető szolgáltatásokról, szállásokról
- helyszíni felkeresés, tervezhető jelenlét biztosítása közterületen (megbeszélt időpontokban történő megjelenés az ügyfeleknél), mentális támogatás, segítő és motivációs beszélgetések, szükség esetén konfliktuskezelés
- krízisintervenció,
- élelmiszer, ruha, takaró, hálózsák adományok juttatása
- szociális ügyintézés (iratpótlásban segítség, igazolások kiállítása segélyek igényléséhez és szállóra történő bejuttatáshoz – ajánlások és az ehhez kapcsolódó ügyintézés)
- egészségügyi centrumokba szállítás
- helyszíni elsősegély-nyújtás (sebkötözés, fájdalom és lázcsillapító juttatása),
- kórházi tartózkodás esetén az ügyfél látogatása, utógondozás

A 2020. évben a FESZGYI utcai szociális terepmunka során 227 fővel, 2550 alkalommal került gondozási kapcsolatba az ellátási területünkön. 34 fő esetében tudtuk elérni, hogy hosszabb vagy rövidebb időre elhagyja az utcai életmódot.

Az Önkormányzat 2012-től önként vállalt feladatként LÉLEK Programot működtet, azon személyeknek, akik a kerületben váltak hajléktalanná. A program célja, hogy kivezető utat, reintegrációt biztosítson a közösség hajléktalanná vált tagjainak, amennyiben sorsuk jobbra fordulása érdekében maguk is erőfeszítéseket kívánnak tenni. E program keretében a FESZGYI LÉLEK- Pontot működtet. A LÉLEK-Pont működtetésének elsődleges célja a kerületi hajléktalanok segítésének koordinálása, a LÉLEK Programban való részvételük elősegítése, vagy egyéb segítési formák igénybevételének támogatása. Az Önkormányzat a LÉLEK Program lakhatási elemének megvalósítására 6 db önkormányzati bérleményt biztosít, illetve a programot sikeresen teljesítők kiléptető lakásokba költözhetnek további 36 hónapra.

A Gubacsi út 21 szám alatt működő nappali melegedő működtetése önkormányzati döntés alapján 2019. április 01. óta a FESZGYI feladatai közé tartozik. Korábban civil szervezetként, az Új Út Szociális Egyesület intézményeként működött közel 15 éven át, a Budapest Főváros IX. kerület Ferencváros Önkormányzatával kötött ellátási szerződés alapján.

A melegedő 100 férőhelyes egység, 2020-ban a szolgáltatást 25.830 fő vette igénybe, ez napi átlagban 102,09 főt jelent.

Az új igénybevevők száma azonban az elmúlt 4-5 hónapban jelentősen megemelkedett, közel 30%-os emelkedést tapasztalunk a tavalyi év ebben az időszakában jelentkező új ügyfél számához képest.

A Nappali Melegedő azon 18 éven felüli személyek ellátását biztosítja, akik tartósan vagy átmenetileg a hajléktalanság állapotába kerültek (közterületen, utcán, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiségben élők, az éjszakát éjjeli menedékhelyen töltők, és átmeneti szállók lakói). Ezek az emberek nem csupán a IX. kerület, hanem Budapest IX. kerületén kívüli közterületein élnek, így a nappali melegedő ügyfélköre alapján nem kaphatunk releváns adatot a kerületi hajléktalanság számáról.

A Nappali Melegedő földrajzi korlát nélkül nyitott a lakosság azon legszegényebb rétegei számára is, akik a hajléktalanság veszélyállapotában vannak.

A Nappali Melegedő célja és feladata a hajléktalan létben élő emberek szociális és egyéb speciális igényeinek kielégítése. A melegedő biztosítja a nappali tartózkodásra, a hasznos időtöltésre, étkezésre és alapszintű higiénés szolgáltatások (pl. tisztálkodási, mosás) elérésére való lehetőséget.

Feladata még közvetlenül és közvetetten segíteni a hajléktalanság, szenvedélybetegség, pszichiátriai betegség, vagy egyéb ok miatt hátrányos helyzetben lévő személyeket szociális, egészségügyi vagy egyéb problémáik megoldásában.

További feladat a hajléktalan személyek társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése, valamint egyéni megoldások keresése a hajléktalan létből való kivezető utakhoz. Kiemelt feladatunknak tekintjük még a szociális együttlét lehetőségének megteremtését, emberi és családi kapcsolatok megerősítését.

Összefoglaló

Hasonlóan az országos mutatókhoz Ferencváros lakosságának körében is csökkent a munkanélküliség a pandémiát megelőző években, ám azóta meredeken emelkedik. A kerületben élő munkanélküliek között magas arányban (közel 50%-ban) vannak jelen a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetűek, azaz a 45 év felettiek.

Ferencváros Önkormányzata kiemelt feladatának tekinti többek között a fent említett helyzetben lévő lakosság, illetve a szegénységben élők és romák esélyegyenlőségének támogatását, hátrányaik csökkentését. Az elmúlt időszakban a kialakult helyzet kezelésére számos intézkedés történt, többek között átalakításra került a pénzbeli és természetbeni támogatások rendszere. Bővültek a rendkívüli helyzetbe került lakosok által elérhető támogatások és szolgáltatások.

Ezen túlmenően a különböző rétegeket célzó hosszú távú koncepciók (pl.: Roma program, Idősügyi program, Ifjúsági program, stb.) segítik a hátrányokkal érintettek felzárkózását, esélyteremtését.

Az elmúlt években végrehajtott számos egészségügyet, szociális ellátórendszert, valamint sportéletet érintő korszerűsítés és fejlesztés nem csupán a problémák megoldását segítik, hanem jelentős szerepet játszanak azok megelőzésében is.

A kerületi szakemberek által feltárt szegénységgel érintett réteg főbb, megoldásra váró problémái:

- A szociális ellátórendszerbe kerülők esetében még mindig gyakori a lakhatási szegénység
- A már mentális betegséggel küzdők számára a terápiás segítség nehezen elérhető a hiányos, kevés kapacitással bíró ellátórendszer miatt.
- A munkanélküliek számára nem kellő kapacitással áll rendelkezésre olyan komplex munkaerő-piaci szolgáltatás, amely tényleges megoldást kínál.
- A krízishelyzetbe kerülők számára nem áll rendelkezésre azonnal nyújtható pénzbeli segítség (pl.: élelmiszerre, gyógyszer kiváltásra, stb.)

A roma nemzetiség helyzete Budapest IX. kerületében

A 2011. évi népszámlálás során Budapest IX. kerületében 1 296 fő vallotta magát romának.

Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzatának Kulturális Egyházügyi és Nemzetiségi Bizottsága által a KEN. 26/2015. (III.18.) számú határozatával elfogadottak alapján a 2015. évi Roma Koncepció keretében „Felmérés/Kutatás" címmel a TÁRKI Társadalomkutatási Zrt. közvélemény-kutatást végzett a IX. kerületben élő, a 18 évesnél idősebb, magukat roma nemzetiségűnek valló lakosság körében.

A kutatás legfontosabb megállapításai az alábbiak:

- A megkérdezettek 75%-ának barátai többségben, vagy kizárólag roma származásúak.
- A válaszadók életük eddigi alakulásával, jövőbeli alakulásával, valamint életszínvonalukkal való elégedettsége egyaránt alacsony.
- A munkavállalás során a kérdezettek kétharmada tapasztalt származása miatt megkülönböztetést, és sokan jelezték, hogy a közlekedés közben, illetve szórakozóhelyeken, szabadidős tevékenység során nem ritka a megkülönböztetés roma származásuk miatt.[4]

Az etnikai csoportok közötti kapcsolatok hiánya növeli az előítéletességet, a másik etnikai csoporttól való távolságtartást és az idegengyűlöletet. A harmonikus egymás mellett éléshez és a hosszútávon fenntartható társadalmi békéhez elengedhetetlen az előítéletesség csökkentése.

Ezen a téren az oktatási intézményeken túl, az önkormányzat a nemzetiségi programok mellett integrált programokat is szervez, pl.: a hagyományos decemberi fenyő- és szaloncukor osztás a korábbi gyakorlattal ellentétben nem pusztán a helyi romáknak, hanem a kerületi nem roma rászorulóknak is nyilvános programként zajlott a kerületi Roma Nemzetiségi Önkormányzat és az Önkormányzat együttműködésében.

Fontos az is, hogy a romák számára szervezett eseményeken túl, a kerületi kulturális és szabadidős programokon is megjelenjenek a romák és más etnikai és kisebbségi csoportok képviselői a fellépők és a foglalkozást tartók között.

[4] Forrás: TÁRKI kutatási jelentés: Közvélemény-kutatás a 18 évesnél idősebb, magukat roma nemzetiségűnek valló, IX. kerületi lakosság körében „Roma Koncepció" témájában.

2020-ban jó példa erre a Kultúra napja, a Karantén koncertek fellépői vagy épp az Autómentes nap, ahol roma és nem roma kézművesek egymás mellett tartottak foglalkozást a roma és nem roma gyerekeknek.

Cél az ilyen alkalmak további bővítése, a helyi roma kezdeményezések, jó gyakorlatok, civil projektek kerületbe vonzása. Az utóbbira jó példa a Vapiconi projekt, ami egy kanadai indiánokra kidolgozott nemzetközi filmes együttműködés, melyben a H52 Ifjúsági Iroda kapcsolódott be.

Oktatás

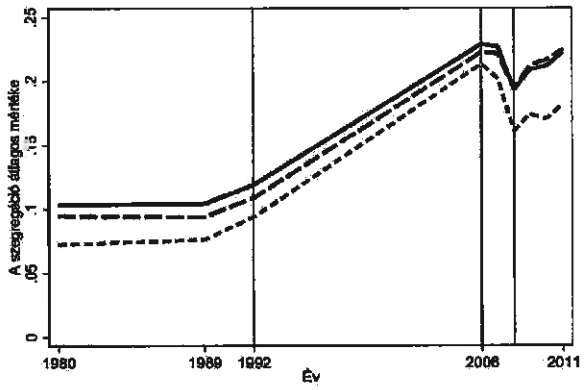
Kutatások alapján a leginkább szegény és iskolázatlan családokban az internet-hozzáférés, a könyvek száma, a kulturális szolgáltatásokhoz való hozzáférés korlátozott volta jellemző. A származásnak az iskolai végzettségre gyakorolt hatására Magyarországon továbbra is meghatározó.

"Két fontos oka van annak, amiért a roma fiatalok általános iskola végén elért készség- és tudásszintje alacsonyabb a nem roma fiatalokénál. Az egyik a nevelési környezetben mutatkozó hátrányok. Ez a családok tartós szegénységre vezethető vissza, etnikai sajátosságok nem játszanak számottevő szerepet bennük. A lemaradás másik oka a magyar iskolarendszer egyenlőtlensége. A roma fiatalok többségének oktatása olyan osztályokban folyik, ahol a megoldatlan pedagógiai problémák sokasága miatt nagyon nehéz jó minőségű oktatómunkát végezni. Az a tény, hogy az általános iskolás roma tanulók nagy része nehezen tanítható osztályokba koncentrálódik, becsléseink szerint kétharmad részben lakóhelyi hátrányaik és szegénységük miatt van, egyharmad részben pedig az etnikai szegregáció miatt.
A roma fiatalok kora gyermekkoruktól kezdve jóval kevésbé jutnak hozzá a készségeik fejlődését elősegítő erőforrásokhoz."[5]

A nagyvárosokban nincs elvi akadálya, hogy az iskolák etnikai összetétele egyenletesebb legyen a város különböző lakóhelyi övezeteinek etnikai összetételénél, mégis azt látjuk, hogy a szegregáció nem függ lényegesen a településtípustól, sőt: annál nagyobb az etnikai elkülönülés, minél nagyobb egy város, és minél nagyobb a városon belüli iskolakínálat. A városokon belüli iskolai szegregáció mozgatórugója a családok érthető igénye arra, hogy gyermekeiknek a lehető legjobb oktatási környezetet biztosítsák.

[5] Kertesi Gábor-Kézdi Gábor: Új tanulmány a roma fiatalok továbbtanulási esélyeiről 2016. https://mta.hu/data/dokumentumok/egyeb_dokumentumok/2016/BWP1603%20KG%20KG.pdf

Az általános iskolák közötti etnikai szegregáció időbeli alakulása
Folytonos vonal: az iskolai vonzáskörzeteken belüli szegregálódás átlagos mértéke; hosszú szaggatott vonal: a járásokon belüli szegregálódás átlagos mértéke; rövid szaggatott vonal: a városokon belüli szegregálódás átlagos mértéke



Forrás: Kertesi-Kézdi 2013, 2. ábra: "Ethnic segregation between Hungarian schools: long-run trends and geographic distribution", Statisztikai Szemle, angol nyelvű különszám. 16, 2013.

A kerület egyházi iskolájában tanuló hátrányos helyzetű gyerekek száma:

Kód	Terület	2007	2010	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	Összesen								
9	Budapest IX. kerület	0	0	0	0	0	1	4	0

Forrás: https://edumap.oh.gov.hu/

Az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülését külön jogszabály is garantálja, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebktv.), amely a mellett, hogy világosan tiltja az oktatási jogviszonyokban a jogellenes elkülönítést, meghatározza azt is, hogy az elkülönítés mely tulajdonságok alapján tilos és hogy ennek a tilalomnak az érvényesítésére konkrétan kik kötelesek (személyi hatály). Az Ebktv. 8. § e) pontjának a 10. § (2) pontjának együtt olvasatából kitűnik, hogy a jogellenes elkülönítést a törvény nemzetiségi alapon is tiltja. Az Ebktv. 27. § (3) bek. a) pontja pedig kifejezetten tilalmazza az iskolák közötti szegregációt.

Az Ebktv. személyi hatálya pedig kiterjed minden költségvetési szervre, köztük az önkormányzatokra és a tankerületi központokra is. Ebből következően a roma gyerekek iskolai szegregációjával szembeni fellépés közös kötelességünk.

Tény, hogy a József Attila Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény nemzetiségi alapon szegregálja a roma gyerekeket. Ezt jogerős bírósági döntés állapította meg, amely ennek az elkülönítésnek a megszüntetésére szólította fel az Emberi Erőforrások Minisztériumát.

A Fővárosi Ítélőtábla 2.Pf.21.145/2018/6/I. számú ítélete szerint a minisztérium szegregációért fennálló felelőssége a következőkben érhető tetten:

„A perbeli esetben az alperes annak ellenére, hogy a szegregáció fennállásáról tudomással bírt a keresettel érintett iskolák vonatkozásában, az Nkt. által az ágazati irányítás és a köznevelési feladatkörébe tartozó egyes feladatai ellátása körében kapott - részben a hivatalon és a területileg illetékes kerületi központon keresztül gyakorolható - jogosultságaival nem élt, a jogszabályoknak

megfelelő működést - az Nktv. által biztosított jogosítványok gyakorlásával - nem kényszerítette ki, nem biztosította a cigány gyermekek integrációját. Az alperes a - bármely okokra visszavezethetően kialakult - szegregáció fenntartásával jogsértést valósított meg." (14. oldal)

Mindezek alapján úgy véljük, hogy miután a József Attila iskolában folyó elkülönítésről tudomással bírunk, felelősségünk és kötelességünk, hogy minden létező és rendelkezésünkre álló eszközzel fellépjünk ellene. A fenntartói jogok megvonása után a helyi önkormányzatoknak meglehetősen kevés olyan hatásköre maradt, amelyek gyakorlásával érdemben befolyásolni tudják az iskolák közötti elkülönítést. Az egyik ilyen hatáskör a beiskolázási körzetekkel kapcsolatos javaslattételi jog.

Az a hivatkozott bírósági döntésből is kitűnik, hogy a József Attila Iskolában nem társadalmi származás, azaz hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet alapján, hanem etnikai alapon áll fenn az elkülönítés. Ebből következően véleményünk szerint nem elég az egyes intézmények HH vagy HHH tanulóinak arányaira tekintettel lenni a beiskolázási körzetek meghatározásakor, hanem elengedhetetlen, hogy azt is figyelembe vegye a fenntartó, hogy miként alakul az egyes iskolákon belül a roma tanulók aránya. Azaz a beiskolázási körzetek megállapításának Nkt-ben szabályozott feltételei mellett az Ebktv. szabályaira is figyelemmel kell lenni.

Erre vonatkozóan egyébként szintén konkrét bírósági döntés született a kaposvári szegregációs ügyben, ahol a beiskolázási körzetek kialakításáért felelős kormányhivatalt éppen azért marasztalta el a Kúria, mert nem volt tekintettel az etnikai alapon fennálló elkülönítésre a körzethatárok kialakítása kapcsán. Azaz a kormányhivatal hiába hivatkozott arra, hogy csak a tanulók HHH helyzetére kell figyelemmel lenni a körzethatárok megállapítása során.

Az Oktatási Hivatal az éves kompetencia mérések során az intézményvezetők által szolgáltatott, becsült roma tanulói arányokról rendelkezik adatokkal, amelyek a 2016/2017-es tanévre vonatkozóan nyilvánosan elérhetők.

Az adatok alapján a ferencvárosi általános iskolák között a roma tanulói arány tekintetében jelentős eltérések vannak:

Intézmény neve	Roma tanulóknak az intézményvezető által becsült aránya (%)
Bakáts Téri Ének - Zenei Általános Iskola	15
Budapest IX. Kerületi Kosztolányi Dezső Általános Iskola	10
Budapest IX. Kerületi Kőrösi Csoma Sándor Kéttannyelvű Általános Iskola	5
Budapest IX. Kerületi József Attila Általános Iskola és AMI	95
Budapest IX. Kerületi Molnár Ferenc Magyar - Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola	37
Budapest IX. Kerületi Szent-Györgyi Albert Általános Iskola és Gimnázium	3
Budapest IX. Kerületi Weöres Sándor Általános Iskola és Gimnázium	6
Ferencvárosi Sport Általános Iskola és Gimnázium	35

A helyi iskolapolitika mozgástere korlátozott ezekkel az erős folyamatokkal szemben. Több példa is mutatja azonban, hogy megvalósítható a közel egyenlő etnikai összetétel a városi iskolák

között. Az elmúlt években sajnos a legtöbb magyar város oktatáspolitikája azonban inkább ráerősített az elkülönülés spontán folyamataira, ahelyett, hogy enyhíteni próbálta volna azokat.

Ferencváros Önkormányzata viszont törekszik a szegregált osztályok és iskolák kialakulását megakadályozni, az ilyen jelenségeket visszafordítani. Ebben a Belső-Pesti Tankerületi Központ Igazgatósággal és a kerületegyházi intézményeivel szükséges a folyamatos egyeztetés.

A szegregációt az iskolarendszerek helyi realitásokra támaszkodó, jól átgondolt és átfogó átalakítása csökkentheti, illetve az eredményesebb pedagógiai munkát kell megfelelő erőforrások biztosításával, megfelelő módon értékelt nemzetközi példák és helyi kezdeményezések átvételével biztosítani. Hangsúlyozzuk, hogy a kerületi intézkedéseken túl, a hazai hátrányos helyzetű csoportokat érintő szegénység, azaz a sokféle feltételeken és szocializáción keresztül termelődő hátrány leküzdése olyan kihívás, amely a szociális, az oktatási, az egészségügyi, foglalkoztatási politika összehangolt irányítását követelné meg.

Mindannyiunk közös érdeke, hogy a fiatalok olyan iskolai végzettséget szerezzenek, amely jó eséllyel biztosít számukra stabil és jövedelmező foglalkoztatást. Az iskolarendszer egyenlőtlenségei, és ezen belül az etnikai szegregáció csökkentése fontos szerepet játszik az iskolai lemaradásában, ezért fontos cél a szegregációs folyamatok megfékezése és az egyenlőtlenségek csökkentése. Az integráltabb iskolarendszer az előítéletek csökkenésének is fontos feltétele.

A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A kerületben élő törvényesen elismert 10 nemzetiséghez tartozók jogainak érvényesülését Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzata és a helyi nemzetiségi önkormányzatok a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban Njtv.) alapján közösen biztosítják. Ferencváros Önkormányzata ennek megfelelően együttműködik a közvetlen módon megválasztott helyi nemzetiségi önkormányzatokkal, melyek alapvető feladata a nemzetiségekhez tartozó személyek és közösségek érdekeinek védelme és képviselete a Njtv-ben megállapított feladat és hatáskörök gyakorlásával.

A nemzetiségi önkormányzatok tevékenységeikkel, programjaikkal hozzájárulnak a kultúrák közötti közeledéshez. A roma önkormányzatnak saját hagyományok és kulturális értékek ápolásán túl kiemelt feladata a hátrányos helyzetben levő romák támogatása, segítése. Az állam által biztosított forrásokon túl Ferencváros Önkormányzata működésükhöz épületet biztosít, működési költségeit fedezi, illetve külön pályázati kategóriát tart fent a nemzetiségi önkormányzatok számára. Nyaranta roma hagyományőrző táborokat, illetve adományosztásokat szerveznek. Ferencváros törekszik elmélyíteni ezeket a kapcsolatokat. 2020-ban roma kerekasztalt szerveztünk, melyen a kerülethez kötődő roma szervezetek, önkormányzati intézmények képviselői és az Roma Nemzetiségi Önkormányzat (RNÖ) által meghívott szereplők vettek részt. Több önkormányzati programba vontuk be a helyi RNÖ képviselőit, mint az FMK-ban megvalósuló szociális fodrász alkalmak, kézműves foglalkozások, fenyőosztás.

Az ügyintézések során felmerülő hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatban is egyeztettünk az együttműködésről, megállapodtunk az RNÖ-höz érkező ilyen jellegű panaszok alpolgármesteri

szintű kezelésében. Szerencsére 2020 során ilyen jelzés nem történt az RNÖ részéről. Jól mutatja az új vezetésbe vetett bizalmat, hogy sok kerületi roma közvetlenül fordul a hivatalhoz, városvezetéshez kérdéseivel.

Az átláthatóság terén a helyi RNÖ számára is van még tennivaló: a támogatásokról, lehetőségekről, a források felhasználásáról vagy épp a nyári táborba, programokra való jelentkezésekről nincs nyilvános felület, ahol tájékozódhatnának a helyi romák. Ezen a téren fontos, hogy történjen változás, többször egyeztettünk a nemzetiségi képviselőkkel és nyitottak egy nyilvános felület létrehozásában, a lehetőségek széleskörű terjesztésében.
A pandémiás veszélyhelyzet első szakaszában a helyi romák számára is sok segítséget nyújtott az önkormányzat (Kerületi Vöröskereszttel együttműködésben, saját szociális csomagok osztásával, rendkívüli támogatásokkal, az otthontanuláshoz laptopokkal, offline tanoda biztosításával, stb.) Számos esetben fordult elő, hogy a szociálisan rászorult családok tagjai önkéntesnek jelentkeztek és maguk is segítettek a védekezésben (például maszk osztásban, köztér fertőtlenítésben, stb.).
A helyi romák reprezentálására a kerületi média is rendszeresen biztosít felületeket, (pl a 9 tv esélyegyenlőségi műsora), de ezt célozta az a kezdeményezés is, hogy a Kerület Napi program konferansziéi a kerületben működő Karaván színház növendékei legyenek. 2021-re talán engedi a vírushelyzet, hogy megvalósuljon ez a terv.
2021-ben első alkalommal emlékezett meg Ferencváros Önkormányzata a 2008-2009-es roma gyilkosság és támadássorozat áldozataira egy romákból és nem romákból álló alkalmi kórussal.

A Roma Kultúra Napján kikerült a hivatali épületekre a roma zászló, szimbolizálva a kerületi roma és nem roma lakosok közösségét, egymásra utaltságát, egységét és erejét.



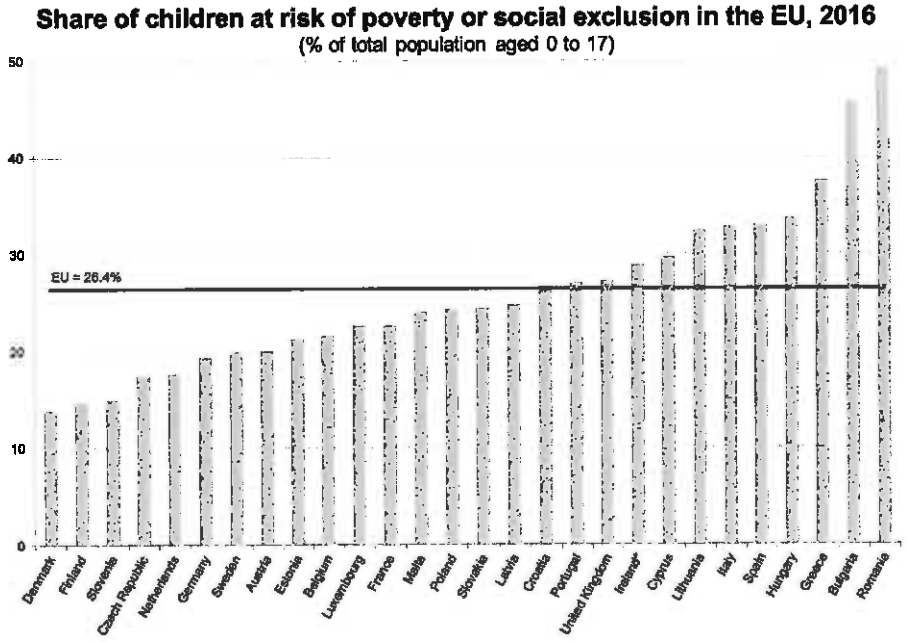
A romákat érintő főbb, megoldásra váró problémák:

- iskolai szegergáció csökkentése,
- kerületi romák bevonása minél több közéleti tevékenységbe,
- tanoda program fejlesztése.

A gyerekek megfelelő lelki és testi egészségének biztosítása nem csupán a szülők, a család kötelessége, megjelenik e téren a tágabb és szűkebb közösség felelőssége is. A rossz helyzetben lévő gyerekek aránya országonként eltérő képet mutat. Az Eurostat 2017-ben kiadott adatai szerint az EU-ban élő 18 év alattiak 26,4%-a volt kitéve a szegénység vagy a társadalmi kirekesztés kockázatának. Ez az arány hazánkban jelentősen magasabb értéket mutatott, a hazai gyermekek mintegy 33,6%-a élt hátrányos helyzetben. Az unió statisztikai hivatala ennél rosszabb helyzetet csak Romániában, Bulgáriában és Görögországban mért.

E halmazba azok a gyerekek kerültek, ahol a család legalább egy feltételnek megfelelt az alábbiakból:

- az ország mediánjövedelmének 60 százalékánál kevesebb pénzből kell, hogy megéljen, a szociális juttatásokat is beleszámítva,
- a depriváció kilenc mutatója közül legalább három igaz rá, például nem tudja melegen tartani a lakását, nem képes fizetni a váratlan költségeket, megcsúszik a rezsi fizetésével, vagy nincs mosógépe,
- olyan háztartásban él, ahol a munkaképes korúak a lehetséges munkaóráik kevesebb, mint 20 százalékában dolgoztak vagy tanultak az előző egy évben. (Forrás: EUROSTAT)

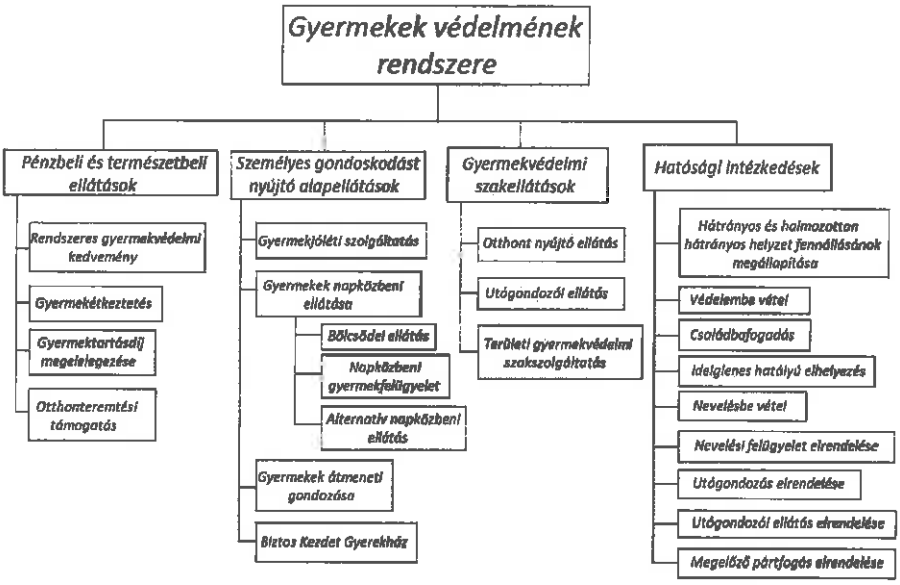


Kép forrása: https://ec.europa.eu/eurostat/

A gyermekek helyzetének javítását, a hátrányok csökkentését célozza, illetve számos megelőző funkciót tölt be a hazai gyermek- és ifjúságvédelmi rendszer.

„A gyermek- és ifjúságvédelem azt a tevékenységrendszert, jogszabályrendszert és intézményrendszert jelenti, amelynek célja a gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítése, veszélyeztetettségük megelőzése és megszüntetése, valamint azoknak a

gyermekeknek a helyettesítő védelme és a nevelésükről-gondozásukról történő gondoskodás, akik hatósági intézkedés következtében kikerülnek vér szerinti családjukból."[6]



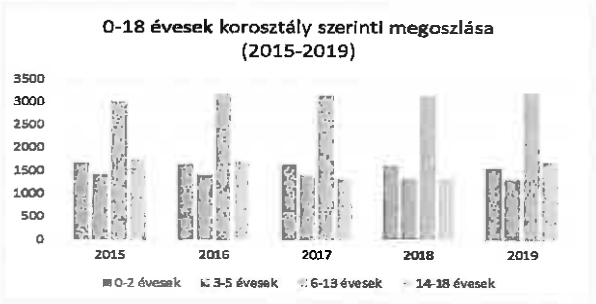
Forrás: www.budapest.hu

A gyermekek legfőbb esélyegyenlőségi problémái az elsődleges szocializációs színtérhez, a családhoz kapcsolódnak. Meghatározó tényezőként jelenik meg a szülők alacsony iskolai végzettsége, munkanélkülisége, az egészségtelen lakáskörülmények, a nevelési hiányosságok, a család erkölcsi helyzete, életvitele, értékrendje, valamint a szolgáltatásokhoz való hozzáférés korlátozottsága.

Az esélyegyenlőség elősegítése, és a fent említett hátrányok csökkentése jelentős feladatot ró az állami szerveken túl a helyi önkormányzatokra. Az önkormányzatok számos intézkedésük mellett a Helyi Esélyegyenlőségi Programjukban rögzített intézkedésekkel és azok végrehajtásával tudnak hozzájárulni az érintett gyermekek hátrányainak csökkentéséhez.

Hasonlóan a világon tapasztaltakhoz hazánkban is évek óta látványosan csökken a gyerekszám. Ferencvárosban is hasonló volt a tendencia 2016 és 2018 között, ám a folyamatos fejlesztéseknek köszönhetően ez a folyamat ellenkező irányt vett, és 2018 óta jelentős emelkedés tapasztalható a 18 év alatti lakosságszámban.



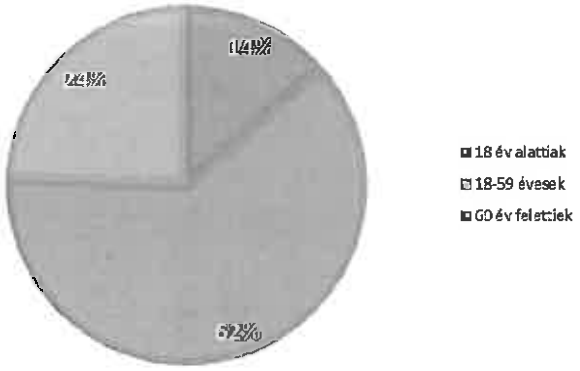


Forrás: Humánszolgáltatási Iroda

[6] A magyar gyermek-és ifjúságvédelem rendszere https://budapest.hu/

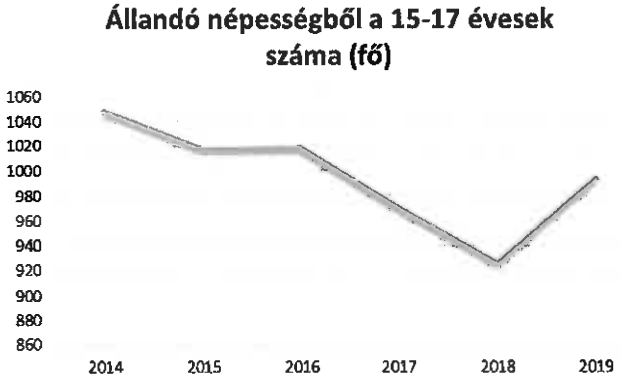
Mint azt az alábbi grafikon is mutatja a kerületi népesség 14%-át teszik ki a 18 év alattiak, az idős (60 év felettiek) korosztály pedig közel negyedét.

Állandó népesség korosztály szerinti megoszlása Budapest IX. kerület (2019)



Forrás: KSH

Jelentős csökkenés figyelhető meg a 15-17 évesek számában 2014 és 2018 között. Ez a csökkenés mintegy 11,7%-os. Ezt követően azonban komoly emelkedés tapasztalható e téren, az említett korosztályhoz tartozók száma 7,4%-kal növekedett egyetlen év alatt.



Forrás: KSH

A Ferencvárosi Gyermek és Ifjúsági Koncepcióban (2016-2020) a stratégiai feladatok hat területen kerültek meghatározásra:

Tanulás és környezet

Az élethosszig tartó tanulás igényének kialakítása, feltételeinek folyamatos biztosítása.

Fiatalkori önkéntesség, közösségi szolgálat biztosítása, mely növeli a motiváltságot, kreativitást más területeken is, társas kapcsolatokat, közösséget teremt, és továbblépést jelenthet az elsődleges munkaerőpiac felé. (Az önkormányzat a közösségi szolgálaton túl is épít az önkéntességre: pandémia, kertészkedés, Közkéz IX.) A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, fiatalok esélyeinek javítása, sikerességük növelése.

Köznevelési területen a vállalt támogatások, juttatások, ösztöndíjak biztosításának folytatása.

Pályaválasztás, munkavállalás

A foglalkoztatás, az önálló egzisztencia-teremtés fejlesztése.

Segíteni a fiatalok munkavállalási kompetenciáinak erősödését, a pályakezdő munkanélküliek elhelyezkedési lehetőségeit. A fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása.

2020-ban adtuk be pályázatunkat EU-s forrásokra más nemzetközi partnerekkel közösen, hogy ezen a téren további segítséget nyújthassunk.

Kultúra, közösségi művelődés

A minőségi kultúrához, a közművelődéshez való hozzájutás, a szabadidő hasznos eltöltéséhez szükséges feltételek biztosítása.

Egészségtudatos magatartás

Az egészségtudatos életszemlélet erősítése, az egészséges életmód iránti igény felkeltése.

A korosztály aktívabb részvétele a prevenciós tevékenységekben. A hátrányos helyzetű gyermekek közösségi kapcsolatainak fejlesztése.

Gyermek és ifjúsági munka

A kerületi szintű ifjúsági munka önkormányzati szintű lehetőségeinek (közösségi terek, a civil ifjúsági szervezetek, szolgáltatások) támogatása.

Gyermeki jogok

A gyermek- és ifjúsági közösségek számára a gyermeki jogok, kötelezettségek megismertetése és gyakoroltatása, a demokrácia tanulása, gyermek és ifjúsági önkormányzat működtetése.

Gyermekek napközbeni ellátása

Az esélyegyenlőség megteremtésének fontos helyszínéhez tartoznak az oktatási, nevelési intézmények.

A magyar köznevelési rendszer intézményeihez tartoznak az óvodák, az általános iskolák, a gimnáziumok, a szakközépiskolák, a szakiskolák (szakképző, középfokú iskola), az alapfokú művészeti iskolák, a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézmények, kollégium, a pedagógiai szakszolgálati intézmények, és a pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények.

A 2011-es köznevelési törvényre nagyfokú centralizáltság jellemző. 2013-ban az óvodáztatás utáni alap- és középfokú oktatás megszervezését és fenntartását, majd 2016-tól működtetését is a települési önkormányzatoktól egy központi intézményfenntartó intézmény (Klebelsberg Intézményfenntartó Központ) és az irányítása alatt működő tankerületek vették át. Az intézményfenntartás a 60 járási szintű központ feladata lett. A központi szerv, a Klebelsberg Központ (KK) a tankerületek középirányító feladatait, támogató koordinációját végzi.

Az óvodák fenntartása a helyi önkormányzatok feladata maradt. Ugyanakkor köznevelési intézményeket – az állami szervek mellett – egyházak, gazdálkodó szervezetek, alapítványok, egyesületek, nemzetiségi önkormányzatok, magánszemélyek is alapíthatnak.

A köznevelésben való részvétel 3 és 16 év között kötelező, vagyis a korábbi 18 évről 16-ra csökkent.

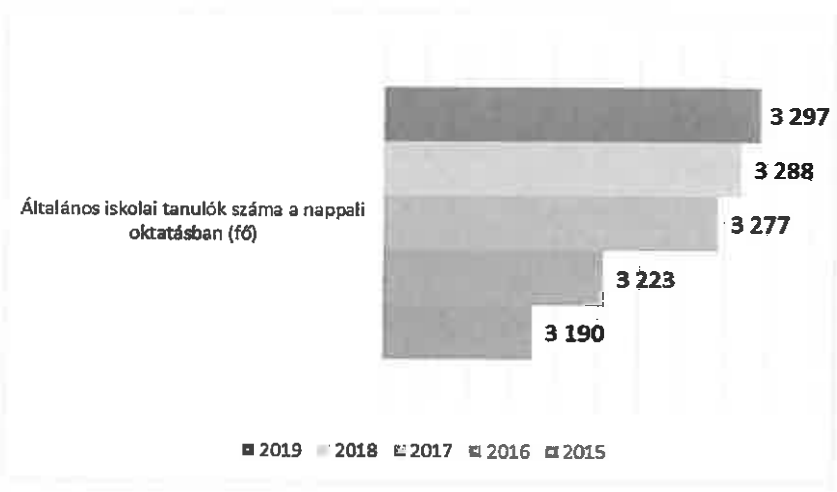
Ferencváros közigazgatási területén jelentős számú középiskola, általános iskola, valamint óvoda és bölcsőde található.

Iskolák

- Bakáts Téri Ének-Zenei Általános Iskola
- Budapest IX. Kerületi József Attila Általános Iskola és AMI
- Budapest IX. Kerületi Kosztolányi Dezső Általános Iskola
- Budapest IX. Kerületi Kőrösi Csoma Sándor Kéttannyelvű Általános Iskola
- Budapest IX. Kerületi Leövey Klára Gimnázium
- Budapest IX. Kerületi Molnár Ferenc Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola
- Budapest IX. Kerületi Szent-Györgyi Albert Általános Iskola és Gimnázium
- Ferencvárosi Sport Általános Iskola és Gimnázium
- Budapest IX. Kerületi Weöres Sándor Általános Iskola és Gimnázium
- Ferencvárosi Komplex Óvoda, Általános Iskola és EGYMI
- Dió Általános Iskola, EGYMI és Kollégium
- Jaschik Álmos Művészeti Szakgimnázium
- Képző és Iparművészeti Szakgimnázium
- BGSZC Harsányi János Technikum
- BKSZC Gundel Károly Vendéglátó és Turisztikai Technikum
- BGSZC Szily Kálmán Technikum és Kollégium
- BGSZC Teleki Blanka Közgazdasági Technikum
- BGSZC Szent István Közgazdasági Technikum és Kollégium
- BGSZC Fáy András Technikum
- BMSZC Puskás Tivadar Távközlési Technikum
- Patrona Hungariae Katolikus Iskolaközpont
- Lónyai Utcai Református Gimnázium és Kollégium
- Közgazdasági Politechnikum Alternatív Gimnázium
- Zöld Kakas Líceum Mentálhigiénés Szakgimnázium
- Szent-György Hang- és Filmművészeti Technikum
- Biztosítási Oktatási Intézet Fejlesztési Alapítvány[7]

A kerületben élő gyermekek hozzáférése a közoktatási rendszerhez tehát nem jelent problémát, mert Ferencváros jól ellátott mind általános, mind középiskolai férőhelyek tekintetében.

[7] *Forrás: https://www.oktatas.hu/hivatali_ugyek/kir_intezmenykereso/!KIR_Intezmenykereso*



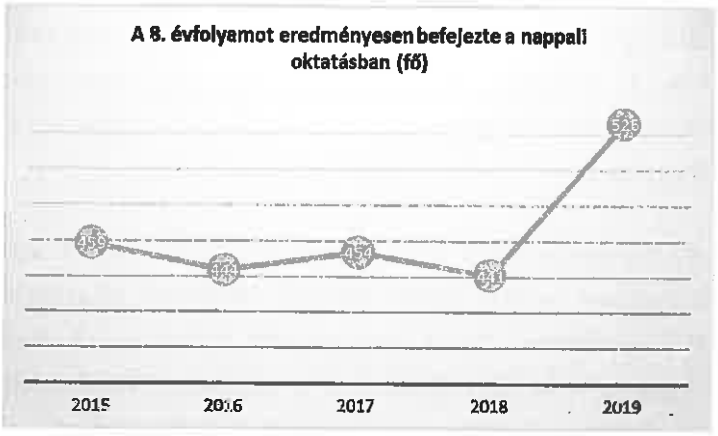
Forrás: KSH

Év	Általános iskolában tanuló 1-4. évfolyamosok száma a nappali oktatásban (fő)	Általános iskolában tanuló 5-8. évfolyamosok száma a nappali oktatásban (fő)
2015	1947	1243
2016	1909	1314
2017	1848	1429
2018	1794	1494
2019	1780	1517

Év	Általános iskolai osztályok száma a nappali oktatásban (db)
2015	162
2016	163
2017	165
2018	167
2019	168

Forrás: KSH

A ferencvárosi iskolákban az alsó tagozatosok száma némileg csökkent, a felső tagozatosoké pedig növekedett az elmúlt 5 évben. Az általános iskolában indított osztályok száma is folyamatos emelkedést mutat. A 8. évfolyamot eredményesen befejezők 19,3%-kal többen voltak 2019-ben, mint az előző évben.





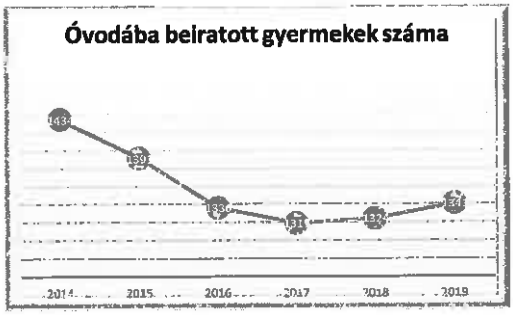
Forrás: KSH

A köznevelés másik fontos színtere az óvoda. Budapest IX. kerületében az óvodai nevelés legnagyobb hányadban önkormányzati fenntartású intézményekben történik. Ferencváros központi irányítású 10 telephelyen működő 9 óvodája mellett három egyéb fenntartású óvodai nevelési intézmény működik.

Önkormányzati fenntartású óvodák

- Ferencvárosi Csicsergő Óvoda
- Ferencvárosi Csudafa Óvoda
- Ferencvárosi Epres Óvoda
- Ferencvárosi Kerekerdő Óvoda
- Ferencvárosi Kicsi Bocs Óvoda
- Ferencvárosi Liliom Óvoda
- Ferencvárosi Méhecske Óvoda
- Ferencvárosi Napfény Óvoda
- Ferencvárosi Ugrifüles Óvoda

Év	Óvodai gyermekcsoportok száma	Óvodai férőhelyek száma	Óvodai feladatellátási helyek száma	Óvodába beíratott gyermekek száma
2014	70	1567	13	1434
2015	71	1592	13	1391
2016	69	1582	13	1336
2017	70	1605	13	1319
2018	68	1574	12	1324
2019	69	1598	12	1341



Forrás: KSH

Budapest IX. kerületében az óvodáskorú gyermekek száma – hasonlóan az előző, gyermekekre vonatkozó statisztikákhoz – 2017-től növekedésnek indult. Az óvodai férőhelyek száma ennek megfelelően került kialakításra. A gyermekszám növekedést a meglévő infrastruktúra jelenleg még ki tudja szolgálni. A 2019. évi (2019. január 1. állapot szerint) adatsorokat tartalmazó KSH adatbázis szerint a IX. kerületben 54.460 fő élt, mint állandó lakos. Ebből az érintett óvodáskorú, 3-6 életév közötti lakosok száma összesen 1770 gyermek.

A IX. kerületben a 3-6 éves korúak aránya az összlakosságon (állandó lakosok) belül 3,25% volt 2019. január 1-jén. Ez fővárosi összehasonlításban a KSH többi kerületi lakossági adatainak tükrében egyáltalán nem kiugró, mindössze 7 kerületnél mutat alacsonyabb arányt a 3-6 éves korcsoport a teljes állandó lakosságon belül. Ezek az V. kerület (2,89%); a VI. kerület (2,75%); a VII. kerület (2,64%); a VIII. kerület (2,87%); a XV. kerület (3,18%); a X. kerület (3,24% - viszont ez gyakorlatilag megegyezik a ferencvárosi aránnyal); a XXI. kerület (3,23%). A legkiugróbb %-os arányok a budai oldalon figyelhetők meg a 3-6 éves korosztálynál, a XII. kerületben 4,38%; a XXII. kerületben 4,28%; a II. kerületben 4,14%. A pesti oldalon a XVI. kerület emelkedik ki a maga 4,33%-

os arányával. Ugyanakkor a belső-pesti kerületekhez (V-VI-VII-VIII.) képest a IX. kerületben láthatóan magasabb a 3-6 éves gyermekek aránya a kerületi állandó lakosság körében. Amennyiben a Ferencvárossal határos pesti kerületek vonatkozó adatait tekintjük (VIII-X-XIX-XX-XXI.), akkor csak Kispest (XIX. kerület) és Pesterzsébet (XX. kerület) rendelkezik magasabb létszámaránnyal az óvodáskorú korcsoportnál.

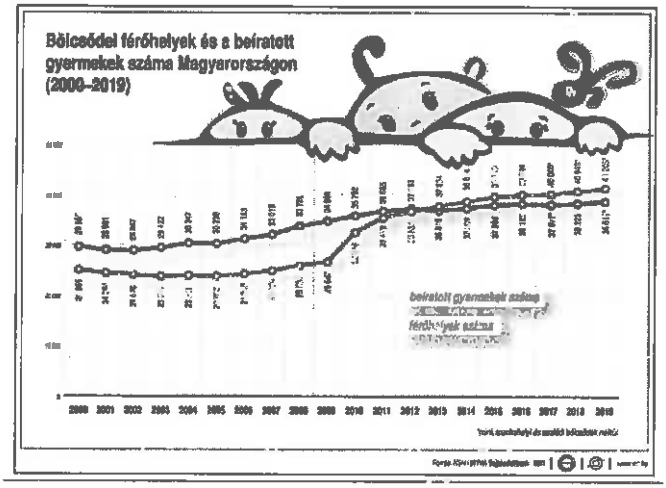
Bölcsődei ellátás

2017. január 1-jétől minden 3 éven aluli gyermek ellátását biztosító ellátási forma egységesen bölcsődei ellátásnak minősül. Így az új bölcsődei rendszer 2 intézményi (bölcsőde, mini bölcsőde) és 2 szolgáltatási (családi bölcsőde, munkahelyi bölcsőde) formában biztosítja a gyermekek napközbeni ellátását.

A kerület önkormányzati fenntartású bölcsődéi:

- Aprók Háza Bölcsőde 1092 Budapest, Ráday u. 46.
- Fehérholló Bölcsőde 1097 Budapest, Fehérholló u. 2-4.
- Pöttyös Bölcsőde 1098 Budapest, Pöttyös u. 8/a.
- Manó-lak Bölcsőde 1098 Budapest, Dési Huber u. 9.
- Varázskert Bölcsőde 1096 Budapest, Thaly K. u. 17.

A statisztikai adatok alapján Pest megyében 2012 óta a férőhelyek száma meghaladja a beíratott gyermekek számát.



Kép forrása: https://demokrata.hu/magyarorszag/ujabb-onkormanyzatok-nyertek-tamogatast-bolcsodekre-pest-megyeben-311711/

Budapest IX. kerületében működő bölcsődék a Ferencvárosi Egyesített Bölcsődei Intézmények keretében látják el feladataikat. A Ferencvárosi Egyesített Bölcsődei Intézmények fenntartója Budapest Főváros IX. kerület Ferencváros Önkormányzata.

Az intézmény alapfeladata: *„A bölcsőde, mint gyermekintézmény a gyermekjóléti alapellátás része, amely a családban nevelkedő 0-3 éves korú gyermekek számára biztosítja a napközbeni ellátást, szakszerű gondozást, nevelést. A családi nevelést segítve a gyermekek fizikai és érzelmi*

biztonságának megteremtésével, oda forduló szeretettel, elfogadással, a gyermek kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával hivatott segíteni a harmonikus fejlődést.

A csoportban gondozható, nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek esetében pedig minél fiatalabb életkortól kezdve a gondozásba ágyazott fejlesztés segíti a habilitációt, és a rehabilitációt.

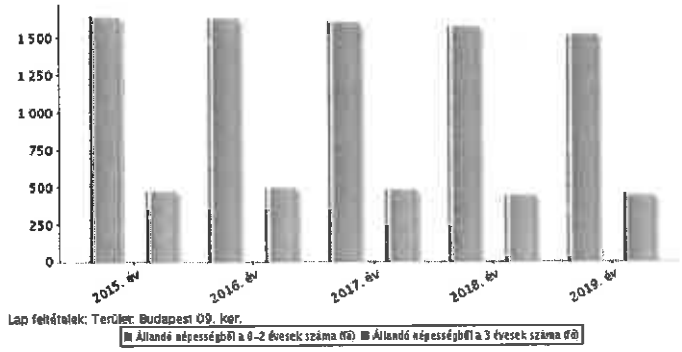
Ha a gyermek év közben betöltötte a 3. életévét, a bölcsődei gondozási-nevelési év végéig maradhat bölcsődében. Amennyiben a gyermek még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. életévének betöltését követő augusztus 31-ig tovább gondozható az Intézményben."[8]

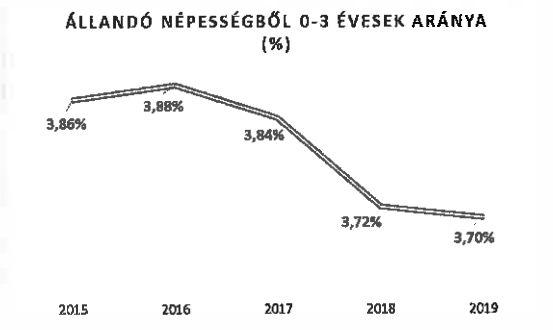


Grafikon forrása: KSH

A Gyvt. 42. §-a alapján a bölcsődei ellátás keretében a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását kell biztosítani.

Budapest Főváros IX. kerület állandó lakosságának 3,7%-át teszi ki a 0-3 éves korosztály. Számukban és arányukban az elmúlt években csökkenés figyelhető meg.





Forrás: http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp

A bölcsődei ellátást, valamint a házi gyermekfelügyeletet Budapest Főváros IX. kerület Ferencváros Önkormányzata 24/2011. (IX. 26.) önkormányzati rendelet alapján a Ferencvárosi Egyesített Bölcsődei Intézmények útján biztosítja.

A kerületben 5 önkormányzati fenntartású bölcsőde működik összesen 328 férőhellyel. A kerületben a 0-3 éves korúak aránya az állandó lakosságon belül 3,71% volt. Ez Budapest többi

[8] *1997. évi XXXI. törvény 42. §*

kerületéhez viszonyítva átlagosnak mondható. A Ferencvároshoz hasonló lakosságszámmal (50.000-60.000) rendelkező kerületeket vizsgálva megállapítható, hogy a VII. kerületben a legalacsonyabb ez a szám (2,85%), a XXII. kerületben a legmagasabb (4,01%), míg a XII. és XIX. kerületben a létszámadatok a ferencvárosi adatokhoz hasonlóak (3,9% és 3,23%). A 23 kerület esetében 17 fővárosi kerületnél az adatok 3,2-3,9% között szórnak. Ennél alacsonyabb érték 4 kerület létszámadatainál figyelhető meg: V. kerület (2,98%), VI. kerület (2,93), VII. kerület (2,85) és a VIII. kerület (2,97). A legmagasabb arányok a XI. (4,1%) és a XXII. (4,01) kerületben figyelhetőek meg.

A bölcsődei alapellátáson kívül az alábbi kiegészítő tevékenységek, szolgáltatások vehetők igénybe:

- sajátos nevelési igényű gyermekek gondozása
- időszakos gyermekfelügyelet
- házi gyermek felügyelet
- játékos gyermektorna
- sószoba
- étel érzékeny gyermekek táplálása

A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások közé tartozik az intézmény időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatása, amely azoknak a családoknak nyújt segítséget, akik nem veszik igénybe a bölcsődei alapellátást. A szolgáltatás a másfél éven felüli gyermekek számára kisméretű csoportban az Aprók háza bölcsődében és a Varázskert bölcsődében működik, és maximum heti 5 alkalommal, 8-16 óra közötti időszakban vehető igénybe.

Szintén segítséget jelenthet a családoknak a házi gyermekfelügyelet szolgáltatás, melynek keretében a gyermekek napközbeni ellátását a szülő, vagy más törvényes képviselő otthonában kisgyermeknevelő biztosítja, ha a gyermek állandó vagy időszakos ellátása nappali intézményben nem biztosítható (pl. betegség miatt) és a szülő a gyermek napközbeni ellátását nem vagy csak részben tudja megoldani.

A ferencvárosi bölcsődei férőhelyek száma évek óta változatlan, amely helyek megfelelően ki tudják szolgálni a helyi igényeket. Az önkormányzat által fenntartott intézményeken túl a kerületben 8 családi bölcsőde is működik 54 férőhellyel. Ezekbe a bölcsődékbe felvett gyermekek száma 2019-ben 52 volt.

Napközbeni gyermekfelügyelet

A napközbeni gyermekfelügyelet a gyermekek napközbeni ellátásának olyan szolgáltatási formája, mely a gyermekek életkorának megfelelő ellátást biztosít a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben nem részesülő, illetve az óvodai nevelés alól felmentett gyermekek, magántanuló számára, valamint az iskolai oktatásban részesülő tanuló számára a kötelező tanórai és egyéb foglalkozáson való részvételének idején kívül, valamint a tanítási szünetekben.

Ferencváros valamennyi iskolai tanulója számára biztosított az oktatási órákon kívüli, valamint a szünidei felügyelet. Az iskolák általában reggel 7 órától délután 17-18 óráig napközis-, illetve gyermekfelügyeletet biztosítanak.

A köznevelészhez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások

Alternatív ellátás

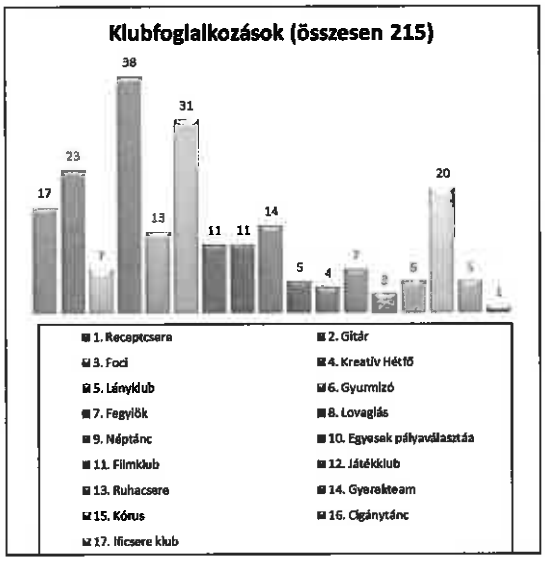
Alternatív napközbeni ellátásnak minősül a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott szabadidős és prevenciós szolgáltatás, mely a gyermek szocializációját támogatja, illetve erősíti a szülő-gyermek kapcsolatot, valamint a csellengő, vagy veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosít nappali felügyeletet, sport-, illetve egyéb foglalkozást, étkeztetést.

A Ferencvárosi Önkormányzat fenntartásában lévő legfontosabb alternatív ellátást biztosító közeg a H52 Ifjúsági Iroda és Közösségi Tér, amely elsősorban információs és tanácsadó szolgáltatást végez, ám különböző programjaival hozzájárul a szabadidő hasznos eltöltéséhez is klubok, csoportfoglalkozásokon keresztül.

Rendszeres foglalkozások és egyéb szolgáltatások tizenéveseknek a H52 Ifjúsági Iroda és Közösségi Térben:

- „gyurmizó" foglalkozás
- gyerekteam
- ingyenes pszichológiai tanácsadás
- receptcsere klubon vehetnek részt az érdeklődők
- gitárórák Baranyecz János (Branyó) közreműködésével
- rendszeres sportfoglalkozások
- korrepetálások
- különböző tanácsadások, tematikus foglalkozások
- internetezési lehetőség
- pingpong- és csocsózás
- slackline a parkba

A fenti foglalkozásokról részletesebben a 2-es mellékletben található információ.



A Család- és Gyermekjóléti Központ speciális szolgáltatási közé tartozik többek között az utcai és lakótelepi ifjúsági szociális munka, óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység, a családkonzultáció, a családterápia mellett a mediáció, az addiktológiai konzultáció, a pszichológiai tanácsadás, valamint a fejlesztő és gyógypedagógia tanácsadás.

Pszichológiai tanácsadás

A tanácsadás általános céljai a mentális jóllét helyreállítása és növelése, az önismeret fejlesztése és krízishelyzetek utáni pszichés felépülés támogatása. Célcsoportjai: gyermekek, serdülők, felnőttek, szülők, családok.

Fejlesztő- és gyógypedagógiai tanácsadás

A fejlesztő- és gyógypedagógiai foglalkozások fő feladata, hogy személyre szabottan segítse az ellátottakat, az egyének igényeihez igazodva az intellektusok és személyiségük fejlődése mentén.

A fejlesztőpedagógiai foglalkozások egyéni foglalkozások, ahol az eltérő képességekhez alkalmazkodva differenciált és személyiségközpontú tanítás és tanulás megszervezés zajlik.

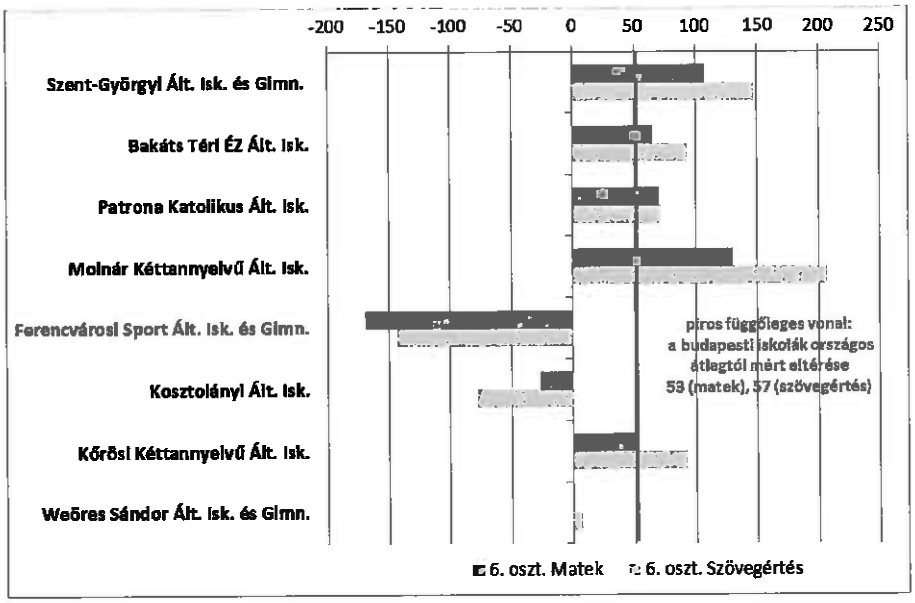
A Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat IX. kerületi tagintézménye által nyújtott szolgáltatások is számos lehetőséget kínálnak a gyerekek, és a szülők számára a mentálhigiénés ellátás, a terápia és a fejlesztés, valamint a tanácsadás különböző területein.

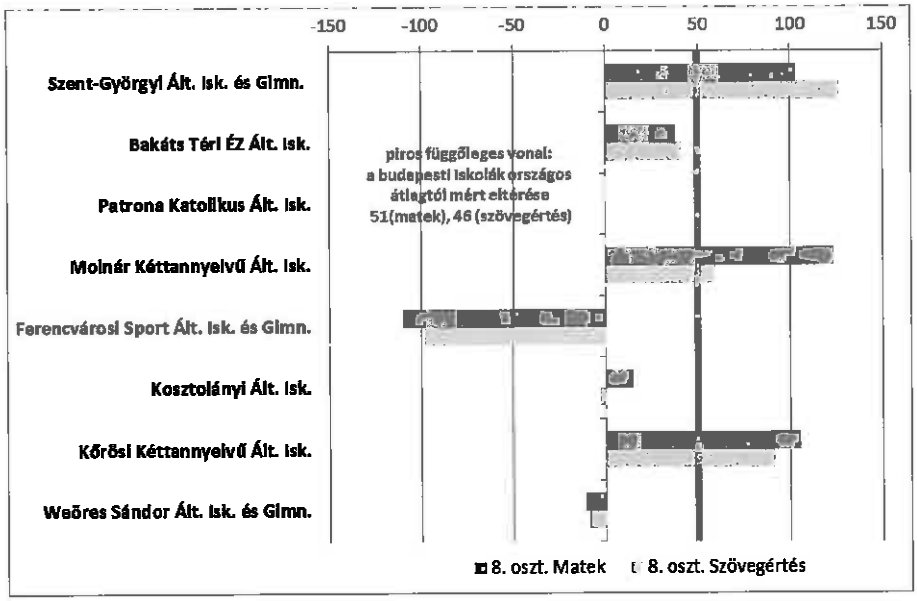
- Nevelési tanácsadás
- Szakértői bizottsági tevékenység
- Logopédia
- Gyógytestnevelés
- Korai fejlesztés és fejlesztő nevelés
- Konduktív pedagógia
- Tehetséggondozás
- Iskolapszichológus koordináció

A ferencvárosi általános iskolai intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Több, mint öt évszázada folynak kutatások a különböző társadalmi csoportokhoz tartozó fiatalok iskolázási esélyeire és az eltérő eredmények mögött fellelhető hatásokra vonatkozóan. Kezdetekben nem mutattak ki összefüggést az iskolák működése, infrastruktúrája, pedagógiai módszerei és a tanulói eredményesség között, csupán a tanulók egyéni képességeit és családi hátterüket tették felelőssé a tanulók eltérő eredményeiért, azonban mostanra ezek a tényezők is tematizálódnak.

A következő ábrákon nyolc ferencvárosi általános iskola 2018. évi átlagos szövegértési és matematikai eredményeinek összehasonlítása látható.





forrás:
https://kilencbenazelet.blog.hu/2020/02/17/mit_arul_el_az_orszagos_kompetenciameres_a_ferencvarosi_altalanos_iskolakrol

Veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

A 1997. évi XXXI. a gyermekek védelméről szóló törvény (Gyvt.) határozza meg a veszélyeztetettség fogalmát: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A Módszertani Gyermekjóléti Szolgálatok Országos Egyesülete által összeállított fogalomtár szerint

- Veszélyeztetett gyermek: az a gyermek, aki családjában vagy környezetében, ismétlődő vagy tartós fizikai, lelki bántalmazásnak, szexuális zaklatásnak, erőszaknak, elhanyagolásnak van kitéve és/vagy fejlődésében családja, közvetlen környezete károsan befolyásolja.
- Testi vagy pszichés fejlődését ártalmas környezeti hatások, rossz interperszonális kapcsolatok akadályozzák, károsítják. A veszélyeztetettség nem akut helyzet, hanem veszélyeztető folyamat következtében kialakult állapot.
- Akkut vészhelyzet: – a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amelyben a gyermek/várandós anya helyzete miatt azonnali intézkedés szükséges.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek (fiatal felnőtt) fogalma és e tény fennállásának megállapítása a fent említett törvényben került szabályozásra. A szabályozás célja a gyermek hátrányainak kompenzálása, esélyeinek növelése kora gyermekkortól fiatal koráig, minél sikeresebb társadalmi beilleszkedésének elősegítése érdekében.

Budapest IX. kerületében a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma a vizsgált időszakban az alábbiak szerint alakult:

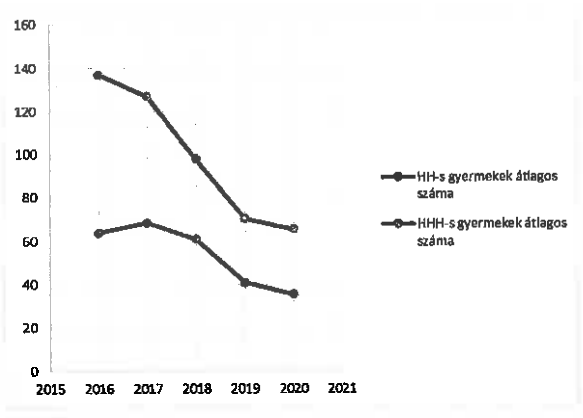
	Óvodai HH	Óvodai HHH	Általános iskolai HH	Általános iskolai HHH	Középfokú HH	Középfokú HHH	Összes HH	Összes HHH
2016	16	42	39	85	10	11	64	137
2017	17	28	42	83	10	17	69	127
2018	16	21	33	66	12	11	61	98
2019	10	19	24	46	8	6	41	71
2020	11	14	20	45	6	7	36	66

Forrás: https://www.oktatas.hu/kozneveles/kozerdekuadatok

A statisztikai adatok alapján megállapítható, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek leginkább az általános iskolások közül kerültek ki.

Az Oktatási Hivatal által nyilvántartott adatok alapján került sor a ferencvárosi hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számarányára vonatkozó áttekintésre. A 2016-2020 közötti időszakot vizsgálva jól látható egyfajta hullámzó, de leginkább csökkenő tendencia a HH gyermekek számának alakulásában. 2016 és 2017 között némi növekedés figyelhető meg e csoportokhoz tartozók számában, azt követően pedig jelentős csökkenés tapasztalható.

A HHH-s gyermekek száma a vizsgálat időszak valamennyi évében csökkenést mutat.



Adatok forrása: Oktatási Hivatal

A Gyvt. 67/A. §-a értelmében a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet szempontjából meghatározó tényezők a következők:

- a szülő, a családba fogadó gyám (a továbbiakban: gyám) iskolai végzettsége alacsony; legfeljebb alapfokú végzettség (8 általános);
- a szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága;
- az elégtelen lakáskörülmények;
- a nevelésbe vétel, valamint a tanulói, hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt számára nyújtott utógondozói ellátás.

A gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006 (XII.23.) Kormányrendelet határozza meg a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet jegyzői hatáskörben való megállapításának hatáskörét.

Ezzel párhuzamosan Gyvt., illetve annak végrehajtási rendelete részletesen meghatározza a megállapítás feltételeit. Ennek értelmében hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában

szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A 1997. évi XXXI. törvény értelmében a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermeknek joga van ahhoz, hogy fokozott segítséget kapjon a fejlődését hátráltató körülmények leküzdéséhez és esélyeinek növeléséhez. A hátrányok leküzdését segítő intézkedésekhez tartozik többek között a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítása.

Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Gyermekvédelmi és jóléti szolgáltatások egyik kiemelt célja a szociális és mentálhigiénés problémák illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok vonatkozásában az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése.

Ferencváros területén veszélyeztetett helyzetben lévő családok, gyermekek esetében átmeneti megoldást jelenthet a FESZGYI Gyermekek Átmeneti Otthona által nyújtott szolgáltatás. A 24 férőhellyel működő intézmény azoknak a 0-18-év közötti ferencvárosi gyerekeknek nyújt átmeneti gondozást, akiket valamilyen ok miatt krízishelyzetbe került családjuk nem tud ellátni. Az átmeneti gondozás az alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb tizenkét hónapig vehető igénybe, indokolt esetben azonban a szülő vagy törvényes képviselő kérésére hat hónappal hosszabbítható.

A gyermekek aktuális intézményi kapcsolatai (óvoda, iskola, védőnő, háziorvos stb.), valamint szabadidős elfoglaltságai (edzés, szakkörök) a gondozás alatt változatlanul megmaradnak, illetve napi kapcsolatot tarthatnak szüleikkel a kötődés és kapcsolat megtartása érdekében.

Az intézmény kihasználtsága 2019-ben átlagosan 34%-os volt. Az igénybevevők nem csupán a Ferencvárosból kerültek ki, hanem néhány budapesti kerületben és közeli településen élő gyermekek is igénybe vették a FESZGYI Gyermekek Átmeneti Otthona által nyújtott szolgáltatást.



Grafikon forrása: FESZGYI Gyermekek Átmeneti Otthona beszámolója a 2019. évi működésről

Családok Átmeneti Otthona a kerületben nem működik. Ellátási szerződés keretében a Magyar Vöröskereszt által működtetett Családok Átmeneti Otthonában (1214 Budapest, Erdősor utca 53-55.) kerülhetnek elhelyezésre a bajba jutott ferencvárosi családok.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A szegény családok támogatása elsősorban a szociális ellátórendszeren keresztül történik. Az egyik legfontosabb támogatás a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, ami akkor jár, ha a családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 145%-át, illetve 135%-át, ami 2018-ban 41.325, illetve 38.475 Ft volt. A jogosultsági jövedelemhatár 2018 elején 5%-kal nőtt, és a természetbeni juttatások összege is emelkedett.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot a szülő vagy más törvényes képviselő, illetve a nagykorú kérelme alapján a település jegyzője állapítja meg. A jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult:

- meghatározott ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek,
- meghatározott természetbeni támogatásnak,
- egyéb kedvezményeknek

az igénybevételére.

Budapest IX. kerületében a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma az elmúlt években jelentős mértékben csökkent, a vizsgált időszakban alábbi értékeket mutatta:



Forrás: KSH

A csökkenés mértéke 5 év vonatkozásában mintegy 62% volt. 2019-re a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 302 főre csökkent.

A létszámcsökkenés azzal magyarázható, hogy a korábban jogosult családok jövedelme kismértékben nőtt, amivel sokan átlépték a támogatás jogosultsági küszöbét. Ezek a családok ettől függetlenül továbbra is jövedelmi szegénységben élnek.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4. §-a értelmében kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
b) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
c) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
d) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
e) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló

A törvény tehát minden olyan gyermeket a kiemelt figyelmet igénylő kategóriájába sorol, akiknek az optimális fejlődéséhez, kiteljesedéséhez több, vagy más jellegű odafigyelés, segítés, foglalkozás szükséges.

A köznevelési törvény a köznevelés kiemelt feladataként rögzíti az iskolát megelőző kisgyermekkori fejlesztést, továbbá a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók speciális igényeinek figyelembevételét, egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítését, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtését.

A vonatkozó jogszabály az oktatási esélyegyenlőség szempontjából hátrányos helyzetű (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyerekeket, tanulókat különböztet meg. A törvényi meghatározásban az iskolai hátrányok legfontosabb eredői a gyermek családjának szegénysége és alacsony iskolázottsággal telített hátrányos társadalmi helyzete.

A sajátos nevelési igényű gyermek fogalmát a köznevelési törvény 4.§ 25. a következőkben határozza meg:

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Ferencváros oktatási/nevelési intézményeiben is nagy hangsúlyt fektetnek a gyermekek esélyegyenlőségének megvalósulására, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátására.

Budapest IX. kerületének területén két speciális gyógypedagógiai intézet működik.

A Ferencvárosi Komplex Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény három feladatellátási hellyel rendelkező, sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai és

általános iskolai nevelését, oktatását ellátó többcélú gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézmény, amely 5 óvodai csoporttal és 13 iskolai osztállyal működő intézmény. 46 óvodás és 97 általános iskolás oktatását nevelését végzi (a 2020 decemberi adatok szerint).

A Dió Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Kollégium keretében általános és szakiskola és készségfejlesztő iskolai keretek között sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók gyógypedagógiai nevelése-oktatása folyik. A 8 általános iskolai és 4 fejlesztő osztállyal működő intézményben összesen 88 a sajátos nevelési igényű középsúlyos értelmi fogyatékos és súlyos, halmozottan sérült tanköteles korú tanuló fejlesztése folyik (KIR 2020. decemberi adatok).

Gyermek jogán járó helyi juttatások

A gyermekek jogán járó juttatások pénzbeli és természetbeli ellátások formájában nyújthatók. Ferencvárosban többféle támogatási formát szabályoznak a helyi rendeletek a gyermekes családok megsegítésére.

Ferencvárosi oktatási támogatás

„Oktatási támogatás keretein belül tanévenként egyszeri tankönyvtámogatás nyújtható a törvényes képviselő vagy a támogatásra jogosult kérelmére 10-12. osztályban, a Budapest IX. Kerület Ferencváros Önkormányzat tulajdonában álló ingatlanokban a Belső-Pesti Tankerületi Központ által fenntartott és működtetett köznevelési intézmények (általános iskola és gimnázium) valamint Ferencvárosban működő egyházi és alapítványi fenntartású köznevelési intézmények Budapest IX. kerületi lakóhellyel rendelkező nappali tagozatos tanulói részére."

2019-ben 70 fő részesült támogatásban összesen 697.580 Ft összegben.

Ferencvárosi internet támogatás

„Internet használati díj támogatás nyújtható annak a személynek, aki a tárgyévben a 14. életévét betölti, de 24. életévét még nem töltötte be."

Az internet támogatás összege havonta 2.000 Ft.

2019-ben 386 fő részesült támogatásban összesen 3.566.000 Ft összegben.

Ferencvárosi diák bérlet támogatás

„Helyi utazási bérlet támogatás nyújtható a tanév idejére a Budapest IX. kerületben legalább 6 hónapja lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező és ott életvitelszerűen élő, a Gyvt. szerinti rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő nappali tagozaton tanulók részére, akik iskolalátogatási kötelezettségüknek folyamatosan eleget tesznek és más jogcímen nem jogosultak helyi utazási kedvezmény igénybe vételére."

A támogatás havi összege a közoktatásban tanulók részére vásárolható havi Budapest-bérlet teljes árával azonos összeg (2019. évben 3.450 Ft).

2019-ben 20 fő részesült támogatásban összesen 210.450 Ft összegben.

Ferencvárosi iskolakezdési támogatás

A támogatás a gyermekét egyedül nevelő szülő, a három- vagy többgyermekes, vagy a tartósan beteg gyermeket nevelő családok nappali tagozatos (általános, közép- és szakiskolás) Budapest IX. kerületben lakóhellyel rendelkező tanulói részére állapítható meg. A támogatás összege tanulóként egységesen 3.000 Ft.

2019-ben 1092 fő részesült támogatásban összesen 13.104.000 Ft összegben.

Jogosítvány megszerzésének támogatása Ferencvárosban

A kerületben legalább egy éve lakóhellyel rendelkező tanulók részére az érettségi letételéig a „B" típusú jogosítvány megszerzéséhez legfeljebb 40.000 Ft/fő összegben nyújtható támogatás. A támogatás összege tanulónként legfeljebb 50.000 Ft/fő.

2019-ben 17 fő részesült támogatásban összesen 850.000 Ft összegben.

Ferencvárosi születési és életkezdési támogatás

A támogatás a gyermek születésére tekintettel egyszeri támogatás a Budapest IX. kerületi lakóhelyen vagy tartózkodási helyén legalább két éve életvitelszerűen tartózkodó, a gyermek saját háztartásában nevelő törvényes képviselő részére. Az életvitelszerű tartózkodás tényét a Védőnői Szolgálat igazolja.

Támogatás mértéke gyermekenként egységesen 40.000 Ft.

2019-ben 132 fő részesült támogatásban összesen 5.280.000 Ft összegben.

Kedvezményes étkeztetés

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) idevonatkozó rendelkezései alapján az intézményi (ingyenes és kedvezményes) gyermekétkeztetést a települési önkormányzatnak kell biztosítani bölcsődében, óvodában, iskolában.

Ingyenesen kell biztosítani:

a) a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval és társadalombiztosítási járulékkal csökkentett összegének 130%-át vagy
- nevelésbe vették;

b) az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy
- nevelésbe vették;

c) azon a) és b) pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;

d) az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

- nevelésbe vették, vagy
- utógondozói ellátásban részesül.

50%-os normatív kedvezményt kell biztosítani:

a) az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;

b) az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy az (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben;

c) az (1) bekezdés a), b) és d) pontja szerinti életkorú, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy az (1) bekezdés alapján a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.

Ferencvárosi gyermekétkeztetési támogatás

Az önkormányzat által működtetett, valamint a nem kerületi működtetésű, állami, egyházi és alapítványi fenntartású köznevelési intézmények (óvoda, általános iskola) Budapest IX. kerületi lakóhellyel rendelkező szociálisan rászoruló családok nappali tagozatos gyermekei, tanulói részére az étkezésük biztosításához kérelemre gyermekétkeztetési kedvezményt nyújthat, amennyiben a kérelmező családjában az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg az 57.000 Ft-ot, úgy a fizetendő étkezési személyi térítési díj 25%-ának megfelelő, vagy a 28.500 Ft-ot, úgy 50%-ának megfelelő mértékű étkezési támogatást állapít meg.

Jogszabályi változás következtében az óvodai nevelésben lévő gyermekek étkeztetése a rendeletben történő szabályozása kikerült, azonban bővült a jogosultak köre, már nemcsak az általános iskolában étkező tanulók részére állapítható meg. A jövedelemhatár 57.000 Ft-ra, illetve 71.250 Ft-ra emelkedett, a támogatás mértéke változatlan maradt.

A Ferencvárosi gyermekétkeztetési támogatás 2019-ben 27 esetben került megállapításra, a támogatást ténylegesen 7 gyermek vette igénybe, és a felhasznált összeg 145.741 Ft.[9]

Szünidei gyermekétkeztetés

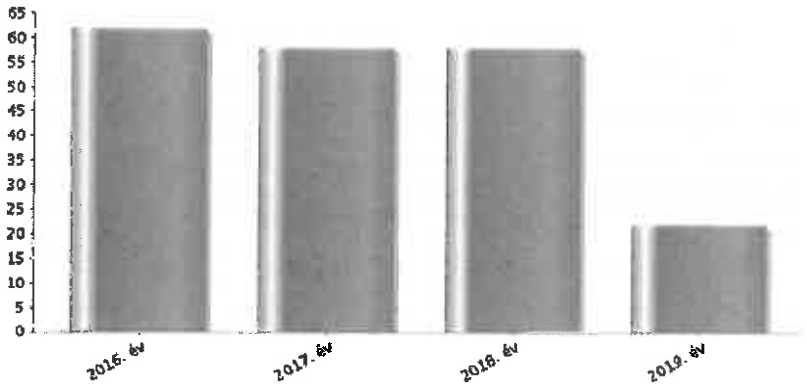
A 1997. évi XXXI. a gyermekek védelméről szóló törvény (Gyvt.) alapján 2016. évtől a települési önkormányzat kötelező feladata az őszi, téli, tavaszi szünetben valamennyi munkanapon, a nyári szünetben legalább 43 munkanapon keresztül a déli meleg főétkezés biztosítása, valamennyi, a településen élő hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű kiskorú gyermek részére.

Ferencváros önkormányzata a törvényben előírtak szerint az elmúlt években maradéktalanul teljesítette kötelezettségét, azaz a jogosultak (a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult hátrányos, illetve halmozottan hátrányos gyermekek) szüleinek, valamint törvényes

[9] Forrás: HUSZI beszámoló 2019

képviselőinek értesítését, tájékoztatását és a kérelmezők gyermekeinek étkeztetését a nyári és az évközi (őszi, téli és tavaszi) tanítási szünet idejére eső, meghatározott munkanapokon.

Szünidei gyermekétkeztetésben részesülők



Forrás: KSH

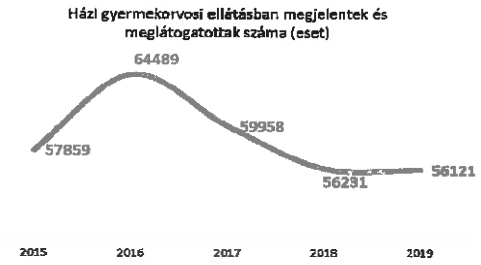
Gyermekorvosi ellátás jellemzői

Az egészségbiztosítás egészségügyi ellátásaira jogosultak számára alapellátás keretében biztosítani kell, hogy lakóhelyén vagy annak közelében, választása alapján, nemétől, korától, betegsége természetétől függetlenül folyamatos egészségügyi ellátásban részesüljön, szervezett egészségügyi szolgáltatás, védőnői hálózat, háziorvosi és házi gyermekorvosi ellátás működtetésével.

A háziorvosi ellátás feltételeinek megteremtése az önkormányzat feladata. A háziorvosok az önkormányzattal kötött megállapodásnak megfelelően az ellátandó terület meghatározása alapján látják el a háziorvosi praxissal járó tevékenységeket.

Ferencvárosban a házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma 10.

Az ellátottak, illetve az esetszámok tekintetében 2016 óta folyamatosan csökkenő tendencia figyelhető meg.



Forrás: KSH

Kifejezetten a tehetséggondozás jegyében alapította meg Ferencváros Önkormányzata a „deák" Közalapítványt, amely évi 12,5 millió forinttal támogatja a Ferencvárosban élő tehetséges, de hátrányos helyzetű gyermekeket. Az alapítvány évente 2 alkalommal, tavasszal és ősszel ír ki pályázatot tanulmányi, zenei, nyelvvizsga, nyelvi előkészítő és sport kategóriában, általános- és

középiskolai, valamint kimagasló eredményt nyújtó egyetemi tanulmányokat folytató tanulók részére. Évente egy alkalommal, a tanév végén, minden általános iskola ajánlhat egy olyan végzős tanulót, akik éveken át példaként álltak társaik előtt. Ők a 60.000 forintos pénzjutalommal járó „deák" Emlékérmet kapják. A „deák" Közalapítvány kiemelten foglalkozik a tehetséges roma fiatalokkal is. Év végén hirdeti meg azt a pályázatot, ahol jól tanuló és tehetséges roma gyermekeket tárgyjutalomban részesíti.

Gyermekjóléti alapellátás

A gyermekjóléti alapellátás olyan - a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás -, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával segíti elő a gyermek testi és lelki egészségét, családban történő nevelkedését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. Célja a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének megelőzése, a már kiemelt gyermekek hazajutásának elősegítése, utógondozása.

Az alapellátás hozzájárul a gyermek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének feltárásához, és a gyermek szocializációs hátrányának csökkentésével annak leküzdéséhez.

A gyermekjóléti alapellátások részei

Gyermekek esélynövelő szolgáltatásai:

- Biztos Kezdet Gyerekház
- Tanoda

Gyermekjóléti szolgáltatás

- Család- és gyermekjóléti szolgálat
- Család- és gyermekjóléti központ

Gyermekek napközbeni ellátása

- Bölcsődei ellátás
- Napközbeni gyermekfelügyelet
- Alternatív napközbeni ellátás

Gyermekek átmeneti gondozása

- Befogadó szülők
- Helyettes szülő
- Gyermekek átmeneti otthona
- Családok átmeneti otthona

Ferencváros területén a gyermekjóléti szolgáltatást, valamint a gyermekek átmeneti otthonának működtetését a Ferencvárosi Szociális és Gyermekjóléti Intézmények Igazgatósága (FESZGYI) látja el.

A szakmai munkát az 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (továbbiakban Szt.), ennek végrehajtási rendelete, a 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól, továbbá az 1997. évi XXXI. törvény a gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakban Gyvt.), ennek a törvénynek végrehajtási rendelete, a 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról, a 15/1998 sz. NM. rendelet, valamint helyben a Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzata Képviselő-testületének többször módosított 24/2011. (IX.26.) önkormányzati rendelete a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátásokról - szabályozza.

A Család- és Gyermekjóléti Központ a jogszabályban rögzített általános feladatokon túl egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat is nyújt az alábbiak szerint:

- utcai és - ha a helyi viszonyok azt indokolják - lakótelepi szociális munkát (H52 Ifjúsági Iroda és Közösségi Téren keresztül),
- kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást, ide nem értve a 62/E. § és a 132. § (6) bekezdése szerinti közvetítői eljárást,
- ha a helyi viszonyok azt indokolják - kórházi szociális munkát (ezt a feladatot esetünkben a jelzőrendszeri felelős és tanácsadó látja el),
- gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot (ügyfélfogadási időn kívül működtetett, elsősorban telefonos információnyújtás és mozgósítás),
- jogi tájékoztatásnyújtást és pszichológiai tanácsadást,
- pár és családkonzultációt, családterápiát,
- óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet,
- valamint szakemberünk elkészíti a szociális diagnózist és működteti helyben az ÁllásLes programot.[10]

A Ferencvárosi Szociális és Gyermekjóléti Intézmények Igazgatósága a fent felsorolt szolgáltatásokon túl fejlesztő- és gyógypedagógiai tanácsadást, családi és válási mediációt és addiktológiai konzultációt is biztosít, valamint a H52 Ifjúsági Iroda és Közösségi téren keresztül prevenciós, gyermekeket és fiatalokat segítő szabadidős programokat szervez.

A Család- és Gyermekjóléti Központ beszámolói szerint kerületi gyermekek esetében legjellemzőbb probléma típusok a következők:

- gyermekek (elsősorban érzelmi) elhanyagolása,
- lakhatási szegénység, alacsony munkaerő-piaci státusz, adóssághalmozás,
- mentális problémák: magatartászavar, tanulási nehézség, személyiségzavar, szenvedély- és pszichiátriai betegség,
- családi diszfunkciók, elhúzódó válás és gyermekelhelyezés, családi konfliktusok,
- gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség,

[10] Forrás: Család- és Gyermekjóléti Központ beszámolója 2020

- fiatalkori bűnelkövetés, „bandázás", csavargás, szerhasználat,
- párkapcsolati erőszak, gyermekbántalmazás,
- negatív diszkrimináció, kirekesztés.

A Család- és Gyermekjóléti Központ által ellátottak, valamint az esetszámok is növekedtek az elmúlt években.

	2015	2016	2017	2018	2019
Család és Gyermekjóléti Központ esetszámai	1152	1385	1241	1251	1451

Forrás: Család- és Gyermekjóléti Központ beszámolói 2015-2019

Gyermekvédelem

A gyermekek védelmét pénzbeli és természetbeni ellátások; személyes gondoskodást nyújtó alapellátások; személyes gondoskodást nyújtó szakellátások; valamint hatósági intézkedések biztosítják.

A Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben nevesített, gyermekeket megillető jogok érvényesítése a gyermekvédelmi rendszer és ezen belül a család- és gyermekjóléti szolgálat feladata.

A Ferencvárosban működő Család- és Gyermekjóléti Központban dolgozó esetmenedzserek a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló szociális segítő tevékenységet látnak el.

Veszélyeztetettség: A Gyermekvédelmi Törvény szerint olyan – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza.

Veszélyeztetés: A gyermek alapvető fizikai és/vagy pszichológiai szükségleteinek tartós elhanyagolása és/vagy a gyermek bántalmazása.

Gyermekbántalmazás: Azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy, ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt – noha tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti. A gyermeket bántalmazás érheti családon belül, illetve családon kívül.

Elhanyagolás: Minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

A gyermek bántalmazása és/vagy elhanyagolása (rossz bánásmód) lehet fizikai, érzelmi, szexuális és egyéb jellegű, és megvalósulhat aktív (cselekvő) és passzív (elhanyagoló) magatartással, a gyermeket rossz bánásmód érheti családon belül, illetve családon kívül.

A kerületben a veszélyeztetett kiskorúak száma az utóbbi három évben az alábbiak szerint csökkent.



	2017	2018	2019
Veszélyeztetett kiskorúak száma	666	573	487

Forrás: KSH

Budapest IX. kerületében 2018 óta csökkent az elhanyagolt kiskorúak száma, ám a vizsgált időszak valamennyi évében a bántalmazott gyermekek száma növekedett.



Forrás: Család- és Gyermekjóléti Központ beszámolók

Fontos az elhanyagolás és a bántalmazás fogalmai közti különbséget tisztázni.

A KSH külön táblázatban kezeli az adatgyűjtést, valamint nem halmozott adatot kell szolgáltatni, vagyis ha mindkettő fennáll, akkor is csak az egyik kategóriában jelenik meg, minden eset szakmai döntés alapján kerül besorolásra.

A bántalmazás, megvalósulhat ■ aktív (cselekvő) és ■ passzív (elhanyagoló) magatartással, a gyermeket rossz bánásmód érheti családon belül, illetve családon kívül.

■ Fizikai bántalmazás: az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. A fizikai bántalmazás lehet egyszeri és lehet ismételt esemény.

■ Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Pl: annak közvetítése a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem szeretett, és csak akkor és annyiban elfogadható, amennyiben valaki másnak a szükségleteihez és igényeihez igazodik. Vagy a gyerek korának és fejlettségének nem megfelelő elvárásokat támaszt a felnőtt, továbbá olyan helyzeteket is jelenthet, amelyekben a gyermek fél, veszélynek kitett, vagy kizsákmányolt, illetve megvesztegetett. Lehet olyan szándékos cselekedeteket, amelyek eredményeképpen nem biztosított a gyermek fejlődésének megfelelő támogató környezet, beleértve az elsődleges gondozó személy (a gyermek kötődése szerint) elérhetőségét, jelenlétét, vagy olyan cselekedeteket, amelyek hátráltatják a gyermek egészséges érzelmi fejlődését. A gyermeknek támogató környezetre van szüksége ahhoz, hogy teljesen kifejlődhessen valamennyi érzelmi és szociális készsége összhangban saját személyiségével és azzal a társadalmi közeggel, amelyben él. Az érzelmileg bántalmazó magatartás elemei lehetnek a mozgás korlátozása, lekicsinylés,

bűnbakká tétel, fenyegetés, visszautasítás, elutasítás, ijesztgetés, diszkrimináció, rettegésben tartás vagy más erőszakos (nem fizikai) módszerű nevelés.

■ Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyerekkoránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog- és szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabuk. A szexuális visszaélés létrejöhet felnőtt és gyermek, vagy olyan korú gyermek és gyermek között, ahol a kapcsolat a kor és fejlettség okán, a kapcsolat felelősségén, bizalmon vagy hatalmi helyzeten alapszik, és a tevékenység e személy szükségleteinek kielégítését, vagy megelégedettségét szolgálja. Ez magában foglalhatja a következő cselekményeket (de nem feltétlenül korlátozódik ezekre): egy gyermek kényszerítése, vagy késztetése bármilyen törvénytelen szexuális aktivitásra, a gyermek kizsákmányolása gyermek prostitúció, vagy más jogellenes szexuális aktivitás formájában, a gyermek felhasználása és kizsákmányolása pornográf anyagok, vagy előadások, megnyilvánulások formájában.

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére.

Az elhanyagolás fajtái

■ Nevelési elhanyagolás - amely az iskolalátogatási kötelezettség elhanyagolását, vagy a rendelkezésre álló és javasolt speciális képzési, fejlesztési, egészségügyi szolgálatok igénybevételének elmulasztását jelenti.

■ Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

■ Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

■ Nevelési elhanyagolás - amely az iskolalátogatási kötelezettség elhanyagolását, vagy a rendelkezésre álló és javasolt speciális képzési, fejlesztési, egészségügyi szolgálatok igénybevételének elmulasztását jelenti.

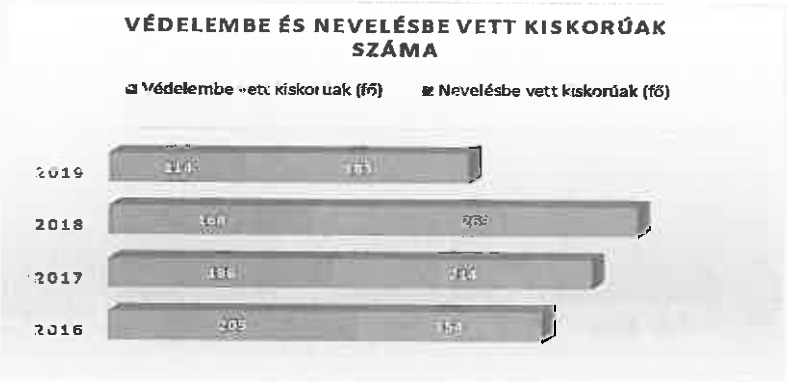
■ Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

A gyermekvédelmi jelzőrendszer jelzése alapján megállapított veszélyeztetettség esetén amennyiben a szülő a gyermek testi, értelmi és erkölcsi fejlődésének veszélyeztetettségét önkéntesen nem akarja megszüntetni, a hatóság a fiatalkorút védelembe veszi.

Nevelésbe vétel akkor rendelhető el, ha a gyermek fejlődését a családi környezete veszélyezteti, és veszélyeztetettségét az alapellátás keretében biztosított szolgáltatásokkal, valamint a

védelembe vétellel nem lehetett megszüntetni, illetve attól eredmény nem várható, és a gyermek megfelelő gondozása a családján belül nem biztosítható.

Ferencváros területén élő védelembe és nevelésbe vett gyermekek számát prezentálja az alábbi grafikon:



Forrás: Család- és Gyermekjóléti Központ beszámoló 2019

A statisztikai adatok alapján látható, hogy a védelembe vett gyermekek száma 2016 óta folyamatosan csökkent, a csökkenés mértéke 45%. Ezzel szemben a nevelésbe vett gyerekek száma 2016 és 2018 között növekedést mutat, ám 2019-ben – az előző évhez viszonyítottan - 31%-os csökkenés tapasztalható.

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt) alapján a gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működtetése.

A gyermekjóléti szolgáltató által koordinált jelzőrendszer részei az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos, a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, a köznevelési intézmények, a rendőrség, az ügyészség, a bíróság, a pártfogó felügyelői szolgálat, az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek, a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása, az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek, munkaügyi hatóság, a javítóintézet, a gyermekjogi képviselő, a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal, valamint az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv.

Ezen intézmények és személyek kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatónál, illetve hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

Ferencvárosban két szakmai egység fogadja az ilyen irányú jelzéseket, a Család- és Gyermekjóléti Alapellátási Egység és a Család- és Gyermekjóléti Központ, 2019-ben 237 jelzést kaptak kiskorúakról. Legnagyobb számban a köznevelési intézmények jelezték a problémákat.

A gyermekjóléti központban a gyermekjóléti szolgálat egyik speciális szolgáltatása a gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat. Célja ügyfélfogadási időn kívül működtetett,

elsősorban telefonos információnyújtás és mozgósítás. Az ide érkező hívásokra jellemző, hogy túlnyomórészt nem a kerületből érkeznek, hanem az ország legkülönbözőbb pontjairól.



Kép forrása: Család- és Gyermekjóléti Központ beszámoló 2019

Összefoglaló

A hazai gyermekszám csökkenésének megállítására az elmúlt években jelentős számú intézkedés történt. Ennek hatása Budapest IX. kerületében is érzékelhető. A támogatásoknak és helyi fejlesztéseknek köszönhetően 2018 óta növekszik Ferencváros 0-18 év közötti lakosságának száma. A beköltöző családok száma az elmúlt években meghaladta az elvándorlókét, ez pedig a gyermekszám emelkedését eredményezte. A növekvő igényeknek megfelelően az indított általános iskolai osztályok is emelésre kerültek. A jelenlegi ellátó rendszer képes kezelni a növekvő iskolai, óvodai és bölcsődei férőhely igényeket egyaránt.

Az említett változások, a magasabb egzisztenciájú családok megjelenésének következtében a kerületben a veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű kiskorúak száma az utóbbi három évben csökkent. Csökkenés tapasztalható a védelembe és nevelésbe vett gyermekekre vonatkozó statisztikában is.

Okok a védelembe vétel csökkenésére a kerületben: tömbrehabilitáció és/vagy költözés miatt csökkent a problémás családok száma. Valamint az új/felújított lakásokban élők, és általánosságban a kerületben élő családok nukleáris családban vagy kisebb gyerekszámú családban élnek. Eltűntek a nagy létszámú családok. Nagykorúság miatt is szűntek meg régi VV-k (védelembe vételek), vagy más hatósági intézkedés lett belőle (pl: nevelésbe vétel). További ok, hogy a szociális segítőmunka színvonala, hatásossága nőtt az elmúlt években a gyermekvédelmi ügyekben, ezért több eset marad alapellátásban, vagy a hatósági ügy eredményes védelembe vétellel zárul.

Okok a nevelésbe vételek számának növekedésére, majd csökkenésére: nagykorúvá vált sok régi szakellátott gyerekünk pont ebben az évben. A csökkenés oka még a szakellátás túlterheltsége, a kevés számú gondozási hely miatt egyre gyakoribb, hogy mind a szakellátás, mind a gyámhivatal hazagondozás vagy családba fogadás felé tereli a döntéseket. Valamint a kerületben négy hajléktalan szálló van, az ő esetükben is illetékes a központ, ha szakellátott gyermekük van, illetve hajléktalanként lesz várandós - ez évek óta növeli a nevelésbe vett gyerekek számát s kerületben.

Ennek ellenére Ferencváros Önkormányzata kiemelt feladatának tekinti a hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének támogatását, hátrányaik csökkentését. Ezt tükrözi többek között a gyermekek jogán járó juttatások körének emelése, valamint a gyermekjóléti ellátórendszer szolgáltatásainak magas száma.

Természetesen e területen is számos megoldásra váró nehézség akad, amelyet rövid és hosszú távon egyaránt kezelni kell.

A kerületi szakemberek által feltárt gyermekeket érintő főbb, megoldásra váró problémák

- A felmerülő igényeknek megfelelő gyermekpszichiátriai ellátás hiánya.
- A fiatalkorúak problémáinak megfelelő kezeléséhez szükség lenne egy integrált és komplex fiatalkori bűnmegelőzési kortárs- és iskolai erőszakot megelőző és kezelő programra.
- Az elmúlt években folyamatosan növekszik a gyermekeket érő lelki és fizikai elhanyagolás.
- Mind az óvodák, mind az iskolák részéről jelentősen csökkent a jelzőrendszeri jelzések száma a gyermekjóléti központ felé.
- Az elmúlt években tovább folytatódott a nem tanköteles korú gyerekek oktatási rendszerből történő nagyszámú lemorzsolódása.
- A fiatalkori alkoholizmus és elsősorban dizájner drogfüggés ellátórendszere hiányzik. Lányok, nők számára országosan hiányoznak a rehabilitációs intézmények.

Nők helyzete, esélyegyenlősége

A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtésére az elmúlt évtizedekben számos stratégia, intézkedés, és program került kidolgozásra. Az Európai Unióban is több ajánlás született a tagállamok felé a női esélyegyenlőség biztosítására vonatkozóan. A törekvések ellenére még mindig több nő dolgozik az alacsonyabban fizetett ágazatokban, és továbbra is alulreprezentáltak a döntéshozói pozíciókban.

Az EU 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégiájában megfogalmazott szakpolitikai célkitűzések és intézkedések azt hivatottak megvalósítani, hogy *„megszűnjön a nemi alapú erőszak, visszaszoruljanak a nemi sztereotípiák, eltűnjön a nők és férfiak közötti munkaerő-piaci szakadék, a különböző gazdasági ágazatokban mindkét nem azonos arányban képviseltesse magát, egyenlőséget élvezzen a bérek és a nyugdíjak terén, a gondozási feladatok mindkét nem képviselőire egyenlő mértékben háruljanak, és a döntéshozói, illetve politikai pályák nemtől függetlenül nyitva álljanak mindenki előtt."*

A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A férfiak és a nők társadalomban betöltött szerepe, helyzete, az ezekkel kapcsolatos elvárások a történelem során jelentős változáson mentek keresztül. Évszázadokkal ezelőtt a női munkaerő fogalma ismeretlen volt, a nők munkavállalása leginkább a 20. század második felében gyorsult fel. A kereső tevékenység mellett azonban megmaradt számukra a család ellátásának, a gyermekek gondozásának, nevelésének feladata is. E két feladatkör együttes ellátása pedig magában hordja az

egyéni, családi, munkahelyi konfliktusok kialakulásának lehetőségét. Ezek feloldását, kialakulásuk megelőzését szolgálják az esélyegyenlőség megteremtése érdekében tett lépések.

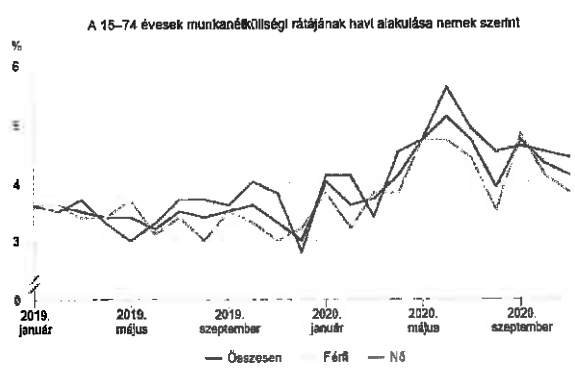
A jelen kor fejlett társadalmaiban a nők gazdaságban betöltött szerepének jelentősége vitathatatlan. A női munkaerő nélkülözhetetlen a mai magyar gazdaságban is. Annak köszönhetően, hogy az európai nők közül többnek van egyetemi végzettsége, mint férfinak, a „gyengébbik nem" tagjai is a férfiakkal nagyjából egyenlő eséllyel foglalják el helyüket a gazdasági életben. Ennek ellenére kevesebben vannak jelen a vezető állásokban, továbbá a politikai pozíciókban. A bérkülönbségek csökkentek az évtizedek során a nők magasabb képzettsége és a foglalkoztatottságuk nagyobb térnyerése következtében, de bérszínvonaluk még az azonos foglalkozási kategóriákban is elmarad a férfiakétól.

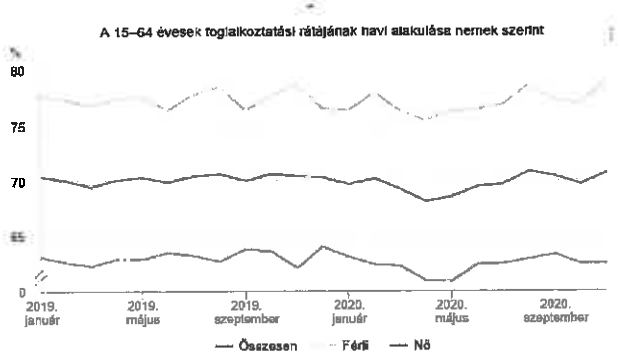
Az „Egyenlő munkáért egyenlő bér" elve hazánkban nem érvényesül, bár érzékelhető némi javulás.

Bár az EU-27 szintjén a nemek közötti foglalkoztatási különbség 2005 óta folyamatosan csökken, ám az idei évben a foglalkoztatási ráta még mindig magasabb volt a férfiak, mint a nők esetében.

Hazai viszonylatban is ez a tendencia figyelhető meg. A KSH 2020 decemberében közzétett adatai szerint a munkavállalási korú magyar nők 62,4%-a dolgozott, míg a férfiak esetében ez az arány 78,8%.

2020 szeptemberében a nők munkanélküliségi rátája (4,4%) meghaladta a férfiakét (3,8%).

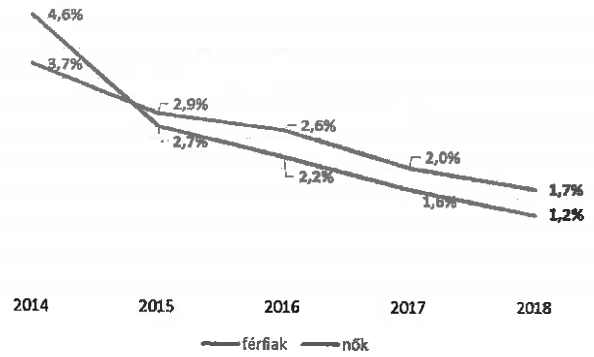




Forrás: https://www.ksh.hu/heti-monitor/

A nők és férfiak foglalkoztatási aránya közötti amúgy is jelentős eltérést a 2020-ban bekövetkezett járványhelyzet okozta gazdasági válság csak tovább mélyítette. A KSH adatai alapján látható, hogy a nemek közötti különbség tovább éleződött, hiszen több nő vesztette el az állását, mint férfi.

Ferencvárosi szinten is látható a fent említett jelenség, mely szerint a női munkanélküliek száma csökkent az elmúlt években, ám a férfiak foglalkoztatási rátája meghaladja a nőkét.



Nők és férfiak foglalkoztatási rátájának alakulása (Budapest IX. kerület) TEIR.hu

Év	Munkavállalási korúak száma		Munkanélküliek	
	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők
2014	19 251	19 915	880	747
2015	19 089	19 591	516	573
2016	19 112	19 515	418	516
2017	19 026	19 300	314	389
2018	19 018	19 098	235	318

Forrás: TeIR

A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

A foglalkoztatott nők egyik legnagyobb kihívása a munka és a magánéleti feladatok összhangjának megteremtése, az ezzel járó kihívások kezelése. Ezt hivatottak segíteni a flexibilis munkahelyi megoldások, valamint azok az intézményi ellátások, szolgáltatások, amelyek a gyermekek napközbeni ellátására szakosodtak.

A gyermekek napközbeni ellátásának formái a gyermekek életkorának megfelelően:

a) bölcsődei ellátás (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde, munkahelyi bölcsőde);

b) napközbeni gyermekfelügyelet;

c) alternatív napközbeni ellátás.

A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

Mind nemzetközi, mind hazai viszonylatban a családon belüli erőszak valóságos, ám sokszor láthatatlan probléma. Az Országos Kriminológiai Intézet meghatározása szerint a családon belüli erőszak az együtt élő és egymással fizikai, érzelmi, anyagi, jogi függésben lévő személyek között megvalósuló erőszak, bántalmazás, visszaélés, amely magában foglalja a fizikai, szexuális, érzelmi bántalmazás vagy elhanyagolás valamennyi formáját.

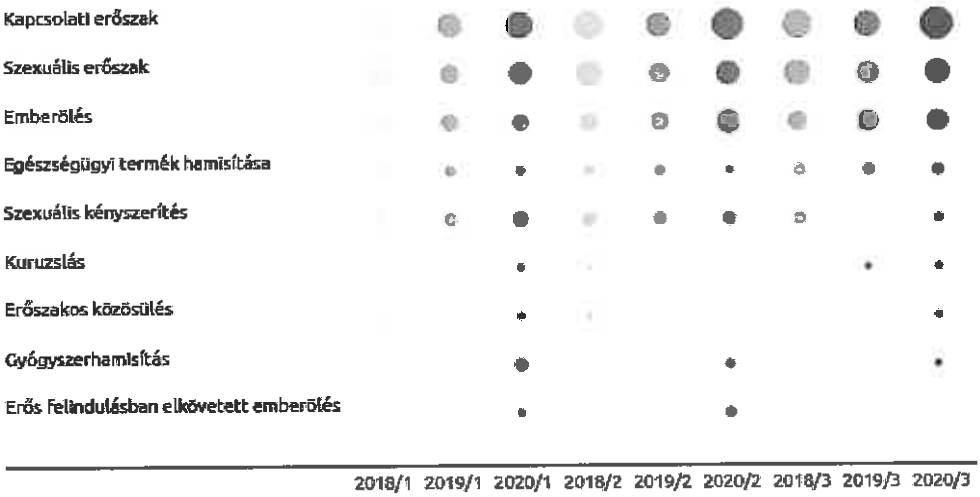
Az Európai Alapjogi Ügynökség (FRA) 2014-es felmérése szerint Az EU-ban élő nők 49%-nak volt már olyan kapcsolata, amelyben partnere szóban/lelkileg bántalmazta, és minden 5. nőt már fizikailag is bántalmazott a partnere.

Ferencvárosi Szociális és Gyermekjóléti Intézmények Igazgatósága által készített 2019. évi beszámoló szerint – hasonlóan a nemzetközi statisztikákhoz - a családon belüli és párkapcsolati erőszak kerületi szinten is elsősorban a nőket sújtja. Bár e cselekmény jelentős része látens, egyre magasabb azok aránya, amelyek napvilágra kerülnek. Az érintettek érdeklődése is növekszi a témával kapcsolatban, a szakemberekkel történő megbeszélések száma is emelkedik.

A párkapcsolati erőszak fizikai és lelki formája egyaránt jelen van. Sajnálatos módon a nők a bántalmazó kapcsolatokban olyan racionális okok miatt is benne maradnak, mint az anyagi biztonság, az egyedülléttől, ismeretlentől való félelem, és egyéb érzelmi kiszolgáltatottság. Gyakori az áldozatok visszalépése a kapcsolatba a fent említett okok és azok megtapasztalása által. Elmondható, hogy legtöbb esetben a bántalmazott visszatér a bántalmazóhoz, kockáztatva az újabb, még súlyosabb bántalmazást is.

A COVID 19 járvány csak fokozta a családon belüli erőszakot. A koronavírus okozta frusztráció tovább növelte a feszültséget. Márciusban a rendőrségen jelentett kapcsolati erőszaktevések száma az átlag 33-ról 50-re, tehát a másfélszeresére nőtt.[11]

Néhány bűncselekmény száma az első negyedév hónapjaiban (2018-2020)



Megjegyzés: 2019-re január-február egyben érhető el. Forrás: Belügyminisztérium

A Ferencvárosban élő nőket, gyermekeket érő erőszakos cselekményekkel kapcsolatos gyanú esetén jelzésre kerül az eset a Család és Gyermekjóléti Központ felé, és ezzel párhuzamosan értesítés indul az illetékes kerületi kapitányságra is, ahol megindítják a bántalmazó elleni vizsgálatot. A Ferencvárosi Szociális és Gyermekjóléti Intézmények Igazgatósága és a IX. kerületi Rendőrkapitányság közötti együttműködés az elmúlt évben javult, évek óta először 2019-ben közös szakmaközi megbeszélésre is sor került a családon belüli erőszak témában.

A családon belüli erőszak, gyermekek bántalmazása kezelésében nagy segítséget jelentenek a Család- és Gyermekjóléti Központ saját pszichológusai, és a Pedagógiai Szakszolgálattal történő hatékony együttműködés keretében igénybe vehető szolgáltatások.

Ezen túlmenően különböző civil szervezetek szolgáltatásait is igénybe vehetik az áldozatok. Ilyenek többek között az alábbiak:

- NANE Segélyvonal bántalmazott nőknek (06 80 505 101)
- PATENT Egyesület jogsegély-szolgálata (06 70 220 2505)
- Mentők, rendőrség
- OKIT – Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat (06 80 20 55 20)
- Igazságügyi Hivatal Áldozatsegítő Szolgálat (06 80 225 225)
- Támogató csoportok bántalmazott nőknek

[11] G7.hu – Belügyminisztérium

Nőket érő családon belüli erőszakhoz kapcsolódó intézkedések Ferencvárosban

Budapest Főváros IX. kerület Ferencváros Önkormányzatának vezetői kiemelt figyelmet fordítanak a jövőben a nőket érő erőszakos cselekményekre, azok kezelésére.

A Képviselőtestület 388/2020. (VII.) sz. határozata alapján a „Családon belüli erőszak, illetve kapcsolati erőszak áldozatainak védelmére szolgáló ferencvárosi modell program" alapján a FESZGYI (Családmentori és Áldozatsegítő Csoport szakmai egység) kapta meg feladatul egy ún. Tanácsadó Központ működtetését, mely a kerületben élő kapcsolati erőszak áldozatai számára nyújt szolgáltatást.

A családon belüli erőszak áldozatai számára a meglévő állami rendszer (anyaotthonok, védett ingatlanok) mellé azzal együttműködve, védett lakások kerültek kijelölésre a kerületben. A modell kidolgozása után országos önkormányzati védett lakás hálózat létrehozása a cél.

2020 februárjában Ferencváros Önkormányzata a helyi újság különszámaként „KIÚT" címmel megjelentette és terjesztette családon belüli erőszakról szóló ingyenes információs kiadványát. A 40 ezer példányban megjelent kiadvány a családon belüli erőszakkal kapcsolatos hasznos információkat, kríziskezelő központok és egyéb szervezetek elérhetőségét, valamint szakemberek hozzászólását is tartalmazta.



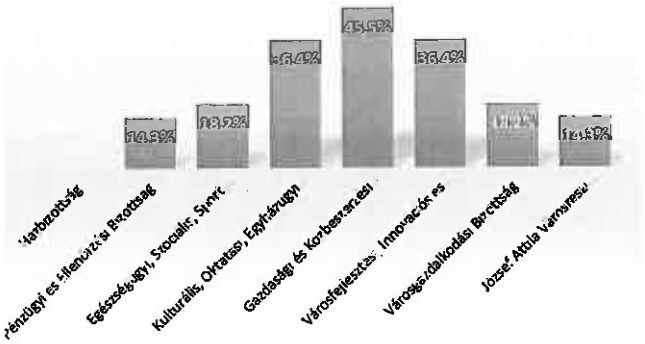
Kép forrása:
https://www.fragora.hu/wp-content/uploads/2020/02/FV_kulonszam2020-1.pdf

A nők szerepe a helyi közéletben

Tény, hogy hazánkban nagyon alacsony a nők aránya a közéletben. Az Eurostat 2019 márciusában publikált adatai szerint, míg az EU-ban átlagosan 30 százalék felett van a női képviselet (Svédországban már több mint 50 százalék), addig a magyar arány alig haladja meg a 10 százalékot a testületekben.

Budapest Főváros IX. kerület Ferencváros Önkormányzat statisztikája ennél pozitívabb képet mutat. Az önkormányzat polgármestere, egyik alpolgármestere, jegyzője és három képviselője nő, ez a 19 fős testületben 26,3%-os női részvételt jelent. Ennél rosszabb az arány az önkormányzat bizottságainak többségében.

Nők aránya a ferencvárosi
önkormányzat bizottságaiban



Forrás: https://www.ferencvaros.hu

Összefoglaló

A nők munkaerő-piaci esélyei alacsonyabbak a férfiakénál főleg „szülőképes korban", illetve 45 év felett. A női munkanélküliséget az elmúlt években csökkenő tendencia jellemzi, ám magasabb a férfiakénál. Ezt a helyzetet csak fokozta a 2020. évben kialakult járvány helyzet, az elbocsátottak között több volt a nő.

A női munkavállalást nehezítheti a gyermekek napközbeni felügyeletének helyi hiánya. E probléma nem mutatkozik Ferencvárosban, hiszen az iskolai, óvodai és bölcsőde ellátás megoldott, és az ehhez kapcsolódó szolgáltatások is jelen vannak a kerületben.

Ferencváros Önkormányzata kiemelt feladatának tekinti a nők esélyegyenlőségének támogatását, hátrányaik csökkentését. Ennek érdekében számos intézkedés történt, többek között nagyobb figyelem hárult a családon belüli és párkapcsolati erőszakra. A figyelem felhívások túl ferencvárosi kezdeményezésre elindult az un. védett lakás hálózat kialakítása, amely a bántalmazott nők elhelyezését szolgálja majd.

A kerületi szakemberek által feltárt nőket érintő legfőbb, megoldásra váró problémák

- Családok átmeneti otthonának hiánya.
- Szükség lenne egy gyors segítséget nyújtó krízis segély bevezetésére, mely azonnal tud megoldást nyújtani a sürgős problémákra (például gyógyszer kiváltásra, bántalmazott személyek anyaotthonba történő utaztatására, élelmiszervásárlásra, stb.).

Az időskorúak helyzete, esélyegyenlősége

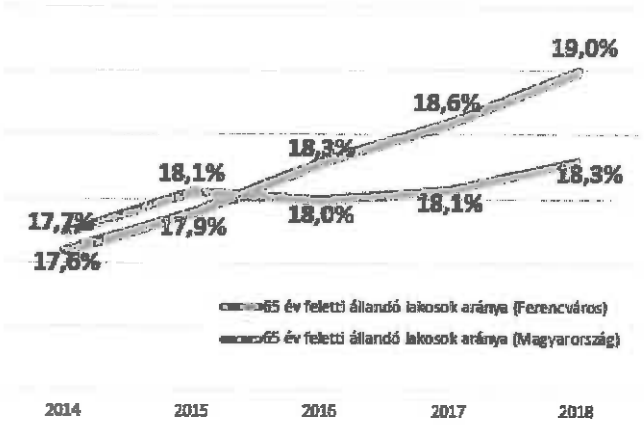
A fejlett társadalmak kísérő jelensége a születéskor várható élettartam növekedése, ezzel párhuzamosan az idősebb generációkhoz tartozók számának emelkedése, emellett a születésszám csökkenése, ezáltal pedig az öregedő társadalmi folyamatok beindulása. Az egyes országok demográfiai öregedésének tendenciájában nemcsak az idősek, fiatalok, és aktív korúak aránya

változik, hanem átalakul az egész korösszetétel. Ez pedig hatást gyakorol az adott állam társadalmi struktúrájának alakulására és gazdaságának működésére egyaránt.

Az egyre kitolódó nyugdíj korhatárra, az idősebb korosztály munkaerő-piaci jelenlétére egyre inkább "nemzetgazdasági erőforrásként" kell tekinteni.

Az EU statisztikai hivatalának (Eurostat) felmérése szerint 2050-re drasztikusan megnő az Unióban az idősek száma és aránya a lakosságon belül. Legnagyobb mértékben várhatóan a 85 év felettiek száma növekszik több mint duplájára 2050-re.

Hasonlóan az EU országos statisztikáihoz Budapest IX. kerületében is magas arányban vannak jelen az idősebb korosztályhoz tartozók, 2018-ban a 65 év felettiek aránya 18,3% volt. E korosztály hazai aránya azonban ennél magasabb, mintegy 19% volt ugyanezen időszakban.



Forrás: KSH

Közszolgáltatásokhoz, időseket célzó programokhoz való hozzáférés

A statisztikai adatok tükrében Ferencvárost joggal nevezhetjük idősödő kerületnek. Az idősebb korosztályhoz tartozók számának és arányának növekedésével együtt járó kihívások kezelésére fel kellett készülnie az önkormányzat szakember gárdájának is.

Ennek keretében fogadta el a képviselő-testület azt a 60 év felettieket célzó koncepcióját, amely a „Teljesség felé" elnevezést kapta.

Az említett idősügyi koncepcióban meghatározott programok és intézkedések azon túl, hogy igyekeznek megakadályozni az idősek társadalmi kirekesztődését, kiemelt hangsúlyt fektetnek az időskorúak aktív és méltóságteljes életéhez szükséges feltételek biztosítására, az élethosszig tartó tanulás fontosságára, és a generációk közötti kapcsolat kiépítésére, erősítésére.

Az idősügyi programsorozatok főbb formái:

- az idősek életkorából adódó beszűkült/korlátozott mozgásfunkciókhoz és egyéni terhelhetőséghez igazított sporttevékenységek (gyógytorna, vízi torna, meridián torna, jóga, fitnesz, csikung, természetjárás, nordic walking stb.);
- kulturális feltöltődést és szellemi frissesség fenntartását szolgáló programok (Mindentudás Akadémiája, helytörténeti szemináriumok, koncertek, színházi előadások, társasjáték klub stb.);

- egészségmegőrző programok (orvosi előadások, cukorbeteg-klub, demencia kávézó stb.);
- élethosszig tartó tanulást biztosító tanfolyamok szervezése (főző tanfolyam, számítógép- és mobileszköz-kezelői és nyelvi tanfolyamok);
- generációk közötti kapcsolatokat építő programok (Mesélj nekem, Nagyi!; Nárciszültetés és Futás, Helytörténeti vetélkedő stb.)

A 2012-ben elindított programsorozat valamennyi eleme az elmagányosodás megelőzését, illetve a demencia kialakulását megelőzését segíti elő a közösségi életben való aktív részvétellel, a folyamatos önképzés lehetőségével és a szellemi és fizikai frissesség megőrzésével.

Ferencváros Önkormányzatát idősügy területén végzett munkájáért kétszer is „Idősbarát Önkormányzat" Díjjal tüntették ki.

A „Teljesség felé" programok száma évről-évre növekszik, 2013 és 2019 között közel tízszeresére. Ennek megfelelően a résztvevők száma is emelkedően ívelt felfelé.



Forrás: Humánszolgáltatási Iroda

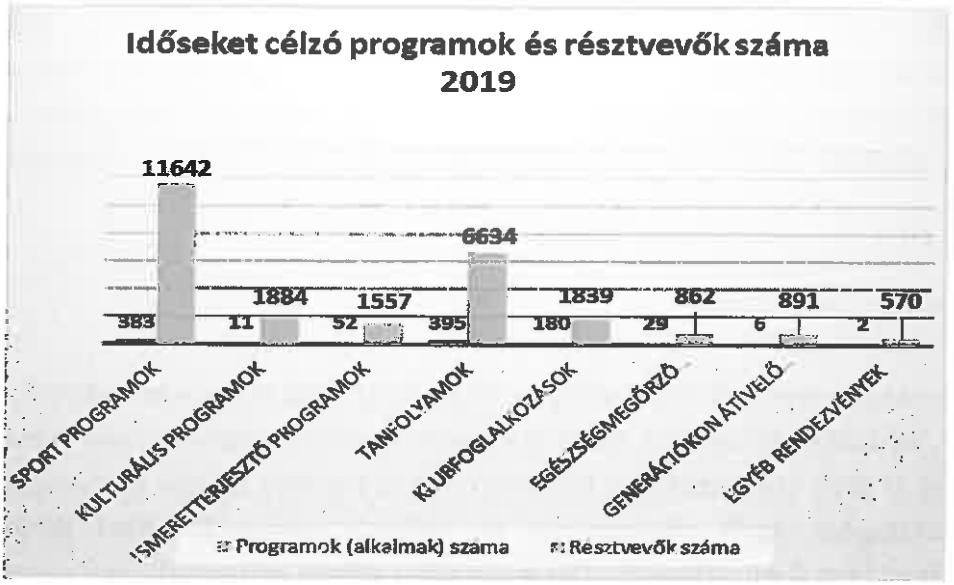
A 2019-es, időseknek indított programokról részletesebben a 3-as mellékletben található információ.

A fentiek alapján Ferencváros az elnyert díjakon túl is joggal nevezhető Idősbarát önkormányzatnak. Az elmúlt években az idősek érdekében végzett tevékenységek is azt bizonyítják, hogy kiemelt figyelem és intézkedés övezi az idősebb korosztályhoz tartozók igényeinek, elvárásainak kielégítését.

Ennek ellenére az idősebb generációhoz tartozók is a társadalom teljes jogú tagjai szeretnének maradni, tevékeny időskort szeretnének élni. Ehhez az szükséges, hogy a nyugdíjba vonulás után a korábbi családhoz, munkahelyhez kötődő aktív életet újfajta aktivitások kialakításával váltsák fel. Az aktív idősödés kereteinek megteremtése az egyénen túl a szűkebb közösségén és az állami közpolitikán is múlik.

Ferencváros Önkormányzata is fontos feladatának tartja az időskorúak aktivitásának elősegítését, szellemi és fizikai frissességük megőrzését és fejlesztését. E cél elérését szolgálják mindazon idősügyi intézkedések, amelyek az elmúlt években kidolgozásra, illetve megvalósításra kerültek.

2019-ben az idősbarát intézkedések keretében megvalósult 1058 programon résztvevők száma megközelítette a 26 ezer főt.



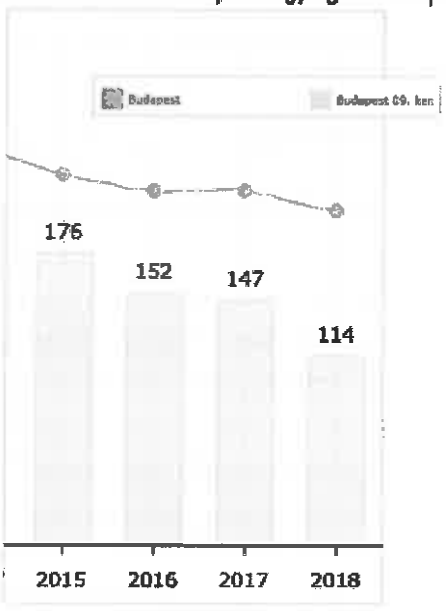
Forrás: Humánszolgáltatási Iroda 2019. évi szakmai beszámolója

Az idősebb lakosság számára a fenti programokon túl rendelkezésére állnak a kerületben található közművelődési intézmények, művelődési házak, színházak és könyvtárak szolgáltatásai.

2018-ban a kerületi könyvtárak állománya jelentős mértékben, 300 ezer fölé növekedett. Az egy lakosra jutó települési könyvtárak egységeinek száma (leltári állomány) így elérte az 5,17-et, amely több, mint duplája a budapesti statisztikai számnak.

Ezzel szemben a száz lakosra jutó kölcsönzött könyvtári egységek száma jelentősen alulmarad a fővárosi arányokhoz viszonyítottan.

A települési könyvtárakból kölcsönzött könyvtári egységek száma száz lakosra (db)



Forrás: TEIR

Ferencváros Önkormányzata mindent megtesz az olvasás népszerűsítése érdekében 2020 elején megújította együttműködését a Fővárosi Szabó Ervin könyvtárral, melynek értelmében az önkormányzat továbbra is átvállalja a kismamák és a nyugdíjasok könyvtári tagdíját.

Az idősek körében készület kerület közvéleménykutatás eredménye megtekinthető a 3-as mellékletben

Idősek munkaerő-piaci helyzete

Az európai országok nagyobbik részében egyre nagyobb kihívást jelent a társadalom elöregedése.

Az inaktív, nyugdíjas társadalmi réteg arányának gyorsuló ütemben való növekedése, ezzel párhuzamosan az aktív és keresőképes lakosság csökkenő aránya számos gazdasági problémát vet fel. A megoldásának egyik alternatívája az idősebb munkavállalókkal szembeni negatív beidegződés feloldása. A munkáltatók számára számos előnye van annak, ha a munkahelyen több generáció együtt dolgozik:

- az idősebb munkavállalók felvételével plusz tapasztalathoz és készségekhez jutnak a cégek,
- hosszú távon költséghatékony az idősebb munkavállalók egészségének megőrzése és képességeinek bővítése,
- az idősebb dolgozók megtartásával elkerülhető, hogy a szakmai hozzáértés és speciális tapasztalat eltűnjön a szervezetből.

Szakmai álláspontok szerint a nyugdíjas munkavállalók foglalkoztatása csökkenthetné a munkaerőhiányt. Az utóbbi években történt is számos olyan hazai intézkedés, amely az idősebb korosztály és a nyugdíjasok foglalkoztatását segíti. A nyugdíjas szövetkezetek létrejöttének támogatása nem hozott igazi áttörést, ezért 2019-től a döntéshozók adókedvezményekkel igyekeznek ösztönözni az idős korosztály foglalkoztatását.

Ennek ellenére a tapasztalatok szerint Budapest idősebb lakosaihoz hasonlóan Ferencváros nyugdíjasai közül is elenyészően kevesen vannak jelen a munkaerőpiacon.

Bár a nyugdíjba vonulás nem jelenti az aktivitás megszűnését, a foglalkoztatási lehetőségek beszűkülése gátat szab az idősebb korosztály számára munkahelyi tevékenységek végzéséhez.

Összefoglaló

Ferencváros Önkormányzat előző években megtett intézkedései és azok elismerésére elnyert díjak is bizonyítják, hogy kiemelt feladatának tekinti az idős lakosság esélyegyenlőségének támogatását, hátrányaik csökkentését. A növekvő számú idősügyi programok népszerűsége jelzi a nagyarányú érdeklődést és a programok magas színvonalát. Ezen túlmenően a szociális ellátó rendszer szolgáltatásai is segítik az idősebb generációt a nehézségek leküzdésében.

Az idős generáció nagy arányú jelenléte a kerületben vélhetően a jövőben is kihívások elé állítja Ferencváros döntéshozóit.

A kerületi szakemberek által feltárt időseket érintő legfőbb, megoldásra váró problémák

- Az önellátásra nem képes demens személyek ellátása a rendszerben nem megoldott.

- Az időskorú lakosok elhelyezésére csupán átmenetileg nyújt megoldást a kerület egyetlen gondozóháza.
- Az idősek bentlakásos, tartós elhelyezésére irányuló egyre növekvő igény.

Fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékosság fogalma mögötti tartalom – hasonlóan számos más kifejezéshez – függ az aktuális társadalmi szemlélettől, valamint a különböző szakterületek értelmezésétől egyaránt.

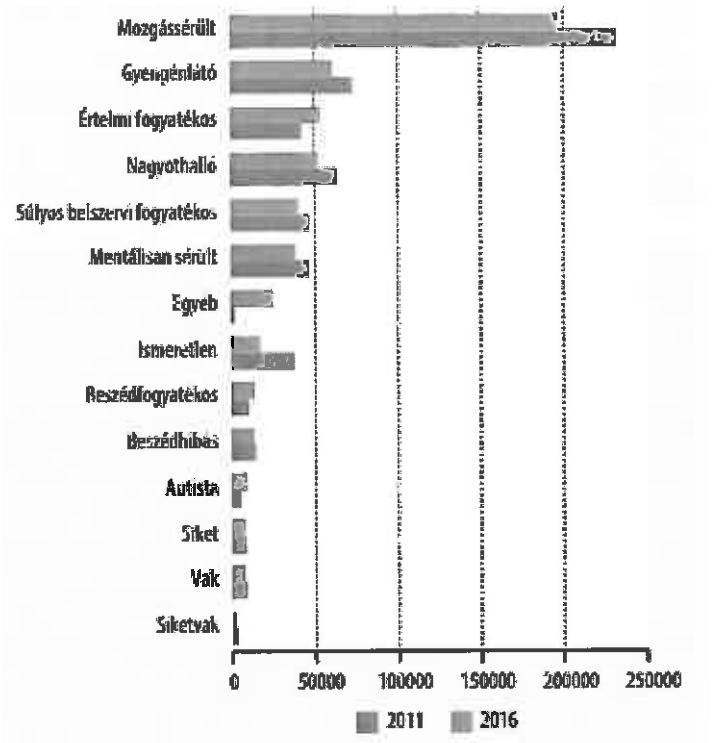
Az 1998. évi XXVI. törvény értelmében fogyatékos személy az, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszicho-szociális károsodással - illetve ezek bármilyen halmozódásával - él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja.

Abban valamennyi meghatározás közös nézőpontú, hogy a fogyatékosság olyan, általában maradandó károsodás, amely akadályozza az adott személyt egyes szolgáltatásokhoz, társadalmi javakhoz való hozzáférésben. Ennek megfelelően a „Helyi Esélyegyenlőségi Program" fogyatékkal élők célcsoportja tekintetében tágítani kell az általános vélekedés szerint elfogadott kört, és e kategóriába kell sorolni az egészségkárosodottakat, valamint a megváltozott munkaképességűeket is.

A fogyatékosságra vonatkozó meghatározás területenként eltérő szóhasználatára tekintettel e programban a „fogyatékkal élők" kifejezést az előbbiekben felsorolt problémákkal küzdőkre vonatkozó gyűjtőfogalomként használjuk.

A KSH a 2011-es népszámlálás adatai szerint hazánkban a fogyatékossággal élők és a tartósan betegek száma valamivel több, mint 490 ezer, ez a teljes népesség 4,9%-át jelenti. Az önbevallás alapján készült statisztika azt mutatta, hogy leggyakoribb fogyatékosság a mozgássérültség, a második pedig a gyengén látás és a nagyothallás.

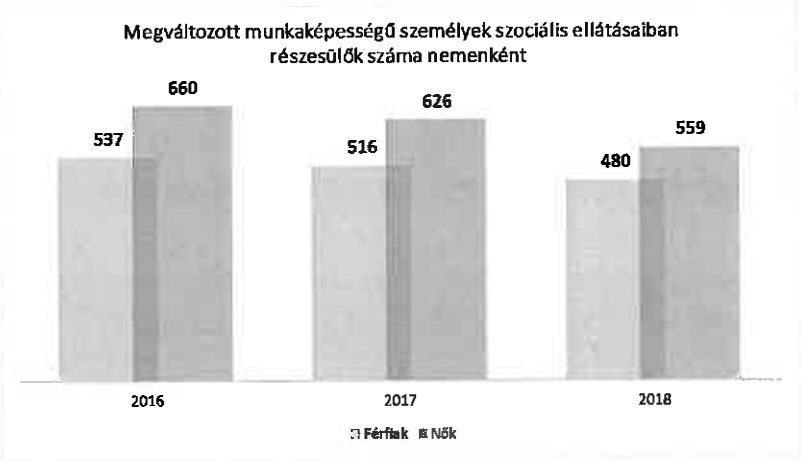
A 2018-ban közzétett Mikrocenzus 2016 „A fogyatékos és az egészségi ok miatt korlátozott népesség jellemzői" című felmérés szerint a fogyatékosok aránya 2016-ban a népszámlálási arányhoz képest csökkent, az adott évben 4,3% volt. A fogyatékossági formák tekintetében továbbra is a mozgássérültség és a gyengén látás volt a leggyakoribb.



FORRÁS: https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mikrocenzus2016/mikrocenzus_2016_8.pdf

A fogyatékos lakosság létszámának visszaesése a népesség egészségi állapotának általános javulásával, valamint a diagnosztikai, illetve gyógyító eljárások fejlődésével magyarázható.

Az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszerben a Ferencvárosban élő megváltozott munkaképességűek számát illetően csupán három évre, 2016 és 2018 év közötti időszakra vonatkozóan áll rendelkezésre adat.



Forrás: TEIR

Budapest IX. kerületében is tapasztalható a fogyatékos lakosság csökkenése, és a női nemhez tartozók magasabb száma az ellátottak körében.

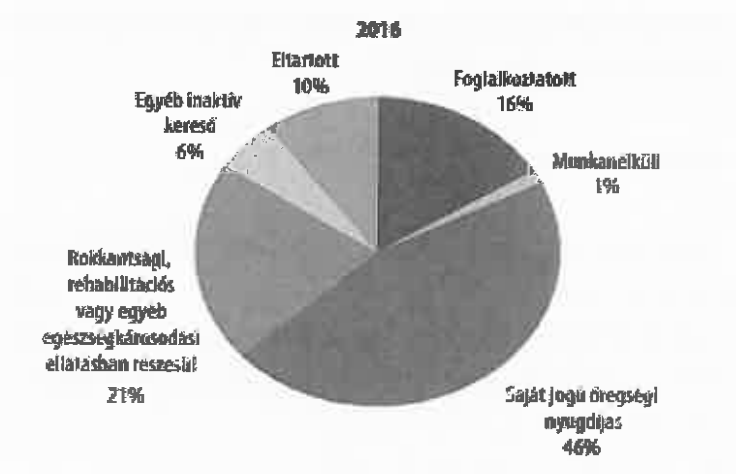
Fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei

A fogyatékkal élők és megváltozott munkaképességűek munkavégzéshez kapcsolódó kompetenciái, és ennek megfelelően munkaerő-piaci lehetőségei is igen eltérőek. Az életkor, lakóhely, egészségi állapot, családi helyzet, iskolai végzettség tekintetében meglévő jelentős különbségek mellett meghatározó az is, hogy egyes károsodásoknak milyen látható jelei vannak.

A statiszták szerint a fogyatékos és megváltozott munkaképességű személyek iskolai végzettsége jelentős mértékben elmarad a nem fogyatékos lakosságtól. Bár 2011-ben javulás mutatkozott a korábbi évekhez viszonyítva, még így is magasabb körükben a legfeljebb általános iskolai végzettséggel és szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkezők aránya, csupán ötödük érettségizett, és közülük meglehetősen kevesen jutnak el a felsőoktatásba. Ennek tudatában nem meglepő az a mutató, miszerint a fogyatékkal élők munkaerő-piaci esélyei jelentősen alulmaradnak a lakosság e hátránnyal nem rendelkező rétegének esélyeihez képest.

2011-ben a fogyatékossággal élők mindössze 14%-a volt foglalkoztatott, míg a teljes népességben a foglalkoztatottak aránya 46%-ot tett ki. A lakóhely jelentősen befolyásolja a foglalkoztatási esélyeket: a fővárostól a községek felé haladva a települési lejtőn csökken a munkaerőpiacra bekapcsolódás valószínűség és nő az inaktív keresők aránya.

Mint azt az alábbi grafikon is szemlélteti – bár a különböző ellátások mellett a fogyatékkal élők és megváltozott munkaképességűek az ellátás mellett végezhetnek munkát - csupán 16% dolgozott foglalkoztatottként 2016-ban.



https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mikrocenzus2016/mikrocenzus_2016_8.pdf

Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól a 2011. évi CXCI. törvény rendelkezik. Ezen személyek kétféle ellátásban részesülhetnek, rehabilitációs ellátásban és rokkantsági

ellátásban. Mindkét társadalombiztosítási ellátás mellett lehet munkát végezni meghatározott összeghatárig.

A megváltozott munkaképességű, egészségkárosodott személyek ellátórendszerének célja, a komplex rehabilitáció szerepének hangsúlyosabbá tételével, eszköztárának bővítésével a foglalkoztatás elősegítése.

Rehabilitációs ellátás: foglalkoztatásra, rehabilitációra javasolt személyek jövedelempótló ellátása.

Rokkantsági ellátás: a foglalkoztatásra, rehabilitációra nem javasolt személyek jövedelempótló ellátása.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira jogosult az a kérelem benyújtásakor 15. életévét betöltött személy, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű, és aki a kérelem benyújtását megelőző

- 5 éven belül legalább 1095 napon át, vagy
- 10 éven belül legalább 2555 napon át vagy
- 15 éven belül legalább 3650 napon át biztosított volt;
- keresőtevékenységet nem végez és
- rendszeres pénzellátásban nem részesül.

Ferencvárosi támogatások, ellátások, programok

Kerületi szinten a fogyatékkal élőket is – jogosultságuk esetén - megilletik mindazok a juttatások, amelyeket az önkormányzat 47/2020. (XII. 17.) és egyéb rendeletei nevesítenek.

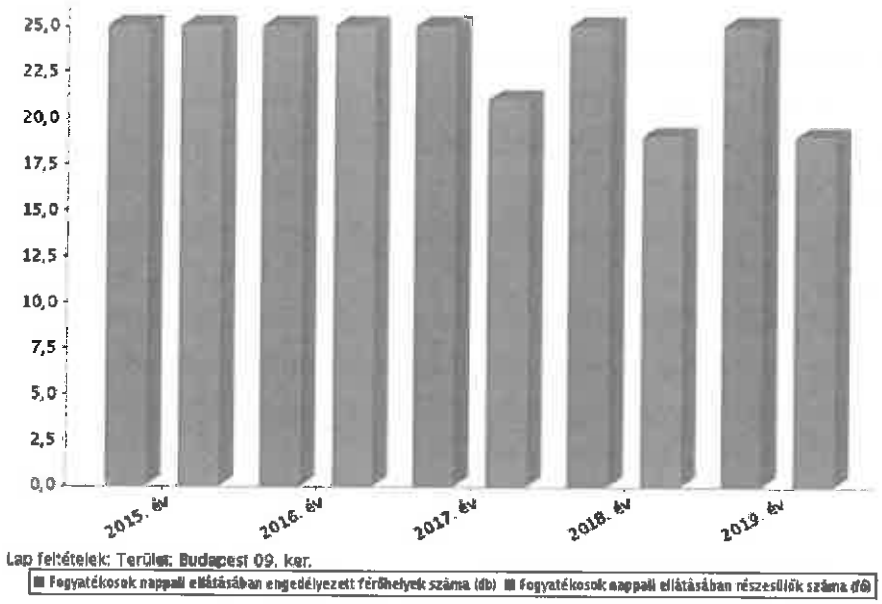
Külön ki kell emelni a fent említett rendelet 16. §-át, amelynek értelmében fogyatékkal élő mozgáskorlátozottak lakásának akadálymentesítéséhez támogatás igényelhető 5 évente maximum 500 ezer Ft erejéig jövedelem vizsgálat nélkül.

Fogyatékkal élők nappali ellátása

A Sztv. 86. § (2) bekezdés c) pontja szerint a tízezer főnél több állandó lakosú települési önkormányzat a fogyatékos személyek részére is köteles nappali ellátást biztosítani. Ezen kötelezettségét Ferencváros Önkormányzata egy, a Ferencváros közigazgatási területén működő szervezettel kötött ellátási szerződés által teljesíti. A szerződés által ellátott személyek száma az igényekhez igazodva változik.

A fogyatékkal élők nappali ellátásának célja a fogyatékkal élő emberek társadalmi beilleszkedésének elősegítése esélyegyenlőségük biztosítása. Fontos feladat önállósodásuk támogatása, napi ritmus kialakítása egy biztonságos légkör megteremtése.

Ferencváros területén egy fogyatékkal élők nappali ellátását biztosító intézmény működik 25 férőhellyel. 2016 óta 4 fő ferencvárosi lakos került ellátása történik az intézményben.



http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp

Egyéb fogyatékkal élő gyermekek ellátását biztosító intézmény

A 88 tanulót ellátó Belső-Pesti Tankerületi Központ által fenntartott Dió Általános Iskola, Előkészítő Szakiskola, EGYMI, Kollégium és Gyermekotthon gyógypedagógiai oktatási-nevelési intézmény, középsúlyos értelmi fogyatékos gyermekek alapfokú iskolai oktatására (1-8.évfolyam, valamint 2 éves készségfejlesztő speciális szakiskola előkészítő évfolyam) diákotthoni ellátására, gyermekvédelmi gondoskodásba vett középsúlyos értelmi fogyatékos gyermekek gyermekotthoni ellátására és utógondozására, valamint súlyosan halmozottan sérült gyermekek nappali fejlesztésére és gondozására szolgál.

Prevenciós és szűrőprogramok

Az önkormányzat intézményei, szolgáltatásai révén nyújt segítséget, illetve biztosítja, hogy a fogyatékkal élők is részt vehessenek a kerületi közösség életében.

Ferencvárosban élők folyamatosan lehetőséget kapnak a testi és szellemi fogyatékkal élők fizikális állapotának javítása érdekében rehabilitációs úszáson való részvételre.

A 60 év felettiek számára az előzőekben részletezett „idősügyi program" keretében megrendezésre kerülő rendezvények, programok, tanfolyamok, stb. igénybe vehetők.

Minden évben, így a jövőben is szervezésre kerülnek speciálisan fogyatékkal élőket célzó programok.

Egyéb érzékenyítő programok

A kerületi programok között kiemelt jelentőséget kapott az elmúlt években és kap az elkövetkezendőkben is a társadalmi érzékenyítés a fogyatékkal élők és az egyéb szempontból hátrányos helyzetű közösséghez tartozók társadalmi integrációjának erősítése érdekében.

2019-ben is több rendezvény kapcsolódott a szemlétet formáló törekvésekhez.

- A Vakok és Gyengénlátók Közép Magyarországi Regionális Egyesület közreműködésével több óvodai és iskolai érzékenyítő program került megrendezésre a kerületben. A rendezvény során a gyerekeket saját élményeken keresztül kerülhettek közelebb a vak és gyengénlátó emberek hétköznapjaihoz.
- A fent említett egyesület narráció népszerűsítésére nyert pályázata részeként narrációs szemléletformáló érzékenyítő foglalkozást tartott 3 helyszínen Ferencváros óvodás korú gyermekei számára. Az érzékenyítő narrációs program műszaki technikáját (projektor, laptop, kivetítő) valamennyi óvodának az Ferencvárosi Művelődési Központ biztosította.

Fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség

Az akadálymentesítés mindazon akadályok elhárítását jelenti, amelyek gátat szabnak annak, hogy a fogyatékossággal élő emberek a többségi társadalom tagjaihoz képest egyenlő esélyekkel vehessen részt a társadalmi élet minden megnyilvánulásában.

Az akadálymentesség formái:

a) Fizikai akadálymentesség. Ezen fogalom alatt a klasszikus akadálymentességet értjük, azaz az épített környezet konform kialakítását (rámpa, lift, akadálymentes mosdó, küszöb nélküli ajtó, stb.).

b) Információs és kommunikációs („infokommunikációs") akadálymentesség alatt pedig az információnak a fogyatékos személy számára hozzáférhető, érthető megjelenítését értjük. Ez utóbbi gyakran az épített környezet részét képezi (pl.: hangjelzést kiadó közlekedési lámpák, indukciós hurok), de más, személyi-, tárgyi feltétel által biztosított (pl. jeltolmács alkalmazása, alternatív és augmentatív kommunikációs eszközök igénybevétele).

Budapest IX. kerületében a közintézmények fizikailag nem teljes mértékben akadálymentesek, és az információs és kommunikációs akadálymentesítés sem megoldott, a kerület honlapja azonban akadálymentes.

A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás során az akadálymentesített környezet biztosítása megtörténik. Az Önkormányzat tulajdonában lévő járdák, zöldterületek, játszóterek felújítása során is a hozzáférés akadálymentesítésére nagy hangsúly kerül. Az informatikai és kommunikációs rendszer, valamint az írott sajtó akadálymentesítése az önkormányzat tervezett programjai között szerepel.

Ma már kötelezően, jogszabályban előírt feladat az akadálymentesítettség, amelynek betartatására az építésügyi hatóság felügyel. Alapelv, hogy a településre vonatkozói tervekben és

más településfejlesztési dokumentációkban általános elvárásként jelenjen meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszere.

Összefoglaló

Ferencváros Önkormányzata kiemelt feladatának tekinti a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének támogatását, hátrányaik csökkentését.

A statisztikai adatok alapján az elmúlt években – hasonlóan az országos számokhoz - a kerületben élő megváltozott munkaképességűek és fogyatékkal élő ellátottak száma is az ellátó rendszer fejlődésének köszönhetően csökkenő tendenciát mutat. Ennek ellenére e csoporthoz tartozók esélyegyenlőségi lehetőségei tekintetében javuló tendencia nem tapasztalható.

Az előző időszakban kidolgozásra került kerületi stratégiai programok fejlesztési irányai több tekintetben is a hátrányos helyzetű csoporthoz tartozó lakosság hátrányainak csökkentését szolgálják. Többek között Ferencváros gazdasági programja, gyermek és ifjúsági, sportfejlesztési idősügyi, roma és szociális szolgáltatástervezési koncepciója is tartalmaz erre hátránykompenzáló terveket.

Ezen intézkedések és tervek megvalósítása kapcsán 2018-ban Ferencvárost „Fogyatékosságbarát Munkahely" díj bronz fokozatával tüntették ki. Az említett elismerést a Salva Vita Alapítvány 2010-ben azért vezette be, hogy támogassa az álláskereső fogyatékos emberek, és a foglalkoztatásukra nyitott munkáltatók egymásra találását, valamint elősegítse a cégek fejlődését a munkahelyi esélyegyenlőség terén. Az elismerés odaítélésének szempontjai között szerepelt a fogyatékos emberek alkalmazása, illetve szemléletformáló tréningek tartása. Ferencváros díjazása során fő szempontként kiemelésre kerültek az önkormányzat érzékenyítő tréningjei, valamint a szakmai szervezetekkel való jó együttműködése.

A megvalósított elképzelések ellenére a jövőben is számos fogyatékkal élőket érintő probléma vár megoldásra a kerületben.

A kerületi szakemberek által feltárt fogyatékkal élőket érintő legfőbb, megoldásra váró problémák:

- Komplex munkaerő-piaci szolgáltatás hiánya kiemelten célozva a megváltozott munkaképességűeket.
- A fogyatékos személyek - hét minden napjára kiterjedő - ellátásának biztosítása nem megoldott.
- A fogyatékkal élő, vagy fogyatékkal élő családtagot otthon gondozó kliensek számára speciális tanácsadói, szolgáltatókat integráló és közvetítő szolgáltatás biztosítása szükséges lenne.
- A fogyatékossággal/tartós betegséggel élő személyek számára ezen a területen járatos szakpszichológus szolgáltatás jelenleg nem megoldott annak ellenére, hogy magas az erre irányuló igény.
- A közlekedni nem, vagy alig tudó kliensek számára házhoz járó pszichológusi segítség nyújtása szint hiányosságként jelenik meg.

- A középületek, közterületek, közszolgáltatások akadálymentességének nem kielégítő volta.

Szexuális és nemi kisebbségek helyzete, esélyegyenlősége

Pontos adatok nem állnak rendelkezésünkre a kerületi lakosok tekintetében arról, hogy hány ember tartozik a szexuális és nemi kisebbségek csoportjába, azonban egy a Magyar Szexuálterápiás és Párterápiás Egyesület szakértőinek felügyelete mellett folyó internetes kutatásban az országban az összlakosság 4,8%-át, a budapestieknek pedig valamivel magasabb, 6,3%-át mérte érintettnek.[12] Ez a 2018-ban mért kerületi összlétszámból (54.460 fő) arányosítva nagyjából 3.430 főt jelenthet Ferencvárosban.

A Magyar LMBT Szövetség adatai alapján indokolt, hogy külön figyelmet kapjanak a csoport tagjai esélyegyenlőségi szempontból. Egy 2012-es Európai Uniós kutatás szerint a magyarországi LMBT emberek 47%-át érte hátrányos megkülönböztetés 12 hónapon belül, ez a szám a transzneműek esetében 54% volt.[13]

Ugyancsak egy Európai Uniós kutatás értelmében megfigyelhető olyan tendencia, hogy a bizalmatlanság az LMBTQI emberekkel szemben lényegesen alacsonyabb azok esetében, akik személyesen ismernek a csoporthoz tartozókat.[14] Magyarországon azonban messze az EU átlag alatt van azoknak a száma, akik ismernek LMBT(QI) embert.

Az EU átlag 41%, míg a magyar 8%.[15] Ez nagyban tulajdonítható annak, hogy a csoport tagja nem mernek „előbújni" a negatív előítéletektől, esetleges atrocitásoktól félve, munkahelyi, oktatási és szociális környezetükben is kénytelen rejtőzködni. Míg a szexuális irányultság többségtől való eltérése nem betegség és nem szorul kezelésre, az ellenséges társadalmi közeg hatására (az ún. kisebbségi stressz révén) azonban kialakulhatnak – elsősorban a mentális egészséget érintő – problémák, valamint az LMBT emberek a magyar népességhez viszonyítva háromszor akkora arányban számoltak be öngyilkossági gondolatokról és több mint négyszer akkora arányban öngyilkossági kísérlet(ek)ről.[16] Esélyegyenlőségi és mentálhigiéniás szempontból is fontos foglalkozni a szexuális és nemi kisebbségek helyzetének javításával.

Magyarul nem beszélők helyzete, esélyegyenlősége

A magyarul nem beszélő kerületi lakosok csoportjába több alcsoport tartozik, különböző státuszokban: külföldi betelepülők, menekültek, munkavállalók, egyetemisták stb. Ezen csoportokba tartozó személyek egy része tud magyarul, ezen esélyegyenlőségi program azonban a magyarul nem beszélőkkel kíván foglalkozni.

---

[12] https://www.parterapia.hu/szexualterapia/2020/05/szexteszt/szexteszt/szexteszt/kerdes-valasz-parok-szexteszt/kerdes-valasz-parok-szexteszt/

[13] https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2015-being-trans-eu-comparative-summary_hu.pdf

[14] https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_393_en.pdf

[15] https://lmbtszovetseg.hu/mediasarok/tovabbi-forrasok-lmbtqi-temakrol

[16] https://hatter.hu/sites/default/files/dokumentum/kiadvany/hatter-lmbtkut2010-munka.pdf

A KSH 2020 januárjában 199.957-re becsüli a külföldiek számát Magyarországon.[17] Ezen belül nagyjából 87.857-re becsülhetjük a nem magyar anyanyelvűek számát Budapesten a hazai nemzetiségeket leszámítva. Ferencvárosban (szintén a hazai nemzetiségeket nem számítva) legalább 1.082 főnek nem magyar az anyanyelve, azonban a felmérésben kiemelkedően magas volt az anyanyelvi kérdésre nem válaszolók száma, ezért feltételezhető – legalábbis részben –, hogy nem beszélnek magyarul.

Az ő számukra a kerületi információkat biztosítani szükséges legalább angol nyelven.

Funkcionális analfabéták helyzete, esélyegyenlősége

Még megközelítően sincs pontos adatunk azzal kapcsolatban, hogy a kerületben mennyi lehet a funkcionális analfabéták száma. Az országos számokat tekintve a nemzetközi PISA tesztek eredményei szolgáltatnak némi információt. Fontos megjegyezni, hogy a PISA tesztek középiskolai eredményt mérnek, ahol tipikusan (ha csak nem tanulnak tovább) utoljára vannak az emberek olyan intézményi keretek közt, amiben dedikált cél az olvasás és szövegértés fejlesztése.

A terület fontossága tükröződik a 2005-ös magyar nyelv és irodalom középszintű érettségi feladatsorok megreformálásában is, ahol ettől az évtől kezdve a diákok elsősorban szövegértésből vizsgáznak lexikális magyar irodalom helyett.

Az Oktatási Hivatal oldalán publikált, a 2018-as PISA teszteredményeket elemző tanulmányban a négy alfejezetből, az egyik az Esélyegyenlőség.[18] Itt több adat is szerepel annak az alátámasztására, hogy a diákok szociális, gazdasági és kulturális háttere erősen befolyásolja a teljesítményüket.

Itt, többek között a szülők végzettsége is kritikus tényezőként jelenik meg. Míg az iskolázottság nem az egyetlen tényező, ami befolyásolja a későbbi szövegértési képességet, mindenképpen egy fontos befolyásoló faktor sok esetben, ezért nem túlzás az a feltételezés, hogy többé-kevésbé újratermelődik a funkcionális analfabetizmus is az iskolázottság szintjének újratermelődésével.

Több hazai és nemzetközi kutatás felhívja a figyelmet az alapkészségek gyakori hiányára felnőttek esetében is. Az Európai Unió külön elektronikus platformot hozott létre a felnőttoktatás elősegítésére, melynek egyik kiemelt területe az alapkészség fejlesztés az EU országaiban.[19]

Európai Uniós és magyarországi szinten is becslések szerint 20%-25% lehet azoknak a száma, akik nem értenek egy eléjük rakott egyszerű szöveget.[20] Ez a ferencvárosi lakosságszám tekintetében közel 11.000 embert jelent (20%-kal számolva), ami még akkor is figyelemreméltó, ha a budapesti kerületek esetében vélelmezhetően 20%-nál valamivel kevesebb érintettről beszélhetünk, mint egy kis létszámú vidéki település esetében.

Célcsoportok hátrányait csökkentő intézkedések

[17] http://www.ksh.hu/nepszamlalas/tablak_teruleti_01

[18] https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/nemzetkozi_meresek/pisa/PISA2018_v6.pdf

[19] https://epale.ec.europa.eu/hu/about

[20] http://eduline.hu/kozoktatas/20080915_funkcionalis_analfabetizmus

Ferencváros valamennyi helyi koncepciójában megjelennek a hátrányos helyzetű rétegek felzárkózását segítő elképzelések, tervezett intézkedések. Mindezek összefoglalásaként és komplex megoldások tervezéseként a Helyi Esélyegyenlőségi Program helyzetelemzésében feltárt és a helyi szakemberek által megállapított problémák és hiányosságok megoldásaként az önkormányzatnak ki kell dolgoznia a hátrányok csökkentését célzó öt évre szóló intézkedési tervét.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve

A helyzetelemzés során feltárt megoldásra váró kérdésekre, problémákra a HEP intézkedési tervében (IT) megoldási lehetőségeket szükséges meghatározni. A 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet által kötelező elemként előírt intézkedési tervnek tartalmaznia kell az egyes intézkedések végrehajtásának feltételeit, elvárt eredményeit, fenntarthatóságát, és a végrehajtáshoz szükséges erőforrásokat, valamint a végrehajtás ütemezését és felelősét. Elkészítéséhez a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendeletben meghatározott formát, az a rendelet 3. sz. mellékletét kell használni.

Az Intézkedési Terv legfőbb célja a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében az önkormányzat honlapján közzéteszi a Helyi Esélyegyenlőségi Program tervezetét. Konstruktív javaslat esetén annak megtárgyalását követően a javaslat beépítésre kerülhet a programba.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább kétévente a település döntéshozói, tisztségviselői, az intézmények és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselői tájékoztatást kapnak a program megvalósításában elért eredményekről, és a felülvizsgálat eredményéről.

A támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében az önkormányzat a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságára valamennyi fórumon igyekszik felhívni a település lakosságának figyelmét.

Kötelezettségek és felelősség

Az Önkormányzat az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programban rögzítetteket támogassák.

Az Önkormányzat arra ösztönzi intézményeit és partnereit, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programban (HEP) részletes leírásra került elveket és célokat építsék be az intézményük működését érintő meghatározó stratégiai dokumentumaiba. Továbbá javasolja, hogy vizsgálják meg annak lehetőségét, hogy a program elfogadását követően hogyan tudják biztosítani az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó HEP által elfogadott kötelezettségeket és iránymutatásokat a működésük során.

Az Önkormányzat a fentiekkel kívánja biztosítani, hogy a HEP IT-ben vállalt feladatok maradéktalanul megvalósuljanak.

Az önkormányzatnak gondoskodnia kell arról, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.

Az önkormányzatnak az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg kell tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kell kezdeményeznie, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkednie kell.

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatok megvalósulásáért az Intézkedési Tervben meghatározott személyek/csoportok felelősek.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- Felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és segítsék annak megvalósítását.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a település jegyzőjének.
- Az önkormányzati intézmények vezetői gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő érvényesüléséről.

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, például évente is elvégezhető - felülvizsgálat során feltárásra kerül, hogy a HEP IT-ben vállalt célok megvalósítása jelentős akadályokba ütközik és az intézkedések nem hajthatók végre, fel kell tárni a teljesülés elmaradásának okait. Az adott területek szakembereinek bevonásával tervjavaslatot kell készíteni a tevékenységek korrekciójának végrehajtásához. A módosítási javaslat benyújtásra kerül önkormányzat képviselőtestületéhez, amely dönt az szükséges beavatkozásokról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

A program elfogadásának módja

A vonatkozó jogszabályoknak megfelelően a települési önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programját a képviselő-testületnek határozattal kell elfogadnia.

Ennek megfelelően a Humán Szolgáltatási Iroda által előterjesztett Helyi Esélyegyenlőségi Program (melynek része az Intézkedési Terv) szakmai anyagot Budapest Főváros IX: kerület Ferencváros képviselő-testülete megtárgyalja és megfelelőség esetén a 2021-2025 évre vonatkozó programot elfogadja.

***

Diagramok forrásai:

http://nepesseg.com/budapest/budapest-09-kerulet
https://www.teir.hu/helyzet-ter-kep/kivalasztott-mutatok.html?xteiralk=htk&xids=1001,1002,1003,1004,1005,1006,1007,1008,1009,1010,1011,1012,1013,1014,1015,1016,1017,1018,1023,1024,1025,1026,1027,1028,1029,1030,1039,1040,1041,1042,1043,1044,1045,1046,1047,1048,1049,1050,1083,1084,1093,1094&xtertip=B&xterkod=2958
https://www.teir.hu/szoc_agazat/
http://www.ksh.hu/belfvand07_tablak
https://www.habitat.hu/mivel-foglalkozunk/lakhatasi-jelentesek/lakhatasi-jelentes-2018/hozzaferhetoseg-es-megfizethetoseg/
https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Employment_-_annual_statistics/hu&oldid=497005
https://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/b334.pdf
http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haDetails.jsp?query=kshquery&lang=hu
http://statinfo.ksh.hu
https://www.ksh.hu/stadat_eves_2_3
http://FESZGYI.hu/letoltesek/A%20FESZGYI%20Csal%C3%A1d-%20%C3%A9s%20Gyermekj%C3%B3l%C3%A9ti%20K%C3%B6zpont%20szakmai%20besz%C3%A1mol%C3%B3ja%202019.pdf
https://www.ferencvaros.hu/wp-content/uploads/2020/09/160_20_M01.pdf
http://FESZGYI.hu/letoltesek/A%20FESZGYI%20Szoci%C3%A1lis%20Szolg%C3%A1ltat%C3%B3%20K%C3%B6zpont%20szakmai%20egys%C3%A9geinek%20%C3%A9ves%20besz%C3%A1mol%C3%B3i%202019.pdf
https://pdffox.com/a-roma-fiatalok-eselyei-es-az-iskolarendszer-egyenltlensege-pdf-free.html
https://www.ferencvaros.hu/wp-content/uploads/2020/09/66_15_M01-1.pdf
https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20171120-1
https://www.teir.hu/radist/main?rq_app=meta&rq_proc=mezok&loc=48391
http://FESZGYI.hu/letoltesek/A%20FESZGYI%20Szoci%C3%A1lis%20Szolg%C3%A1ltat%C3%B3%20K%C3%B6zpont%20szakmai%20egys%C3%A9geinek%20%C3%A9ves%20besz%C3%A1mol%C3%B3i%202019.pd f
http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haDetails.jsp?query=kshquery&lang=hu
https://www.ksh.hu/stadat_files/okt/hu/okt0008.html
https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/oktat/oktatas1920/index.html
https://www.ksh.hu/stadat_files/szo/hu/szo0008.html
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/meresek/orszmer2019/Orszagos_jelentes_2019.pdf
https://dari.oktatas.hu/kozerdeku_index
http://FESZGYI.hu/letoltesek/A%20FESZGYI%20Gyermekek%20%C3%81tmeneti%20Otthona%20%C3%89ves%20Besz%C3%A1mol%C3%B3ja%202019.pdf
https://www.ksh.hu/stadat_files/okt/hu/okt0041.html
https://ksh.hu/docs/szolgaltatasok/rendezvenyek/gyvt20/prezik/szunidei_gyermeketkeztetes_tapasztalatai.pptx?lang=hu
https://FESZGYI.hu/letoltesek/A%20FESZGYI%20Csal%C3%A1d-%20%C3%A9s%20Gyermekj%C3%B3l%C3%A9ti%20K%C3%B6zpont%20szakmai%20besz%C3%A1mol%C3%B3ja%202019.pdf
feszrendelo.hu

HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM

1-ES MELLÉKLET

A kerületben található nem önkormányzati tulajdonú sportlétesítmények a következők:

Sportlétesítmény	Infrastrukturális adottságai
SINOSZ-SIKETEK Sportcsarnok 1097 Budapest, Könyves K. krt. 28.	- 20x40 m-es kézilabda méretű pálya - egy szabadtéri labdarúgó pálya
Ferencvárosi Vasutas SK Sporttelepe 1097 Budapest, Péceli u. 2.	- 1 db bitumenes 20x40 m-es szabadtéri pálya - 1 db asztalitenisz terem - 2 db salakos teniszpálya - 1 db 38x19 m-es sportcsarnok
Labdaker Sportpálya 1092 Budapest, Soroksári út 79-91.	- 4 db 20x40 m-es műfüves pálya, szabványnak megfelelő világítással, labdafogó hálóval
ORKFK Kiképzőközpont Sporttelepe 1097 Budapest, Vágóhíd utca 11.	- 1 db nyitott úszómedence - 4 db salakos labdarúgó pálya
FTC Üllői úti Stadionja 1091 Budapest Üllői út 129.	a kerület kiemelten fontos sportlétesítménye
FTC Ice Hockey 1097 Budapest, Könyves K. krt. 28.	- 1 db szabványméretű jégcsarnok
Brumár János asztalitenisz terem **Üllői út 119.**	- 2 db asztalitenisz asztal

Önkormányzati tulajdonú sportlétesítmény

Sportlétesítmény	Infrastrukturális adottságai
Belső-Pesti Tankerületi Központ üzemeltetésében: Vendel Tornacsarnok	- 1 db 36x16 m-es pálya
Belső-Pesti Tankerületi Központ üzemeltetésében: - **Mester u. 19. Tanuszoda** - **Lobogó u. 1. Tanuszoda**	- 1db tanmedence /16x8 m/
Lobogó utcai Jégcsarnok	- 1 db kisméretű tanjégpálya
Könyves K. krt. 28. Sporttelep (jelenleg a Goldball üzemelteti)	- 1db szabvány méretű műfüves labdarúgó pálya - 1 db palánkos műfüves kispálya

Szabadidősport tevékenységekre az alábbi IX. kerületi közterületek alkalmasak:

Közterület	Felszereltsége
Markusovszky tér	asztalitenisz asztal
Kerekerdő park	műfüves futballpálya szabadtéri kondicionáló gépek asztalitenisz asztal
Haller park	aszfaltozott kosárlabdapálya szabadtéri kondicionáló gépek futópálya
Ferenc tér	futópálya
Nyúldomb - József Attila-ltp.	szabadtéri kondicionáló gépek futó-, futball és kosárlabdapálya
Nyúldomb - József Attila-ltp. nagyjátszótér:	műfüves futballpálya asztalitenisz bekerített görhoki pálya
Vendel utca	mini műfüves sportpálya
Zombori utca	műfüves futballpálya
Aszódi utca	műfüves futballpálya
József Attila-ltp. – Ifjúmunkás utca	aszfaltozott kosár- és futballpálya
Tinódi utca játszótér	műfüves futballpálya
Nehru park (Fővárosi tulajdonban)	kerékpáros ügyességi pálya aszfaltos labdarúgó és kosárlabda pálya szabadtéri kondicionáló gépek

A kerületi óvodák sport és mozgásos tevékenységéhez kapcsolódó adatok

Óvodák neve	Tornaszoba száma	Egyéb speciális mozgás fejlesztő szobák állapota és felszereltsége	Tanuszoda száma	Játszóudvar felszereltsége	Délutáni óvodapedagógus által tartott sportjellegű foglalkozás megnevezése	Délutáni külsős személy/ szervezet által tartott sportjellegű foglalkozás megnevezése	Nyári táborozástatás	Külsős helyszínen megvalósuló mozgások tevékenységek (kirándulások, séták)	A szülők az alábbi sport jellegű tevékenységre viszik délután gyermekűket
Epres	-	SNI szoba megfelelő	-	megfelelő	-	-	-	Nyúldomb;	úszás, korcsolya

Csudafa	2	-	-	Egyik udvar felújítást igényel	néptánc, tartást javító torna	jóga, cigánytánc	-	séták a Haller parkban;	úszás, balett, foci, rock and roll
Csicsergõ	2	-	-	megfelelő	szivacslabda néptánc	foci	Révfülöpi ovis tábor	Orczy kerti kirándulások	balett, rock and roll, manó-torna, úszás
Kerekerdõ	2	-	1 jól felszerelt	kiváló	játékos torna	néptánc	-	Orczy kerti kirándulások	balett, küzdő sportok, úszás
Kicsi Bocs	1	-	-	felújítást igényel	ének-zene. tánc, gyógytestnevel és		-	Heti rendszeres séták, kirándulás	foci, karate, úszás,
Liliom	1 megfelelő	-	1 jól felszerelt	megfelelő	nincs	szivacslabda úszás	-	séták, kirándulások	foci, karate, úszás
Méhecske	1	-	-	jól felszerelt	foci, mozgásfejlesztő foglalkozás, óvodás torna	-	-	Nyúldomb; József A. lakótelepi Nagyjátszótér,	úszás, tánc, foci
Napfény	1	-	-	jól felszerelt	-	úszás	-	Nyúldomb; József A. lakótelepi Nagyjátszótér,	balett, úszás, korcsolya, foci
Ugrifüles	1	-	-	jól felszerelt	gyermek torna	-	-	Ugrifüles játszótér, Nyúldomb; Nagyjátszótér,	korcsolya

Belső-Pesti Tankerületi Központ által fenntartott oktatási-nevelési intézményekre vonatkozó tornatermi adatok

	Tornahelyiség				
Intézmény (név, cím)	**Típusa**	**Száma**	**Mérete (méter x méter/ m2)**	**Befogadó képessége (fő)**	**Megjegyzés**
Bakáts Téri Ének-zenei Általános Iskola 1092 Budapest, Bakáts tér 12.	tornaterem	2	10x20m 18x10m	Egy osztály	
Budapest IX. Kerületi József Attila Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola 1095 Budapest, Mester utca 67.	tornaterem	2	18x10m	Egy osztály	
Budapest IX. Kerületi Kosztolányi Dezső Általános Iskola 1091 Budapest, Ifjúmunkás utca 1.	tornaterem	1	18x9m	Egy osztály	

Budapest IX. Kerületi Kőrösi Csoma Sándor Kéttannyelvű Általános Iskola 1091 Budapest, Ifjúmunkás utca 13.	tornaterem	1 1	10x20m 17x9m	Egy osztály	
Budapest IX. Kerületi Leövey Klára Gimnázium és Szakközépiskola 1096 Budapest, Vendel utca 1.	Vendel tornacsarnok	1			
Budapest IX. Kerületi Molnár Ferenc Általános Iskola 1095 Budapest, Mester utca 19.	Tornaterem Tornaterem Tornaterem (szivacsgödrös)	1 1 1	10x20m 19x6m 10x20m	Egy osztály	
Budapest IX. Kerületi Szent-Györgyi Albert Általános Iskola és Gimnázium 1093 Budapest, Lónyai utca 4/c-8.	Tornaterem Tornaterem tornaszoba-boltíves	1 1 1	25x9m 15x8m 6x18	Egy osztály	
Budapest IX. Kerületi Telepy Károly Testnevelési Általános Iskola és Gimnázium 1096 Budapest, Telepy utca 17.	Tornaterem	1 1 1	10x20m 7x7m 20x7m	Egy osztály	
Budapest IX. Kerületi Weöres Sándor Általános Iskola és Gimnázium 1098 Budapest, Lobogó utca 1.	Tornaterem tornaterem	1 1 1	18x9m 17x9m 19x5m	Egy osztály	
Ferencvárosi Komplex Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény 1095 Budapest, Gát utca 6.	tornaszoba	1	9x5m	Kis létszámú osztály	
Dió Általános Iskola, Előkészítő Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Kollégium és Gyermekotthon 1098 Budapest, Friss utca 2.	Tornaterem mozgásterem	1 2	10x20m 5x5m	Egy osztály	
Ferencvárosi Ádám Jenő Zenei Alapfokú Művészeti Iskola 1092 Budapest, Köztelek utca 8.	nincs				

IX. kerületi egyéb oktatási-nevelési intézményekre vonatkozó tornatermi adatok

Intézmény (név, cím)	Tornahelyiség				
	Típusa	Száma	Mérete (méter x méter)	Befogadó képessége (fő)	Megjegyzés
Gundel Károly Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Szakképző Iskola 1097 Bp. Ecseri út 5-7.	tornaterem	1 (3 részre osztható)	kosárlabda pálya szabvány méretű (kb.40-50x20 m)	80 fő	1300 fő rendezvényen
Szily Kálmán Műszaki Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium 1097 Timót u. 3.	tornaterem	1 (2 felé osztható)	18 m x36 m	50 fő	két osztálynyi szükösen
Teleki Blanka Közgazdasági Szakközépiskola 1095 Mester u. 23.	tornaterem	1	322 m2 = 23 m x 14 m	50 fő	
Szent István Közgazdasági Szakközépiskola és Kollégium 1095 Mester u. 56-58.	tornaterem	1	33 m x16 m	50 fő	néző: 200 fő
	tornaszoba (szertornához)	1	200 m2 (15 x13)	20 fő	néző: 0 fő
Puskás Tivadar Távközlési Technikum Infokommunikációs Szakközépiskola 1097 Gyáli út 22.	tornacsarnok	1	31 m x15,5 m (küzdő-tér)	30 fő	400 fő rendezvényre
Fáy András Közlekedésgépészeti, Műszaki Szakközépiskola 1095 Mester u. 60-62.	tornaterem	1	11 m x 22 m	35 fő	
	konditerem	1	15 m2		
Jaschik Álmos Művészeti Szakközép Iskola 1097 Illatos út 2-4.	tornaterem	1 (2 tornaterme van de az egyikben dekoratőr műhely működik, ezért tud csak 1-et jelenteni)	20 x 10 m (200m2)	max. 35-40 fő	Teljes kihasználtság Tornaudvar nézővel együtt: 200 fő
	tornaszoba	1	48 m2	10 fő	
	torna udvar (kézilabda pálya)	1	800 m2	20 fő	
Alapítványi, Nonprofit fenntartású iskolák					
Közgazdasági Politechnikum Gimnázium és Szakközépiskola	tornaterem	1	25 m x 12 m	40 fő	400 fő rendezvényen
	tornaterem	1	13 m x 11 m	20 fő	150 fő rendezvényen

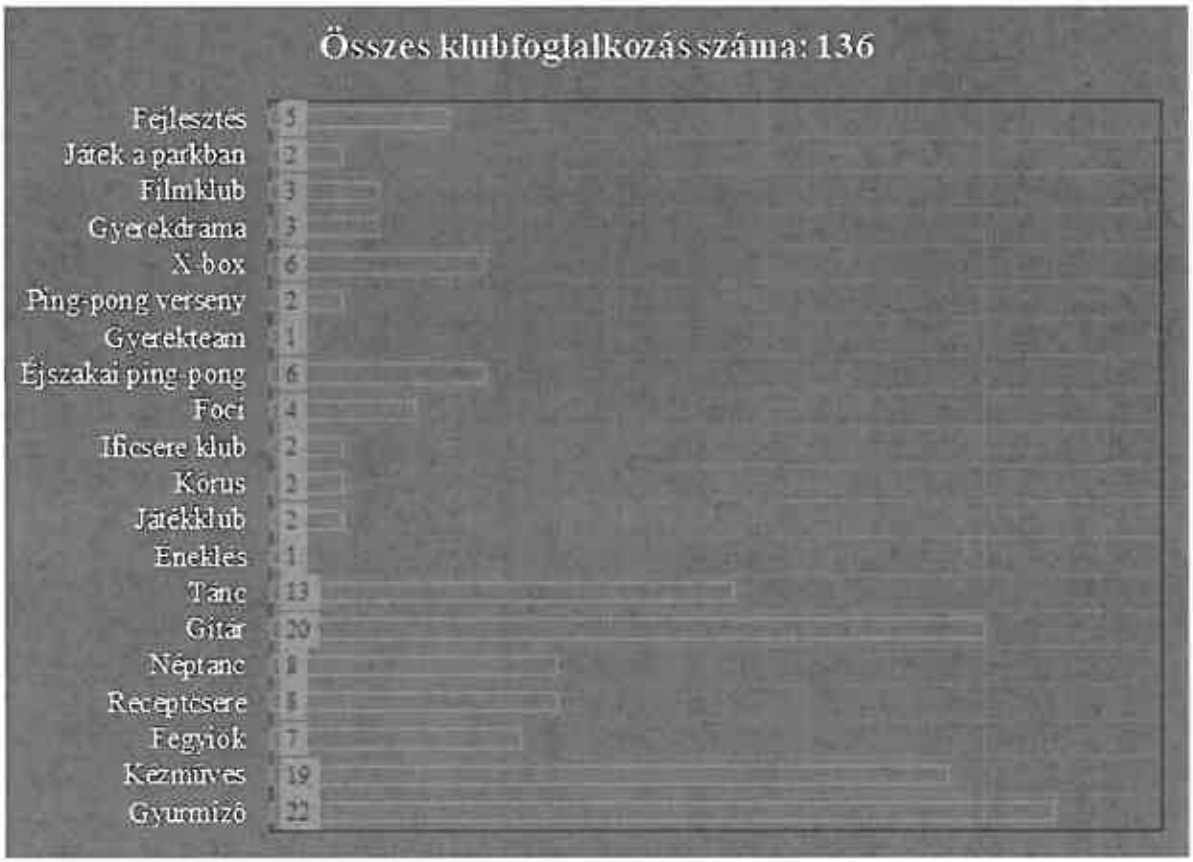
1096 Vendel u. 3.	konditerem	1	5-6 m x 10 m	12 fő	
	tükrös terem	1	6 m x 8 m	10 fő	
Zöld Kakas Líceum Mentálhigiénés Szakiskola, Szakközépiskola, és Gimnázium 1098 Hurok u. 11.	nincs				Testnevelés órát 150 m2-es több célú közösségi teremben tartanak: 60 fő Továbbá egy 50 m2 jóga terem: 20 fő
Turcsák Tibor Hangszerépítő Kézművészeti Akadémia, Szakközépiskola 1094 Ferenc tér 9.	nincs				felnőtt képzés
Szent György Média és Informatikai Szakközépiskola 1096 Lenhossék u. 24.	nincs				felnőtt képzés
Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola és Kollégium 1093 Török Pál u. 1.	nincs				
SZERSA Oktatási Központ 1095 Soroksári út 75-77.	tornaterem	1	479 m2 (kiszolgálókkal együtt 650 m2)	35-40 fő	300 fő rendezvényen
Biztosítási Oktatási Intézet Fejlesztési Alapítvány Szakközépiskola 1094 Balázs B. u. 18.	nincs				felnőtt képzés
Egyházi fenntartású iskolák					
Lónyay utcai Református Gimnázium és Kollégium 1092 Kinizsi utca 1-7.	tornaterem	1 (2 részre osztható / tatami + bordásfalas)	12 m x 41,5 m (498m2)	50 fő	max. befogadó képesség 290 fő
		1	17,3 m x 34,2 m 592 m2	50 fő	max. férőhely 530 fő
	tornaszoba	1	25 m2	4-5 fő	
	klub-helyiségben tornaszoba	1	20 m2	4 fő	
Patrona Hungariae Általános Iskola, Gimnázium, Diákotthon és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény 1092 Budapest, Knézich u. 3-13.	Tornaterem	2	12 x 25 m (301 m2) 10 x 15m (147m2)	60 fő 30 fő	Max 250 fő Max 100 fő

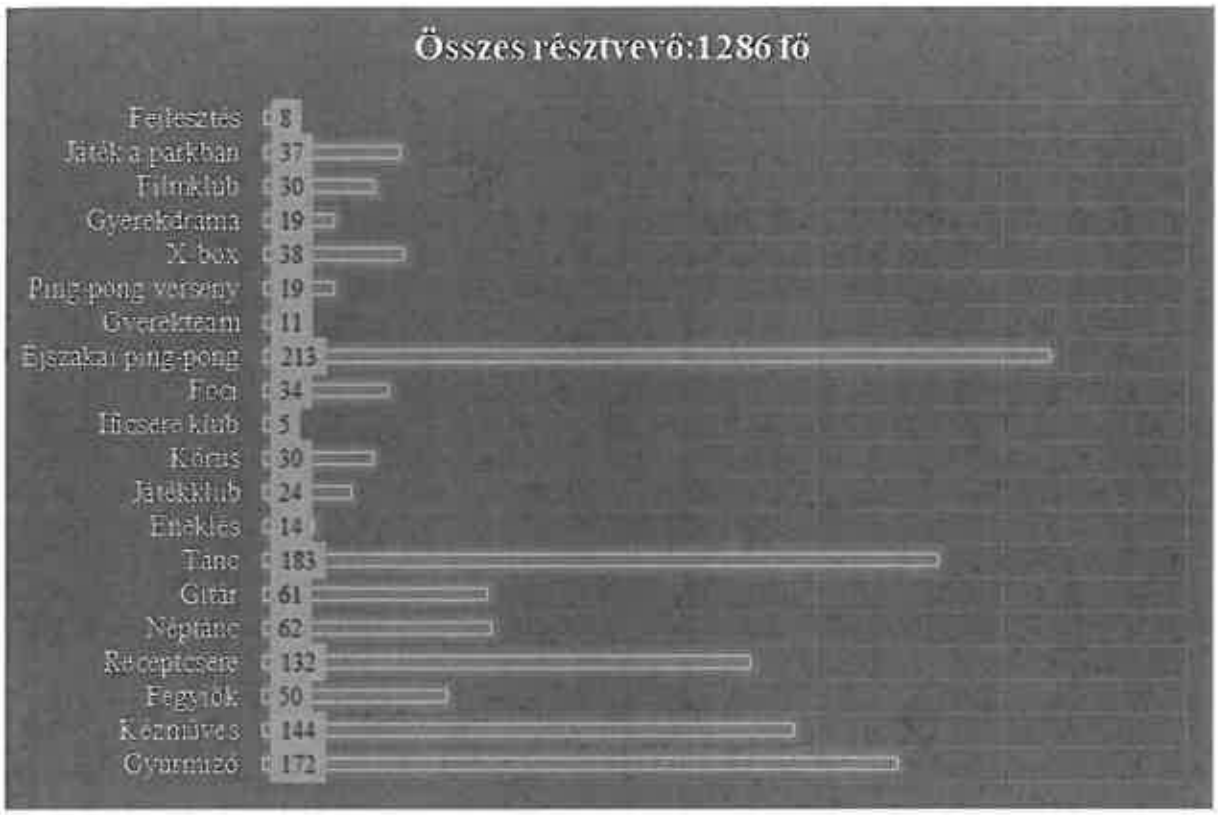
HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM

2-ES MELLÉKLET

A Ferencvárosi Önkormányzat fenntartásában lévő legfontosabb alternatív ellátást biztosító tér a H52 Ifjúsági Iroda és Közösségi Tér, amely elsősorban információs és tanácsadó szolgáltatást végez, ám különböző programjaival hozzájárul a szabadidő hasznos eltöltéséhez is klubok, csoportfoglalkozásokon keresztül.

A 2020-as évben 136 db, 20 különböző foglalkozás volt a H52 Ifjúsági Irodában. Ezek között akadtak alkalmi lehetőségek, és rendszeresen klubfoglalkozások is. A járvány sajnos több csoport működését is ellehetetlenítette, de ezek folytatására igyekeztünk más alternatívát találni.
A statisztikai adatokból készült az alábbi két grafikon, amelyek közül az első a megtartott foglalkozásokat, a második a részvevők számának alakulását mutatják be.





Rendszeres foglalkozások és egyéb szolgáltatások tizenéveseknek:

1. *Gyurmizó-baba-mama*

A foglalkozás koncepciója szerint a Mamák a Babákkal - fél évestől 3 éves korig - együtt vesznek részt a foglalkozáson. A Baba a Mama ölében ül, a Mama mondja a mondókát, és rajzol, gyurmázik. A Baba utánozza a Mamát és a többieket, fogja a krétát és rajzol; gyúrja, fogdossa, próbálgatja a gyurmát. A foglalkozásnak a feszes strukturáltság adja a kereteket, a 10 percenként változó tevékenység teszi lehetővé a folyamatban maradást. Szintén ezt segíti a csoportos működés, az utánzás lehetősége.

2. Kézműves foglalkozás

A Kreatív Hétfő foglalkozás a márciusi zárásig a megszokott módon folyt. Sokszor az adományként kapott kézműves alapanyagok készletéből dolgoztunk. A program szerkezete az előző év gyakorlatával megegyezően alakult – az első 3 órában az alkotásé a főszerep, az utolsó órában pedig a hennáé. Ez a rendszer elfogadottan jól működik továbbra is.

Az év eleji foglalkozások zömében az évkörhöz kapcsolódtak. Hagyományos módon előkerültek a téli és az év kezdéséhez kapcsolódó szimbólumok. Ezek változatos módon, különböző technikai és eszközhasználattal, egyéni és közösségi formában is bekerültek a Kreatív Hétfő repertoárjába. Számos különböző alkotás készült a természetes anyagú toboz hóember kabala figurájától kezdve a közösen készített sablonnal és szabadkézzel rajzolt ablaküvegig.

3. FEGYIÖK

A 2020-as évben összesen 7 alkalommal volt Fegyiök a H52-ben. A járvány miatt a rendszeres ülések félbeszakadtak, elmaradt az évben aktuális új választás és számos nagyobb rendezvény is. Ősszel a Fegyiök folytatta munkáját, ám az online térben zajlottak a találkozók.

4. Receptcsere

A korábbi évek legkedveltebb foglalkozása, a Receptcsere klub 2020-ban is folytatódott. A program népszerűségét mutatja, hogy a résztvevők száma folyamatosan nőtt, volt, hogy egyszerre 26-an voltak jelen. Ennek eredményeként volt, hogy több fogásból álló menü készült, illetve kvízek és egyéb ismeretbővítő feladatok színesítették a klubot.
A járvány „közeledtével" az egészséges életmód került előtérbe, a résztvevők saját szappant készíthettek, illetve sokat beszélgettünk a környezettudatosságról és az egészségmegőrzésről.
Az Iroda márciusi bezárása óta a korlátozások miatt nem indulhatott újra a klub.

5. Gitár

Az évek óta működő gitároktatás 2020-ban is tovább folytatódott, Baranyecz János oktató heti egyszer 3 órában fogadta a zenélni vágyókat. Az egyéni figyelmet a fél órás beosztás biztosította, de volt, amikor egyszerre érkeztek a tanulók, hogy a közös zenélést is kipróbálhassák.
Az Iroda zárvatartós napjain és nyáron a foglalkozás szünetelt, de egyébként „zavartalanul" működött, hiszen az alacsony létszámnak köszönhetően minden szükséges óvintézkedés betartható. Az év végén a gitároktatás átkerült a pénteki napra, ami a visszajelzések alapján jobb is a gyerekeknek.

6. Néptánc

Az előző évben a KAB pályázatnak köszönhetően Beberika Dorina kollégánk egy külsős szakemberrel együtt néptánc foglalkozást tartott a Molnár Ferenc ÁI egyik osztályának. A gyerekek nagyon szerették a találkozókat, a lezárásként szervezett bemutató óra is remekül sikerült. A visszajelzések alapján szerettük volna folytatni a foglalkozást, amelyre végül az ifjúsági referens közbenjárásának köszönhetően önkormányzati forrásból volt lehetőség.
Január elején jelentkeztünk újra az iskolában, a gyerekek nagy örömmel fogadtak. Sok játékkal, énekkel és tánccal készültünk, célunk egy rövid műsor összeállítása volt. A gyerekek nagyon ügyesek voltak, de az iskola bezárása sajnos véget vetett a néptánc foglalkozásnak is.

7. Tánc

A 2019-ben debütáló cigánytánc programunk is folytatódott 2020-ban. Ezt továbbra is a Romano Glaszo – Emberi Hang Művészeti Csoport fiataljainak közreműködésével zajlott, és a KAB pályázat forrásából valósult meg.
Az év első felében magas részvételi számokkal működött a foglalkozás, bőven akadtak rendszeres látogatók is. Márciustól számos alkalom elmaradt, ezért ajánlottuk fel egy tematikus tábor lehetőségét – a júliusi, öt napos program finanszírozása végül az önkormányzati támogatásból valósult meg. Ősszel újra indult a cigánytánc, ám az elővigyázatosság miatt a Haller Parkban voltak a foglalkozások. A változékony idő, illetve a résztvevők elmaradása azonban végett vetett a programnak.
A Romano Glaszo csoporttal sikerült egy nagyon jó együttműködést kialakítani, ennek köszönhetően más programokkal kapcsolatban is számíthatunk rájuk a jövőben.

8. Éneklés

A 2020-as év elején volt igény az előző év, adventi közös énekléseinek folytatására. A fiatalok lelkesedése azonban viszonylag hamar elmúlt, így a dalolás nem lett rendszeres délutáni klubfoglalkozás. Ellenben továbbra is szívesen gitároznak és énekelnek a fiatalok, ám ez inkább ad-hoc módon alakul az éppen benn tartózkodók igényei alapján.

9. Játékklub

Az előző évben elkezdett játékklub két alkalommal szerepelt a H52 délutáni klubfoglalkozásai között. Ennek oka elsősorban a számos másik programlehetőség volt, mondhatni nem maradt szabad idősáv a játékklub „rendszeresítésére".

10. Kórus

Az Offbeat kórus szintén két alkalommal találkozott az Irodában, majd új helyszínre költözött a program.

11. Ificsere klub

A 2019-es évben 5 fiatal vett részt egy nemzetközi ificsere programon. Ennek tapasztalatai azt mutatták, hogy hasznos lenne a 2020-as találkozó előtt egy, az utazásra és a programra felkészítő foglalkozás-sorozat. Ennek nyomán született meg az Ificsere-klub ötlete, amelynek célja a kiutazó csapat felkészítése és közösségének formálása volt.
A csapat formálódása éppen elkezdődött volna, amikor a járvány miatt bezárni kényszerültünk. A nemzetközi találkozó megtartása is kétségessé vált – a szervezők először csak őszre tervezték elhalasztani, de hosszas egyeztetések után végül 2021-ra került. Emiatt a klubfoglalkozás egyelőre szünetel, a terveink szerint 2021 tavaszán indul majd újra.

12. Foci

A Sportfoglalkozás csütörtökönként volt, hűvösebb időben az FMK tornatermében, tavasztól pedig a Lenhossék parkban. A focin változó létszámban vettek részt a fiatalok, a márciusi bezárást követően a program ritkábban került megszervezésre.

13. Éjszakai ping-pong

A 2020-as év sikerprogramja az éjszakai ping-pong, ami havi egyszer, péntek este került megrendezésre a Lenhossék utcai tornateremben. A járvány miatt sajnos csak 6 alkalommal valósulhatott meg a foglalkozás, de így is a klubok összes résztvevőinek mintegy hatoda, összesen 213 fő vett részt (összehasonlításként a 22 alkalommal megtartott Gyurmizón összesen 172-en voltak).
Fontos kiemelni, hogy a program 16 éven felülieknek szólt, a kisebbek csak szülői felügyelettel vehettek részt az éjfélig tartó programon. Ám ez nem zavarta az érdeklődőket, a nyári Sporttábort követően volt olyan éjszakai ping-pong alkalom, ahol a táborozók közül többen is érkeztek szüleikkel együtt.

14. Gyerekteam

Az előző évek tapasztalatai azt mutatták, hogy bármennyire is remek lehetőség lenne a gyerekteam arra, hogy a fiatalokkal közösen ötleteljünk a Közösségi Tér mindennapjairól, a hozzánk betérők nem tudnak élni ennek lehetőségével. Ez 2020-ban is bebizonyosodott, éppen ezért csak egy alkalommal tartottunk gyerekteamet. Az év fennmaradó részében főleg egyéni beszélgetések, és más klubfoglalkozások kereteiben fejezték ki a gyerekek a véleményüket.

15. Ping-pong verseny

A ping-pong az egyik legvonzóbb lehetőség a fiatalok számára, korábban a legtöbben emiatt érkeztek a közösségi térbe. Ez a 2020-as évben némiképp változott, az idősebb korosztály alacsonyabb létszámmal képviseltette magát, így népszerűbbek lettek az egyéb lehetőségek (pl. társasjáték, színező, csocsó). Mindezek miatt az év során mindössze 2 alkalommal rendeztünk ping-pong versenyt, ami régebben szinte rendszeres elfoglaltság volt a H52-ben.

16. X-box

A 2019-s évben kaptunk adományba egy x-box 360 játékot. Ezt néhány alkalommal már használtuk, de főleg a 2020-as évben élveztük ki az előnyeit, összesen 6 alkalommal rendeztünk versenyt. Kezdetben főleg az autós játékok kötötték le a gyerekeket, de amikor KAB forrásból sikerült egy televíziót vásárolnunk, a sportololós játékok bizonyultak a legjobbnak. Ezzel könnyen tudnak játszani a kicsik és a nagyok egyaránt, mindenkit leköt és remek lehetőség a közös időtöltésre.

17. Gyerekdráma

A 2020-as évben először terveztünk gyerek-pszichodráma csoportot tartani, tavasszal és ősszel 1-1 10 alkalmas folyamatot. Az első csoport alkalmait hétfő esténként, 18:00-19:00 között terveztük tartani. Januárban kezdődött meg a hirdetés, majd az előzetes szülőkonzultációk után február 24-én volt az első személyes találkozó. A várttal ellentétben főleg kerületen kívüli jelentkezők voltak, összesen nyolcan.
Már éppen kezdett volna beindulni a csoport, ám 3 alkalom után a járványhelyzet miatt nem tudtuk folytatni. Ennyi idő alatt nem alakult ki egy szoros csoportösszetartás, emiatt úgy döntöttünk, hogy nem tartjuk meg a fennmaradó 7 alkalmat online, viszont egy lezáró találkozónk volt a ZOOM felületén.
Ezt követően sokat gondolkoztunk, hogy miképp tudnánk felhasználni a megmaradt keretet, a legbiztonságosabb opciónak a nyári dráma tábor szervezése bizonyult. Két félnapos lehetőséget hirdettünk meg, délelőtt a 5-6. osztályosoknak, délután pedig a 7-8. osztályosoknak tartottunk foglalkozást. Azt terveztük, hogy a februárban megismert fiatalok jönnek majd a délutáni csoportra, ám sajnos csak egy résztvevőnek volt jó az időpont, így a lehetőséget mások előtt is nyitva hagytuk.
A táborok eredményesen zárultak, mind a kisebbek, mind a nagyobbak jól érezték magukat. Minden résztvevő gyermek és a szülő pozitívan jelzett vissza, reményüket fejezték ki, hogy esetleg máskor is lesz hasonló lehetőség.

18. Filmklub

Az év során összesen 3 alkalommal tartottunk Filmklubot. Az előző években jellemző tapasztalunk, mely szerint a hozzánk bejáró fiatalokat nem feltétlenül köti le a filmezés, 2020-ban is helytálló volt. Emiatt csak bizonyos esetekben, főleg különleges alkalmakkor (pl. évkezdő mozizás, karácsonyi mesenézés) néztünk közösen filmet.

19. Játék a parkban

Ősszel jutott el hozzánk az ADRA Hungary megkeresése. A szervezet egy street art tematikájú pályázaton tervezett indulni, amelynek lényege szabadtéri művészeti alkotás létrehozása volt. Az ADRA a Lenhossék Parkot pályázta meg, és egy fűzfavesszőből készült labirintust tervezett létrehozni. A pályázat írói kíváncsiak voltak, hogy a helyiek mit szólnak az ötlethez, és így találtak meg minket.
Az együttműködés és a közös ötletelés eredményeként felmerült egy szabadtéri játékdélután ötlete, amelynek célja egyrészt a helyiek megismerése, másrészt az érintettek véleményének megismerése. Az eseményt két alkalommal tartottuk meg a Lenhossék Parkba, és más helyi szervezeteket (D9 és Konkáv) is bevontunk. Nagyon jó hangulatban telt a két délután, sok gyereket sikerült bevonni a játékba, ennek köszönhetően sok szülő véleményét megismerhettük a pályázattal kapcsolatban.
Az ADRA pályázatát sajnos nem választották ki, így a fűzfavessző projekt nem fog megvalósulni. A közös játékdélutánok pozitív élménye azonban további szabadtéri programok tervezésére sarkallt minket – úgyhogy a jó idő beköszöntével újra tervezünk majd parki programokat.

20. Fejlesztés

Az utolsó hónapok egyikében keresett meg minket Adorján Erzsébet, aki korábban a FESZGYI más intézményeiben tartott fejlesztő foglalkozást, hogy esetleg tarthatná-e nálunk az óráit. A csoportszobánk remek helyszíne lett az egyéni munkának, úgyhogy Zsóka 5 alkalommal fogadta nálunk a gyerekeket.

21. Egynapos programok

Ugyan nem tartoznak szorosan a klubfoglalkozások körébe, de mindenképp érdemes megemlíteni az egynapos, különleges programjainkat. A 2020-as évben négy ilyen eseménynek adott otthont a H52, amelyek közül a farsang, a nőnapi program és a karácsonyi fotózás már hagyományosnak mondható, míg az októberi Halloween-i tökfaragás először valósult meg.

Ezeknek nem igen voltak költségei. A farsangra mindössze néhány édességet kellett vásárolnunk, míg a nőnapi és karácsonyi fotózásnak nem volt plusz költsége (a fotósok ingyenes felajánlása volt a program). A Halloween-i programra tököket kellett vásárolnunk, amit az elmaradt Receptcsere foglalkozások költségeinek átcsoportosításából tudtunk megoldani.

Összegzésként

Összefoglalva elmondhatjuk, hogy a 2020-as évünk a járvány ellenére is sikeresen zajlott. A megkötések ellenére is tudtunk klubfoglalkozásokat tartani. Ezekből ugyan az előző évhez képest kevesebb volt (2019-ben 214 db, 2020-ban 136), de színesebb volt a kínálat, ugyanis míg 2020-ban 20 különböző lehetőség volt, 2019-ben csak 16.

A foglalkozások eredménye jól látszik azok látogatottságán. A korlátozások (maszk használat és fertőtlenítés) ellenére is ugyanolyan lelkesen térnek be hozzánk a résztvevők – amit jól mutat a Gyurmizó, a Gitároktatás és a Kreatív hétfő töretlen népszerűsége. A már hagyományosnak mondható programjaink látogatottsága 2020-ban sem csappant meg, ráadásul sikerült új résztvevőket is bevonzanunk – és pontosan ez jelenti a klubok „hasznát".

A változatos programoknak köszönhetően egyre többen kerülnek az Iroda látóterébe, így a munkánk szélesebb körben válik ismertté és támogatottá. Jól mutatja ezt, hogy a Gyurmizóra járó anyukák elsőként foglaltak időpontot a karácsonyi fotózásunkra, és örömmel vették a karácsonyi díszlet készítésének lehetőségét is.

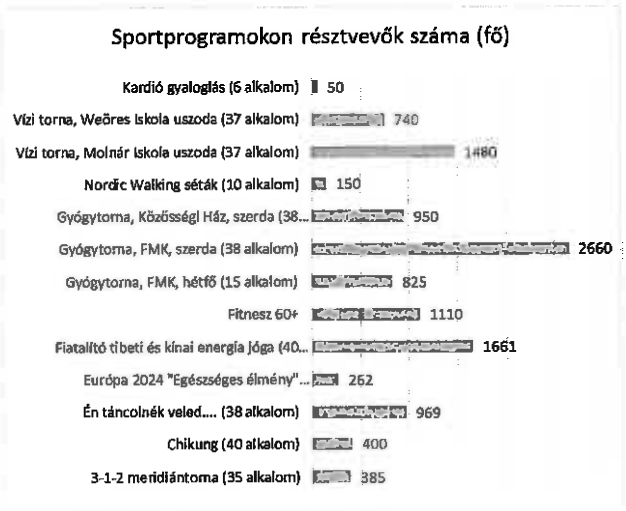
A klubfoglalkozások a résztvevők számára ingyenesen elérhető szolgáltatások. Ehhez azonban arra van szükség, hogy a meghirdetett lehetőségek szükséges költségeit más forrásokból tudjuk biztosítani. Erről az egyes foglalkozásoknál már tettem említést, de összességében elmondhatjuk, hogy a 2020-as évben a korábbiakhoz hasonlóan a KAB pályázaton elnyert támogatás volt a finanszírozás alapja. A külső szakembert igénylő lehetőségek (pl. Tánc a Romano Glaszoval, Gyerekdráma foglalkozás, Gyurmizó) ennek köszönhetően valósulhattak meg, illetve a hagyományos programjainkhoz (pl. Receptcsere, X-boksz) is nagy segítséget nyújtott a pályázati forrás.

HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM

3-AES MELLÉKLET

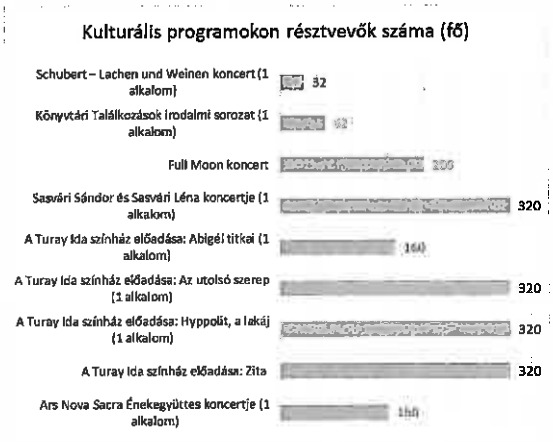
2019-ben 1058 program várta az érdeklődő időseket az alábbi témakörökben:

Sportfoglalkozások



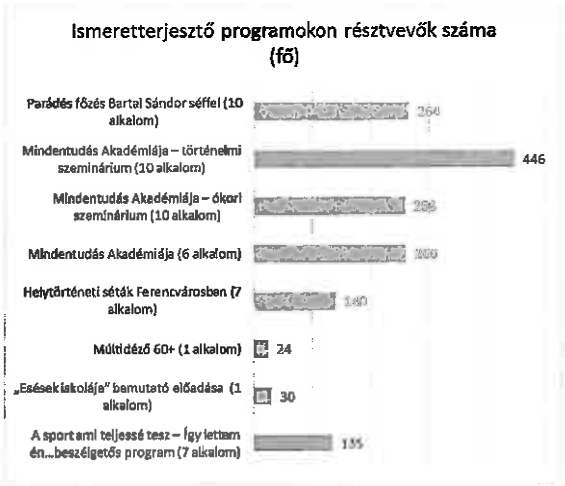
Forrás: Humánszolgáltatási Iroda 2019. évi szakmai beszámolója

Kulturális programok (könnyű és komolyzenei koncertek. színházi, irodalmi előadások)



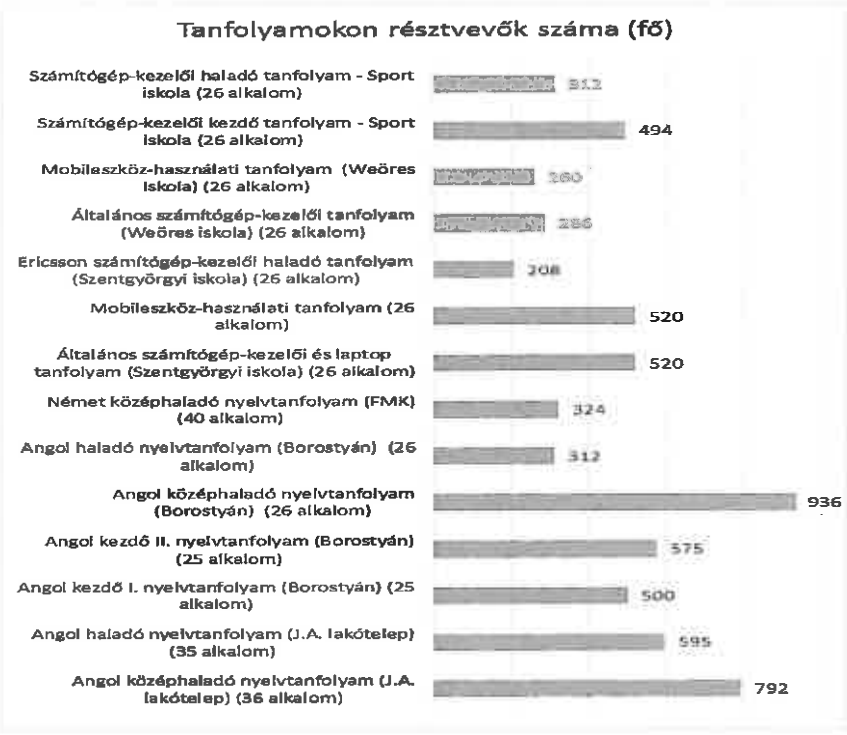
Forrás: Humánszolgáltatási Iroda 2019. évi szakmai beszámolója

Ismeretterjesztő programok



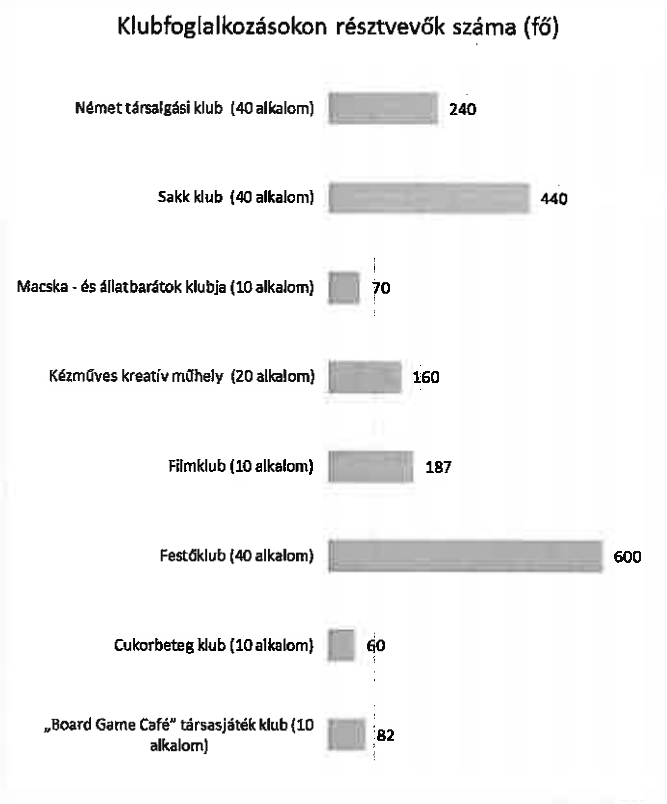
Forrás: Humánszolgáltatási Iroda 2019. évi szakmai beszámolója

Tanfolyamok



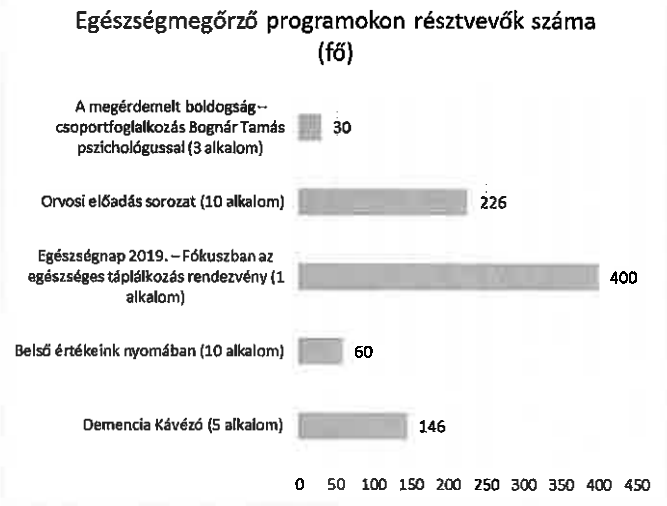
Forrás: Humánszolgáltatási Iroda 2019. évi szakmai beszámolója

Klubfoglalkozások



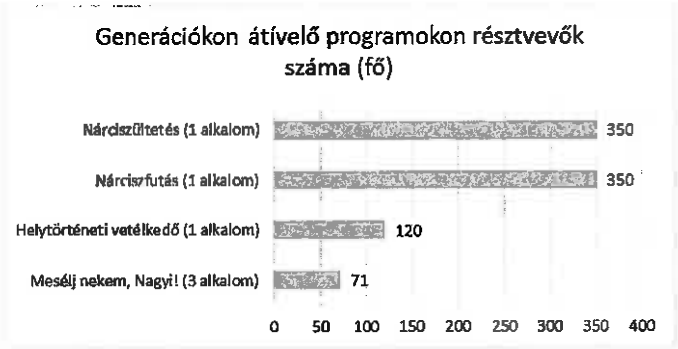
Forrás: Humánszolgáltatási Iroda 2019. évi szakmai beszámolója

Egészségmegőrző programok



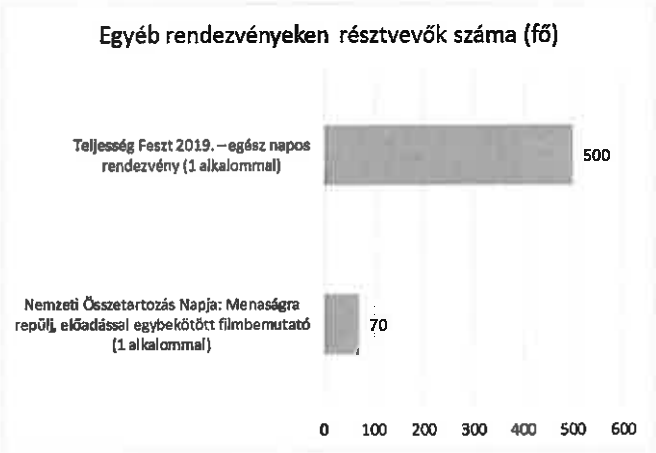
Forrás: Humánszolgáltatási Iroda 2019. évi szakmai beszámolója

Generációkon átívelő programok



Forrás: Humánszolgáltatási Iroda 2019. évi szakmai beszámolója

Egyéb rendezvények

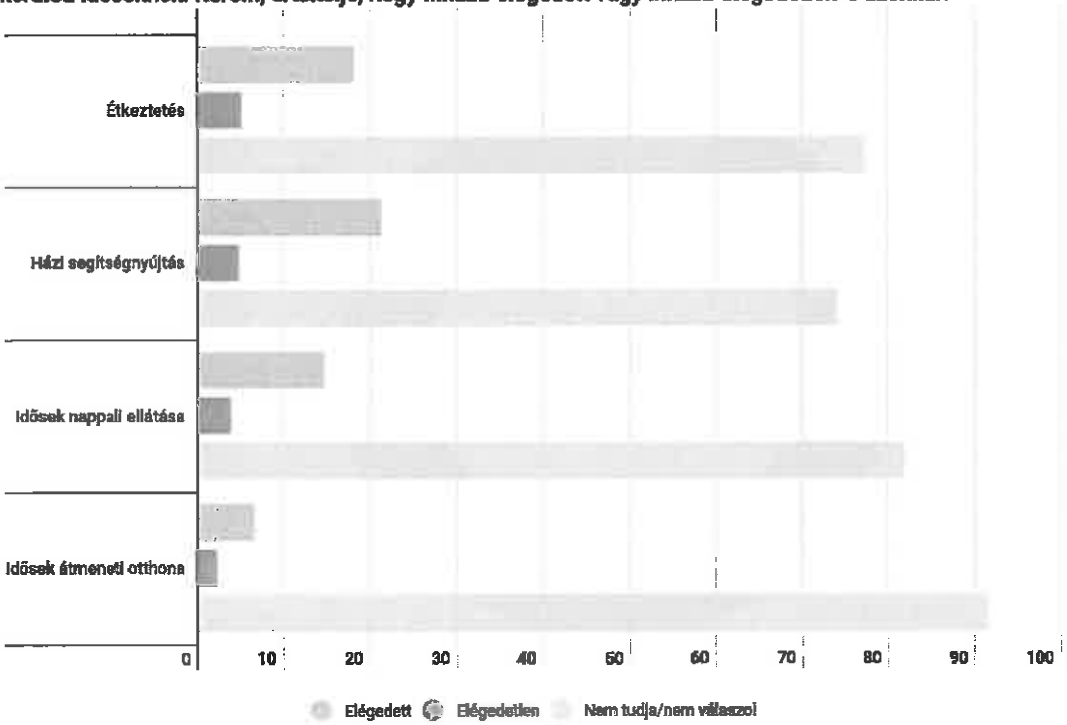


Forrás: Humánszolgáltatási Iroda 2019. évi szakmai beszámolója

KÖZVÉLEMÉNYKUTATÁSI EREDMÉNYEK (2021)

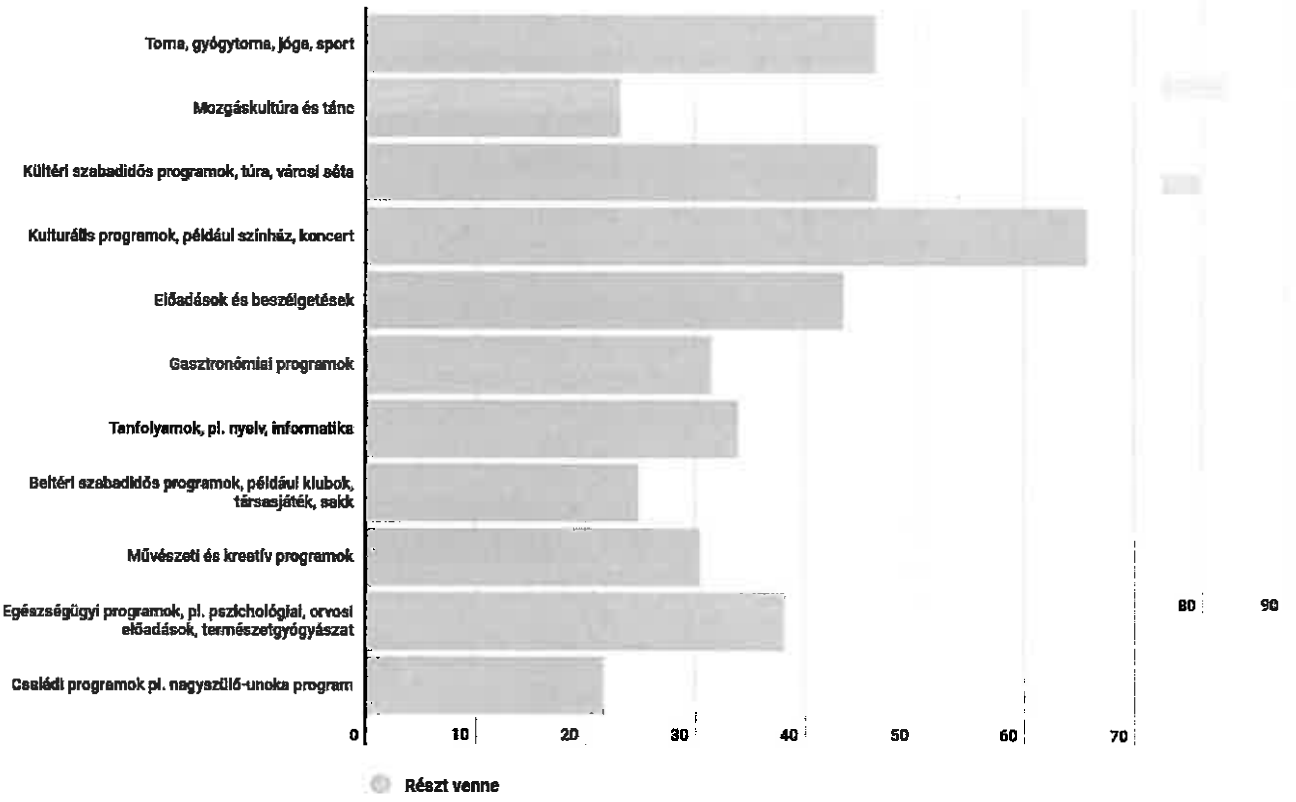
Kérem, gondoljon az elmúlt egy évre, amióta Baranyi Krisztina vezeti a kerületet! Felsorolok néhány helyi, önkormányzati szolgáltatást, kérem, mondja el a véleményét róluk!

Ferencvárosban a Szociális és Gyermekjóléti Intézmények igazgatósága többféle ellátást is biztosít a kerületi időseknek. Kérem, értékelje, hogy inkább elégedett vagy inkább elégedetlen-e azokkal?



rem, értékelje

Kérem, mondja meg, hogy milyen típusú programokon venne részt szívesen az alábbiak közül!



Van-e Önnek olyan hobbija/érdeklődési köre/tudása, amit szívesen megosztana másokkal, ha az önkormányzat ehhez biztosítja a feltételeket?

